

**INTERACCIÓ ENTRE INFANTS I
FORMES D'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA**

**Tesi doctoral presentada per
M. Teresa Segués Morral**

**Dirigida pel Dr. César Coll Salvador
Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Universitat de Barcelona
Desembre, 2006**

**INTERACCIÓ ENTRE INFANTS I
FORMES D'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA**

ANNEXOS

**Tesi doctoral presentada per
M. Teresa Segués Morral**

**Dirigida pel Dr. César Coll Salvador
Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Universitat de Barcelona
Desembre, 2006**

(Volum 2)

ANNEXOS

ANNEXOS CAPÍTOL 3	1
ANNEXOS CAPÍTOL 4	27
ANNEXOS CAPÍTOL 5	61
ANNEXOS SOBRE L' AVALUACIÓ INICIAL I FINAL DELS CONEIXEMENTS SOBRE EL MICROCOSMOS FICTICI DELS GNOMS	133

ÍNDEX DE FIGURES, QUADRES I TAULES

ÍNDEX DE FIGURES	172
ÍNDEX DE QUADRES	173
ÍNDEX DE TAULES	175

ANNEXOS CAPÍTOL 3

- 3.1. Les fases de visionat i els continguts extrets del microcosmos fictici dels gnoms que les constitueixen
- 3.2. Descripció del material manipulable
- 3.3. Guió d'entrevistes inicial i final amb els infants
- 3.4. Consignes previstes per a donar pas a les fases de Joc amb el material manipulatiu
- 3.5. Notacions per a la transcripció
- 3.6. Criteris operacionals per a identificar un canvi de segment d'interactivitat en l'organització de l'activitat conjunta
- 3.7. Criteris i dimensions per a la identificació i categorització de les actuacions en els segments d'interactivitat identificats en les distintes fases de l'activitat conjunta

ANNEX 3.1.

LES FASES DE VISIONAT I ELS CONTINGUTS EXTRETS DEL MICROCOSMOS FICTICI DELS GNOMS QUE LES CONSTITUEIXEN

1ª SESSIÓ. PRIMER EPISODI

Trets físics i psicològics dels gnoms <ul style="list-style-type: none">✓ Tipologia de gnoms✓ Gnoms molt veloços✓ Edat adulta dels gnoms✓ Alçada diminuta dels gnoms✓ Pes dels gnoms: diferenciat per sexes✓ Força dels gnoms: set vegades superior a la humana✓ Llengües que coneixen: la pròpia, la dels humans i el llenguatge dels animals✓ Capacitat d'endevinar el pensament dels altres✓ Ús de l'hipnosis i l'acupuntura per guarir
Trets físics i psicològics dels trolls <ul style="list-style-type: none">✓ Trets físics dels trolls: lletjos, peluts, grossos✓ Trets psicològics: poc llestos, poca cura personal
Trets socials del món gnom <ul style="list-style-type: none">✓ Infants gnoms: exclusivament dos fills bessons de sexe igual o diferent per parella✓ Petons amb un frec al nas per a saludar-se i mostrar alegria✓ Comiat: slitzweitz✓ Habitatge: sota un arbre al bosc. Distribució i funcionalitat.✓ Lectura al vespre del Llibre Secret dels Gnoms✓ Contraris a la violència✓ No donen transcendència als diners✓ Respecte per la Natura
Els gnoms, els homes i els animals. Relacions amb la Natura en general <ul style="list-style-type: none">✓ Capacitat per comunicar-se amb els animals✓ Relacions de convivència i ajuda mútua amb els animals✓ Obtenen el que necessiten del bosc✓ Món humà: evitació. Degradat en relació als valors gnoms: natura, convivència pacífica i amistat
Els gnoms i els trolls <ul style="list-style-type: none">✓ Relacions d'enemistat✓ Els trolls assetgen els gnoms✓ Els gnoms, més llestos que els trolls, els escarmenten

2ª SESSIÓ. SEGON EPISODI

Trets físic i psicològics dels gnoms <ul style="list-style-type: none">✓ Força: set vegades superior a la humana✓ Gnoms molt veloços✓ Poders màgics usats sempre en benefici d'altri
Trets socials del món gnom <ul style="list-style-type: none">✓ Habitatge:<ul style="list-style-type: none">➢ ubicació física: sota un arbre. Sense contaminació➢ període vital: abans del matrimoni➢ a càrrec del gnom mascle➢ procés i materials de construcció➢ funcionalitat i distribució. Sortida secreta✓ Comiat: slitzweitz✓ Edat de festeig i casament dels gnoms
Trets físics i psicològics dels trolls <ul style="list-style-type: none">✓ Trets físics dels trolls: lletjos, peluts, grossos, cames curtes✓ Trets psicològics: poc llestos, poca cura personal✓ El Sol els converteix, temporalment, en pedra
Trets socials dels trolls <ul style="list-style-type: none">✓ Vida nocturna✓ Habitatge: coves✓ Alimentació: lassa fètida
Els gnoms, els trolls i els animals <ul style="list-style-type: none">✓ Relacions d'enemistat✓ Els trolls assetgen els gnoms✓ Els gnoms, més llestos, escarmenten els trolls✓ Relacions de col.laboració i ajut establertes amb els animals

3ª SESSIÓ. TERCER EPISODI

Trets físic i psicològics dels gnoms <ul style="list-style-type: none">✓ Olfacte molt desenvolupat✓ Oïde molt desenvolupat✓ Força dels gnoms: set vegades superior a la humana✓ Gnoms molt veloços
Trets socials del món gnom <ul style="list-style-type: none">✓ Unicitat de l'embaràs: fills bessons, mateix o diferent sexe. 12 mesos✓ Pautes educatives i de criança diferenciades per sexe infant.✓ Agents educatius: diferents segons tasques.✓ Ensenyament i aprenentatge obligat del xiulet als infants✓ Petons amb un frec al nas: per a saludar-se✓ Comiat: slitzweitz
Els gnoms, els trolls, els homes i els animals. Relacions amb la Natura en general <ul style="list-style-type: none">✓ Relacions d'enemistat✓ Els trolls assetgen els gnoms✓ Els gnoms escarmenten els trolls✓ Relacions de col.laboració i ajuda amb els animals✓ Preocupació dels gnoms per la Natura✓ Ajut involuntari dels humans

4ª SESSIÓ. QUART EPISODI

Trets físics i psicològics dels gnoms <ul style="list-style-type: none">✓ Talla i pes dels gnoms✓ Fasomia: forma respingona del nas, ulls foscos, arrugues al voltant del nas del riure✓ Olfacte: molt desenvolupat✓ Força dels gnoms: set vegades superior a l'humana✓ Gnoms molt veloços
Trets socials del món gnom <ul style="list-style-type: none">✓ El barret com a protecció i identificació✓ El barret: color diferenciat segons sexe. Reconeixement davant dels animals, protecció✓ Roba de les gnomes i dels gnoms adults✓ Petons amb un frec al nas: per a saludar-se i mostrar alegria✓ Ús del xiulet: per a demanar ajut, per a localitzar algú perdut✓ Ús de l'olfacte: per a localitzar algú perdut✓ Fer-se el mort: estratègia per a escapar de situacions que impliquen perill✓ Comiat: slitzweitz
Els gnoms, els animals i els homes. Relacions amb la Natura, en general <ul style="list-style-type: none">✓ Relacions de col.laboració amb els animals✓ Relacions amb els humans: evitació.✓ Relacions amb els humans: dispensen ajuda als gnoms✓ Obtenen matèria prima de la Natura

ANNEX 3.2. DESCRIPCIÓ DEL MATERIAL MANIPULABLE

I. Gnoms

Disposem de 14 figuretes gnoms: 5 gnomes adultes, 7 gnoms adults i dos nens petits. Morfològicament són similars als humans. Tots ells adopten postures diferents. S'acompanyen d'objectes diversos, condició que permet associar-los amb l'execució de distintes activitats pròpies d'altra banda, de la quotidianitat del món gnom. N'abordem tot seguit una breu descripció.

Els gnoms adults tenen una alçada de 7,5 cm. els petits, 4 cm. Són de plàstic fort.

I.a. Gnomes adultes

Totes elles presenten característiques semblants: rosses, amb els cabells lligats amb cues o amagats sota un mocador de color, mateixa fesomia. Vesteixen amb una brusa blanca, cosset per sobre de la brusa i faldilla llarga de color que podem complementar amb un davantal o un mocador de color al cap. Totes 5 porten el barret de color verd.

Hi ha l'excepció d'una gnoma que per vestit, duu una camisa llarga de dormir.

- Gnoma amb una cassola i una cullera a cada mà. Porta davantal i el cabell amagat sota un mocador, per sota el barret.
- Gnoma amb un cistell penjat del braç del que en surten fulles verdes. El cabell el duu llaçat amb cues i un davantal per sobre les faldilles.
- Gnoma amb els braços arquejats i les mans a la cintura. Duu una bosseta penjada al costat esquerre per sobre la faldilla i el davantal. Els cabells llaçats amb cues. Les participants la identifiquen des de la primera sessió amb la Lisa, un dels personatges protagonistes de la sèrie.
- Gnoma amb una escombra entre les mans, fent el gest d'escombrar. Els cabell amagats sota un mocador, per sota el barret.
- Gnoma amb camisa de dormir llarga, escotada. Duu una espelmatòria a la mà esquerra, la mà dreta amb el puny clos tocant la cintura per la part de l'esquena. Els cabells agafats amb cues.

Les distintes gnomes poden representar un mateix personatge –habitualment la Lisa- en funció de l'esdeveniment que es representi.

Ib. Gnoms adults

Les característiques dels gnoms són semblants: cabells blancs, llargs per sobre les espatlles habitualment; barba i bigoti espessos, blanc i llargs. Fesomia semblant. Vesteixen amb bruses folgades blaves, pantalons marró i botes grises. Els barrets són de color vermell.

Com a excepció un d'ells vesteix amb una túnica blava llarga ribetejada de blanc.

- Gnom amb les mans closes juntes darrera l'esquena. Duu una bosseta marró lligada amb un cinturó al costat esquerre de la cintura. Les participants l'associen des de la primera sessió amb en David, personatge principal de la sèrie, conductor de les accions en els diferents episodis visionats.
- Gnom que recolza el peu esquerre en una dretal.
- Gnom en acció de cavar. Les dues mans agafen la pala i el peu esquerre l'empeny.

- Gnom amb la mà esquerra aixecada, a l'alçada de la cintura senyalant amb el dit índex. La mà dreta estesa davant la boca.
- Gnom en acció de seure. Porta un tall de tronc per a recolzar-se. Les mans esteses endavant sobre els genolls. Els punys de la mà closos.
- Gnom amb un cistell de bímac carregat a l'esquena, lligat a la cintura. En sobresurt una càrrega groga amb un punt vermell. Les mans a l'alçada del melic agafant el cinturó del cistell.
- Gnom amb ulleres, amb una mena de martell a la mà dreta i un llibre obert a l'esquerra. Duu una túnica llarga.

Els diferents gnoms poden, més ocasionalment que les gnomes, adoptar el paper de David seguint els esdeveniments.

Ic. Gnoms petits

Una parella de gnoms petits de sexe diferent. Comparteixen un mateix aspecte físic: cabells rossos per sobre les espatlles, cara rodona, braços i mans estesos endavant. Es diferencien pels trets externs.

- Nena gnoma, vesteix una granota sencera de color rosa. Duu el barret verd com les gnomes adultes.
- Nen gnom, vesteix una granota sencera de color blau. Duu el barret vermell com els gnoms adults.

II. Els trolls

Disposem de 4 figures trolls. Són de color marró, grassos i malgirbats, amb braços llargs i cames curtes, peus molt grossos i girats cap endins. El nas i les orelles són grans. Amb sotabarba. Van despullats.

- Troll d'ulls convergents, orelles grosses i punxegudes. Mig somriu amb els llavis. Sembla amenaçador. Les nenes l'identifiquen des de la primera sessió amb el cap dels trolls.
- Troll amb mirada amenaçant, cara més arrodonada. Els ullals sobresurten de la boca. Les nenes l'identifiquen amb el troll més babau.

Les dues figures són de plàstic fort, amiden 9 cm.

- Troll grassonet amb les cames i els peus més clarament juntes. Cap cop, mirada amenaçant i ullals per sobre els llavis.
- Troll més menut que la resta. Cap més allarguissat.

Les dues figures són fetes de guix i pintades a mà. Amiden 9 i 7,5 cm, respectivament.

III. Els animals

Es tracta d'animals de granja diversos amb l'excepció de dues guineus.

- Dues guineus. Les mides són diferents: 4 i 2 cm. d'alçada. Els colors són diferents: rogenca la més petita, marró clar la més gran. La guineu és un dels personatges "secundaris" de la sèrie exemplifica en gran mesura les relacions dels gnoms amb els animals. Les nenes identifiquen des de la primera sessió la guineu més gran amb en Switt.
- Set porcs: sis de petits i un d'adult.
- Un gos.

- Tres gallines, dos galls i vuit pollets.
- Un cigne i dos pollets.
- Un ànec i dotze polles, cinc de color groc i set de blancs.
- Tres ocells. Un d'ells en acció de volar, la resta recolzats a terra.
- Dues vaques.
- Tres conills adults i quatre de petits.
- Dues cabres adultes i quatre cabridets.
- Una ovella adulta i tres xaiets.

IV. Els humans

Disposem de 6 figures d'humans: 3 dones i 3 homes joves. A l'igual que els gnoms, s'acompanyen d'objectes diferents, condició que permet associar-los amb l'execució de distintes activitats pròpies de la vida quotidiana dels humans en un context rural.

Tenen una alçada de 8 cm. i són de plàstic fort.

IV. a. Humanes

Tres noies joves, vestides llargues. El cabell el porten recollit en dues tresses, sota un mocador o un barret. Poden dur com a complement, un davantal. Fesomies molt similars: cares rodones i ulls marrons. Cabells castanys.

- Noia amb ovella petita agafada amb la mà dreta. El braç esquerre arquejat prop de la cintura.
- Noia amb un cistell de roba sota el braç dret. A la dreta una pala per rentar.
- Noia amb una gerra d'aigua sota el braç esquerre. El dret separat del cos a l'alçada de la cintura.

IV. b. Humans

Tres nois joves. Les fesomies novament molt similars: cares arrodonides i ulls marrons. Cabells castanys. Porten el cap cobert amb un barret alat o una gorra.

- Dos nois agafen un bastó amb la mà dreta, vertical al terra. A l'espatlla esquerra hi duen plegada una manteta de color diferent. Vesteixen brusa blanca, pantaló i americana de colors diferents. Al cap un barret alat de color. Calçats amb botes negres.
- Un noi que fa l'acció de tocar una flauta travessera. L'agafa amb els dues mans. Vesteix un pantaló curt marró i una camisa folgada blava, sabates negres. Com a complements un sarró penjat de costat i una faixa, les dues peces de color marró. Al cap una gorra vermella.

V. Elements de l'entorn

Diferenciem entre els elements de la natura i construccions. Tots són de plàstic fort.

V.a. Elements de la natura

Arbres de tipus diferents. Tots ells es suporten en una base i són desmuntables.

- Quatre arbres alts i prims, de capçada frondosa. Dos tenen les fulles verdes, els altres dos, marrons. De 17,5 cm. i de 13,5 cm. d'alçada, respectivament.
- Dos abets. 10 cm.
- Dos pins. 15 cm.

- Quatre arbres de capçada arrodonida i verda. Menuts: 7,5 cm.
- Dos arbres fruites: llimoner i taronger. 8 cm.
- Una olivera amb poques fulles. 12 cm.
- Dues palmeres. 17 cm.

Quatre matolls de tipus diferents. Tots ells es suporten en una base, no són desmuntables.

Una pedra de color marró, buida per dins.

V.b. Elements construïts

- Un galliner penjat sobre un tronc. La part de sota s'encercla amb un tancat. Alçada: 9,5 cm.
- Un paller, buit per dins. Descansa sobre una plataforma, una escala s'hi recolza verticalment, al costat hi ha clavada una forca a l'igual que enmig del paller. Alçada: 8,5 cm.
- Un tancat. De quatre peces desmuntable.
- Un castell. De suro. Hi ha una torre oberta de 5 cm. En fa 20 d'alçada. Descansa sobre una base amb una mena de gespa afegida. Amida 15 cm. la paret més baixa.

ANNEX 3.3.
GUIÓ D'ENTREVISTES INICIAL I FINAL AMB ELS INFANTS

I. Entrevista inicial: detecció de coneixements previs sobre els gnoms i el seu món

[Se'ls mostra un gnom prototípus: mascle i sense instruments físics associats]

1. Mira, saps què és això? El coneixes? Saps com es diu?
2. Quants anys creus que té?
3. Si fos de veritat i no pas una joguina, quina alçada creus que tindria? Més o menys alt que jo?
4. Creus que si alguna vegada es trobés amb un arbre al mig del camí el podria aixecar tot sol, sense que cap altre gnom l'ajudés? Per què? A veure, explica-m'ho

[Se'ls mostra un infant gnom: un nen]

5. Mira aquest és un nadó gnom. Quants anys creus que té?
6. Saps si té cap germanet o germaneta? Quants? Són més grans, iguals o més petit que ell?
7. Saps de quina manera es saluden els gnoms quan es troben? I saps quina és la paraula que fan servir per acomiadar-se?
8. Creus que parlen els Gnoms? Saps si parlen el mateix idioma que nosaltres?
9. És veritat que entenen el que diuen els animals i el que els passa a les plantes del bosc?
10. Saps on viuen els gnoms?

[Se'ls mostra alhora, els dos gnoms anteriors]

11. T'hi has fixat?, tots els gnoms, fins i tot els més petits, porten una mena de barret acabat en punxa. Creus que si el porten és perquè els serveix d'alguna cosa? Saps per a què?
12. Al voltant dels ulls hi tenen moltes arrugues, me'n sabries donar la raó?
13. Creus que els gnoms poden tenir algun enemic, algú que volgués fer-los mal, burlar-se'n...?
14. Saps com s'ho fan els gnoms per a demanar ajut als seus amics quan es troben en perill?

15. Creus que tenen poders màgics, els gnoms? Per a què la fan servir la seva màgia?

[Se'ls mostra un Troll]

16. El coneixes aquest? Saps com es diu?

17. Saps on viuen?

18. Creus que és molt amic dels gnoms o més aviat el contrari, no se'ls estima gaire?

19. Has vist la sèrie de televisió *David, el gnom*? Has llegit llibres de contes o n'has vist pel·lícules sobre els gnoms?

II. Entrevista final: detecció dels coneixements de que disposen les participants un cop finalitzada la seqüència d'activitat conjunta

[*Se'ls presenten els personatges principals: la Lisa i en David, aquells que elles han identificat durant les sessions de joc*]

1. Els coneixes? Saps com es diuen?
2. Quants anys creus que tenen?
3. Si fossin de veritat i no pas una joguina, quina alçada creus que tindrien? Tots dos la mateixa?
4. Creus que si alguna vegada tot passejant, es trobés un arbre al mig del camí el podria aixecar tot sol? Per què?
5. M'han dit que els gnoms no es casen i ni tenen mai fills, és veritat o m'han enganyat? Tu m'ho pots explicar?

[*Se'ls mostren els infants gnom*]

6. Mira, i els nens, recordes quants anys tenen?
7. Saps si tenen algun germanet o germaneta? Quants? Més grans, iguals o més petits que ells?
8. Si un dia, tot passejant pel bosc, et trobes amb un gnom com ho faràs per saludar-lo:
 - li donaràs un petó a la galta?
 - l'abraçaràs molt fort?
 - aproparàs el teu nas al seu i el fregareu molt fort?
 - li donaràs la mà tot dient-li: "hola que tal, com està? Molt de gust en saludar-lo"
9. Parlen la mateixa llengua que nosaltres o bé és diferent a la nostra però ens poden entendre?
10. Quina és la paraula que feien servir el David i la Lisa per a acomiadar-se de nosaltres quan acabaven d'explicar-nos una aventura?
11. És l'única paraula que poden sentir els humans o n'hi ha alguna més?
12. Creus que s'entenen ells, els animals i les plantes del bosc?
13. Creus que tenen poders màgics els Gnoms? Per què la fan servir la seva màgia?
14. Saps on viuen? Recordes com ho fan per a construir les seves cases?
15. Un dia, a veure si te'n recordes, la Lisa ens va explicar perquè els servia aquell barret que porten sempre els gnoms al cap des que són molt petits. Sabries explicar-m'ho?

16. T'hi has fixat? Els gnoms tenen moltes arrugues al voltant del nas. Tu que creus, que són de riure tant perquè sempre estan contents, o més aviat això els passa perquè estan tristos i ploren molt sovint?
17. Ja saps que en David és un metge molt bo, que ajuda als altres Gnoms i als animalets del bosc. Te'n recordes com es diu allò que fa servir per adormir als animals i després curar-los sense fer-los cap mal?
18. Creus que els gnoms tenen cap enemic, algú que volgués fer-los mal o burlar-se'n?
19. Quan un Gnom es perd al bosc o està en perill perquè el persegueix un animal o els Trolls, com ho fa per a demanar ajut als seus amics o als animals? I per a salvar-se?

[Se'ls mostren els Trolls]

20. Els coneixes? Saps com es diuen?
21. On viuen?
22. Són molt amics dels gnoms, veritat?
23. Saps què els passa als Trolls quan els toca el Sol?

ANNEX 3.4.
CONSIGNES PREVISTES PER A DONAR PAS A LES FASES DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU

1a. Sessió: "Amb el material del que disposeu i recordant tot el que acabem de dir i el que acabeu de veure a la pel·lícula, heu de jugar junts als Gnoms."

2a. Sessió: "El David i la Lisa estan ajudant al seu nebot a acabar de construir la seva casa. Es l'hora de dinar i la Lisa decideix sortir a buscar una mica de fruita. Els Trolls, que en aquell moment voltaven pel bosc, la veuen i se l'emporten cap a la seva cova. Com ho farà en David per a rescatar-la? Expliqueu-m'ho amb una història."

3a. Sessió: "Els Gnoms de França preparen una festa doncs celebren el naixement d'uns nadons. Han demanat a la Lisa i a en David que hi assisteixin i els ajudin a preparar-ho tot ja que ells no saben encara com són les festes dels Gnoms. Expliqueu-m'ho amb una història."

4a. Sessió: "Un nen gnom que ajudava al seu pare a construir un niu per als ocells, surt a buscar més fusta al bosc però se li fa fosc tot jugant amb un conill, es perd i té molta por. Com ho ha de fer per a demanar ajut i que el seu pare, molt preocupat, aconsegueixi trobar-lo? Expliqueu-m'ho amb una història."

ANNEX 3.5. NOTACIONS PER A LA TRANSCRIPCIÓ

I. Identificació dels participants

R: Rocío
E: Elena
O: Observador

II. Comportament verbal

En les columnes corresponents a les produccions verbals dels participants:

Hacemos que esto eran las ratas	Es registren les produccions lingüístiques tal i com són pronunciades pels participants
“Mira quien ha venido”	S’han posat entre cometes les produccions lingüístiques efectuades per les participants mentre desempenyoren un rol
(*)	Senyalen les produccions lingüístiques intel.ligibles
Yo lo tengo en la mano y (ya está bien)	Les produccions lingüístiques sobre les que s’infereix el seu significat total o parcialment apareixen entre parèntesi
¿Cuál es el que se caía?	Les preguntes es marquen amb els signes convencionals d’interrogació
¡venga va!	Les expressions emfàtiques es marquen amb els signes convencionals d’admiració
Da igual esos no, Rocío ▶	Per marcar que baixa el to de veu d’un enunciat. Una doble notació senyala que el to de veu és pràcticament imperceptible
Y los animales, que ▶	Per marcar que puja el to de veu d’un enunciat. Una doble notació senyala un to de veu molt elevat
no. tenemos que coger un arbol cuando estaban los gnoms	Les pauses breus, que apareixen en un mateix enunciat, s’han marcat amb un punt
Va.x.x	Les repeticions d’una producció lingüística es marquen amb el signe x

En les columnes de conductes no verbals:

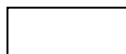
(sormriu)	Poden aparèixer associades a conductes verbals o no verbals de les participants
(riu)	
(canta)	
(moviments corporals)	

III. Mirada

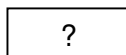
La mirada s’ha marcat amb un requadre. Al seu interior s’hi escriu l’objecte, la persona o el lloc al que la mirada es dirigeix. Apareix en les columnes que corresponen a la conducta no verbal de cadascuna de les dues participants.

paller

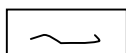
Mira un objecte, persona o lloc

Mira directament a la càmera

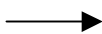
No es pot identificar amb claredat cap on mira el participant

Mirada fluctuant

IV. Assenyalaments

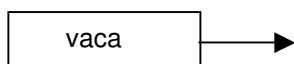
Apareixen en les columnes que corresponen a la conducta no verbal de cadascuna de les dues participants.

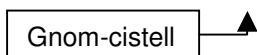
Assenjala un objecte, persona o direcció amb el dit

Amb un objecte que té a la mà n'assenjala un altre, una persona o una direcció

Mira un objecte i l'assenjala

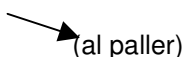
Mira l'objecte que té a la mà i el mostra a l'altre

V. Manipulacions del material

Apareixen en les columnes que corresponen a la conducta no verbal de cadascuna de les dues participants.

Agafar un objecte i quedar-se'l a la mà

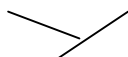
Deixar l'objecte que prèviament s'ha agafat. S'especifica entre parèntesi el lloc on s'ha col.locat

Agafar un objecte i disposar-lo espacialment. S'anota entre parèntesi el lloc on s'ha col.locat

Fer l'intent d'agafar un objecte amb la mà

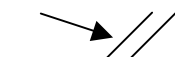
Fer l'intent de deixar un objecte que es té a la mà

Rebre un objecte de l'altre i quedar-se'l a la mà. Prendre'l o agafar-lo immediatament quan l'altra el deixa. En aquests dos darrers casos es senyala entre parèntesi

Donar a l'altra un objecte que es té a la mà. Prendre un objecte de la mà de l'altra. En aquest segon cas, es senyala entre parèntesi

Llençar un objecte que es té a la mà

ANNEX 3.6.

CRITERIS OPERACIONALS PER A IDENTIFICAR UN CANVI DE SEGMENT D'INTERACTIVITAT EN L'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT CONJUNTA

La variabilitat en el nombre i tipus de segments que s'han pogut identificar al llarg de la seqüència d'activitat conjunta analitzada en la nostra recerca en particular¹ ha requerit que, a banda dels criteris generals derivats de l'estructura de participació social –unitat temàtica o de contingut i la presència d'actuacions dominants dels participants-, en fossin necessaris d'altres per tal de distingir amb claredat, l'inici de segments d'interactivitat de naturalesa diferent. Així criteris com un canvi en:

- el tipus de material que suporta l'activitat de les participants (audiovisual o manipulatiu);
- els subjectes que participen activament en el desplegament de l'activitat conjunta (nenes o nenes i observador);
- l'espai que ocupen les participants per al desplegament de l'activitat conjunta (assegudes davant del monitor, davant l'observador o a terra, on distribueixen i manipulen el material amb que juguen),

han estat requerits per tal de decidir un canvi efectiu de segment d'interactivitat. No obstant aquests criteris complementaris, per a la fase de Joc amb el material manipulatiu (III) particularment, en la que s'ha identificat el ventall més ampli de segments d'interactivitat², ha calgut elaborar una sèrie de criteris metodològics addicionals als generals i als complementaris anteriorment citats, per a fer operativa la seva segmentació. En concret, dues han estat les problemàtiques a les que a través de criteris metodològics addicionals, hem intentat donar resposta: d'una banda, (i) com determinar quan s'inicia realment un segment d'interactivitat i, d'una altra, (ii) determinar el pas d'un segment a un altre del mateix tipus quan són consecutius.

Aquesta particularitat metodològica s'identifica originàriament en el treball de Colomina (1996) i també, posteriorment, en el de García Olalla (2002); tots dos estudis efectuats al voltant de la interacció entre un adult (mare/pare) i un infant (filla) en situació de joc. No retrobem però, aquesta particularitat, en relació al mateix procés d'anàlisi en els treballs que dins del mateix projecte general de referència, aborden la construcció de l'activitat conjunta en un context educatiu escolar: en la interacció professor-alumnes (Onrubia, 1992), professor-grups d'alumnes (Rochera, 1997) o logopeda-alumna amb deficiència auditiva (Mayordomo, 2003). Probablement, la naturalesa de les dades i més enllà, la pròpia naturalesa i característiques del context situacional de l'activitat que acaba sent construït pels participants -guiat per un motiu no instruccional-, en poden ser parcialment, responsables.

Considerant, novament la nostra recerca particular, els segments d'interactivitat que requereixen de l'aplicació de criteris operacionals per a la seva correcta delimitació i identificació són els que es presenten sota el nom de segment

¹ Remetem al lector a l'apartat 4.1. del capítol 4 de resultats.

² En el quadre 4.1. i en la figura 5.1. corresponent al mapa d'interactivitat general se'n dona el detall.

d'interactivitat de **representació d'esdeveniments** i segment d'interactivitat de **redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments**.

Presentem a continuació els criteris operacionals en qüestió:

(i) S'inicia un segment representació d'esdeveniments cada cop que les participants inicien conjuntament la representació efectiva d'un esdeveniment.

[La Rocío i l'Elena han acordat representar la seqüència d'esdeveniments en la que un gat caça per error, una gnoma]

E. [agafa la gnoma que duu un cistell i la deixa a terra]

R. psch..! [agafa la guineu petita]

R. ¡venga, deja, ahora la cojo yo! [deixa la guineu davant la gnoma que duu l'Elena]

(S.I. de Representació d'esdeveniments2, 4arta. sessió)

Prèviament, com en el cas de l'exemple anterior, hi pot haver-hi hagut una formulació explícita d'una proposta d'esdeveniments per a ser representada acceptada explícita o implícitament per les participants, però no n'és condició. Les nenes acorden en el segment de presentació de les consignes, representar la trama o argument, que per a cada sessió els proposa l'observador. Sorgeixen però, retards en la posta en marxa de la ficció. Una de les participants pot demanar a la seva companya que encetin juntes la representació i aquesta pot, al seu torn, considerar que encara no és el moment adequat i rebutjar el seu suggeriment de canvi d'activitat, amb la qual cosa restarien encara en la mateixa tipologia de segment. La participant que espera el canvi pot decidir donar pas unilateralment a una representació fictícia relacionada o no, amb el tema que tot seguit representaran de manera conjunta o mantenir-se simplement a l'espera de que la seva companya acabi amb la feina que l'ocupa relacionada, habitualment, amb la identificació o la disposició espacial d'algun element del material. Per aquestes ocasions en què totes dues actuen fent coses amb finalitats diferents, hem cregut oportú mantenir la continuïtat del segment i no senyalar-ne un canvi. Malgrat l'acord entre totes dues de que s'ha de representar, no es coincideix en el moment de fer-ho efectiu. No és suficient que una d'elles faci la proposta ni actuï aïlladament, es senyala el canvi d'activitat quan totes dues accepten i entren conjuntament en la ficció.

D'altra banda, és possible que les dificultats per iniciar de manera conjunta un nou segment de representació d'esdeveniments, ocorrin perquè sorgeixen desacords entre les participants entorn a un component del joc que requereixi d'una nova negociació per part de totes dues. Desacords que giren habitualment al voltant de la distribució i assumpció de rols o sobre l'ordre de les escenes que componen una mateixa seqüència d'esdeveniments.

Els desacords sobre la distribució i assumpció de rols es solventen amb una certa rapidesa doncs han estat discutits i resolts en el mateix segment en què se situen les participants o en algun segment que l'hagi precedit, com per exemple, si es tracta d'iniciar un nou segment de representació d'esdeveniments les resolucions poden haver-se pres en el segment de delimitació de l'escenari que el precedeix i amb el que s'ha iniciat la fase de Joc amb el material manipulatiu.

Respecte a la seqüenciació de les escenes implicades en una mateixa seqüència de representació d'esdeveniments, abans d'iniciar la ficció pot ser

necessari per una o totes dues participants, revisar les escenes implicades en el seu desplegament així com l'ordre que seguiran. Un recordatori en veu alta per part d'una o ambdues participants sols ésser suficient per resoldre'l. Mentre dura aquesta revisió i recuperació de la informació suposadament compartida que ha d'ordenar les seves accions, considerem que les participants es troben dins d'un mateix tipus de segment; ja sigui de delimitació de l'escenari físic i simbòlic ja sigui de representació d'esdeveniments o de redefinició de l'escenari físic i/o simbòlic encastat.

(ii) S'inicia un segment de representació d'esdeveniments quan l'escenificació a través del desempenyament dels rols es manté durant un cert temps:

- a) Després de comptabilitzar un mínim total de quatre torns entre les participants dedicats al mateix tipus d'actuacions vinculats a la representació d'esdeveniments;
- b) és necessari que com a mínim cada participant hagi utilitzat un d'aquests quatre torns.

D'acord amb treballs anteriors (Colomina, 1996) utilitzem el concepte de torn per a referir-nos al moment en què correspon intervenir a una d'ambdues participants. Recordem que es tracta d'una relació diàdica caracteritzada per la seqüencialitat i l'alternança en les intervencions.

Per torn utilitzat entenem cada una de les vegades que un participant pren la paraula *o intervé -verbal o no verbalment*³ per fer una aportació sobre el tema. Sembla important fer aquesta precisió perquè, malgrat que a una participant li correspongui intervenir, no sempre ho fa. (p.173)

Aquesta mínima alternança ens és de màxima utilitat per a identificar un canvi en l'orientació dels objectius de les participants que deixen de centrar l'atenció conjunta en finalitats anteriors, pròpies d'una altra tipologia de segment, per a configurar una nova forma d'activitat. Els torns poden ser usats per a gestionar la ficció ja sigui a través del desempenyament del rol ja sigui a través de la selecció, organització i disposició espacial d'elements del material que poden tenir una funció en la representació dels esdeveniments; de totes dues maneres s'observa l'orientació de l'interès de les participants per a la representació efectiva dels esdeveniments. Cal però, senyalar que no sempre hi ha una intervenció alternada entre les participants: pot ser que una d'elles actuï per omissió, en el sentit que no utilitzi el seu torn o bé tot el contrari, que faci ús de més d'un torn de parla amb independència de la seva extensió. Malgrat les dues situacions, la presència d'una sola intervenció articulada entre les participants ens ajudaria a donar com a vàlid un canvi de segment. En aquests intercanvis s'ha de poder entreveure l'acceptació de la proposta de canvi d'activitat i la seva efectiva posta en marxa.

Com a conseqüència d'aquest procés és possible que les participants plantegin de manera quasi bé immediata una nova modalitat d'actuació relacionada amb la selecció, disposició i organització espacial dels elements del material, donant pas a un possible nou segment d'interactivitat. D'aquesta possibilitat ens n'ocuparem més endavant en aquest mateix apartat en relació als segments d'interactivitat

³ L'afegit en cursiva és nostre.

de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments.

(iii) S'inicia un nou segment de representació d'esdeveniments quan malgrat mantenir-se un mateix tipus d'actuacions o un mateix tema general per a la representació d'esdeveniments, hi ha un canvi efectiu de personatges i bàsicament, d'escenes particulars a representar.

Es tracta d'un criteri que ens ha permès diferenciar entre segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments consecutius. Cada cop que les participants proposen un canvi de segment del mateix tipus és perquè valoren que ja han donat resposta a la demanda feta per l'observador a través de les consignes i volen continuar jugant amb una trama similar o diferent de l'anterior. En el primer cas –optar per una trama similar– és quan ens ha estat del tot necessari identificar un criteri complementari com el que hem proposat per tal de diferenciar entre episodis de representació d'esdeveniments diferents malgrat la seva possible relació temàtica i contigüitat temporal. Les participants amb la nova proposta temàtica obren una nova forma d'activitat que els permet versionar o recrear de manera distinta un mateix tema incorporant personatges novedosos o atribuint-los funcions diferents a les anteriors, generant noves escenes per a construir una forma també nova de ficció. És per exemple, el cas de la segona sessió i dels dos segments de representació d'esdeveniments que hi hem identificat⁴. En tots dos casos es representa un segrest amb el seu corresponent rescat, en tots dos casos una part dels personatges són els mateixos: el David i la Lisa, però els personatges sobre els quals recau la desaparició són diferents: la Lisa en el primer i, els nens gnoms, en el segon. Les escenes per a construir el desplegament de la ficció prenen també formes diferents, el que permet noves aproximacions als continguts específics sobre els gnoms i el seu món.

(iv) En relació als segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments, podem identificar-ne la seva emergència quan es produeix l'acceptació d'una proposta que té com a objectiu modificar en algun grau un escenari inicial per tal d'adequar-lo a les noves escenes o episodis que les participants tenen com a meta, representar.

E. [busca entre el material un element per continuar amb la representació]

R. ¡mira!, en vez de jugar vamos a [ordenarlo], ¡venga! [s'aixeca i camina al costat de l'Elena]

R. ¡venga! [mira al material]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments, 4arta. sessió)

En el segment de representació d'esdeveniments és habitual que les participants efectuïn formes d'actuació associades a la selecció i disposició espacial dels elements del material com a recolzament a les actuacions histriòniques. Pot ser que a proposta d'una d'elles es cregui convenient dedicar cert temps a aquesta tasca de redefinició d'un escenari inicial. Quan totes dues hi estan d'acord identificaríem un canvi de segment.

⁴ Veure mapa d'interactivitat al respecte.

- Pot ser que la proposta sigui acceptada explícitament: després de fer-se efectiva, l'altra expressa el seu acord mitjançant comentaris al voltant de la proposta inicial.
- Pot ser que la proposta sigui acceptada de manera implícita, a partir d'una distribució de funcions adreçada a complir amb les finalitats proposades.

És possible identificar encara una segona modalitat d'acceptació implícita entre les participants consistent en deixar que sigui la participant que fa la proposta la que s'encarregui de canviar l'escenari inicial per tal d'adequar-lo a la nova escena o episodi temàtic que es vol representar. La participant que rep la proposta espera a que finalitzi aquest canvi d'escenari sense participar-hi activament, tal i com es desprèn de les afirmacions anteriors.

(v) A més del criteri de proposta per a un canvi d'activitat acceptat implícitament o explícitament per totes dues participants, ens ha estat útil de nou introduir un criteri temporal que doti de certa consistència temàtica al segment.

- a) D'acord amb les finalitats d'aquest segment, hem establert un mínim de quatre torns de parla per tal de poder-ne identificar la seva presència.
- b) Del total de torns és necessari que cada participant n'hagi utilitzat com a mínim, un.

Com en el cas dels segments de representació d'esdeveniments, el criteri per a identificar aquesta nova forma d'actuació conjunta requereix assegurar que les participants centren la seva atenció i/o les seves accions en la redistribució espacial dels elements del material. La curta durada d'aquests segments, a l'entorn dels 3 minuts, dona encara més relleu a aquest criteri.

Passats aquests intercanvis mínims és possible que les participants reprenguin la representació d'esdeveniments, ja sigui una escena interrompuda, ja sigui una nova escena dins del mateix episodi ja sigui una represa més correctament representada d'una escena anterior o ja representada per totes dues participants.

ANNEX 3.7.

CRITERIS I DIMENSIONS PER A LA IDENTIFICACIÓ I CATEGORITZACIÓ DE LES ACTUACIONS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT IDENTIFICATS EN LES DISTINTES FASES DE L'ACTIVITAT CONJUNTA

Un cop identificats els segments d'interactivitat i d'acord amb el procediment establert per a l'anàlisi des del model general, el pas següent consisteix en identificar i categoritzar les actuacions típiques de cada segment d'interactivitat amb la finalitat d'obtenir informació més precisa sobre la configuració de l'activitat conjunta i la funció que en cada moment del procés pot adoptar una determinada forma d'organitzar l'activitat conjunta. Tanmateix, hi ha l'interès de destriar el grau de responsabilitat i control de cadascuna de les participants en aquest procés.

Cal senyalar que el procediment d'identificació i categorització de les actuacions s'ha fet en coherència als supòsits teòrics i metodològics adoptats per la recerca presentats en detall en els tres capítols anteriors.

Com a criteri general per a la identificació i categorització de les actuacions, s'ha procedit recollint el que fan i el que diuen les participants mentre resolen la tasca o tracten sobre algun aspecte del contingut específic, al llarg de la seqüència d'activitat conjunta.

La dimensió temporal és una variable essencial per a copsar possibles variacions o evolucions en les funcions de les formes d'organització de l'activitat conjunta i en les modalitats de participació expressades per les participants.

Des del model d'anàlisi de la interactivitat⁵ s'exigeix a les categories d'actuacions que es facin ressò de la tasca i/o del contingut específic que dona sentit a l'activitat conjunta. Les categories que finalment s'han elaborat incorporen doncs, en la seva definició, diferents elements rellevants per a la resolució de la tasca. Disposar d'un model de realització de la tasca com a punt de partida per a procedir amb la identificació i categorització s'ha mostrat eficaç en l'estudi de Rochera (1997) sobre una situació d'interacció professor-grups d'alumnes a l'entorn d'una tasca de jocs de taula reglats per a tractar la sèrie dels números naturals. En la nostra recerca en particular, la tasca de jugar juntes als gnoms exigeix de les participants la delimitació d'un tema o argument que recreï una situació imaginada, acordar papers, accions i objectes per a formar part de l'escenari inicial a partir del qual dur a terme la situació imaginada acordada, i establir una determinada organització social que passa per l'assumpció i el repartiment dels papers o rols -regulen qui pot dir o fer què, quan com, amb qui i per què- d'acord a la situació imaginada. Les categories es fan ressò d'aquests components i varien en funció del segment de que es tracti, d'acord al tema que centri l'atenció de les participants (disposar espacialment elements del material, representar un esdeveniment, comentar informació que han vist en l'episodi de dibuixos amb que s'enceta cada sessió...). Tanmateix, és possible identificar

⁵ Els trets distintius o dimensions subjacents al concepte d'interactivitat han estat presentats en el punt 1.2.1. corresponent al primer capítol d'aquest estudi. Els prenem en consideració en tot el procés d'elaboració de les criteris i dimensions implicades en el procediment de categorització de les actuacions de les participants.

formes d'actuacions que es repeteixen a l'interior de segments d'interactivitat de naturalesa diferent amb finalitats lleugerament matisables.

Respecte a la participació, les categories mostren la contribució de cada participant -inividualment- a la construcció de l'activitat conjunta (el que fa o diu cadascuna d'elles respecte a la tasca o el contingut que vertebrava la interactivitat) però no únicament, sinó que la definició de les categories d'actuacions recull alhora, l'articulació amb les actuacions de l'altra participant (el que fa o diu un participant en relació a la tasca o el contingut en correspondència a l'actuació de l'altra). Dit d'una altra manera, la categorització ha de reflectir el grau en què cada participant quan actua, pren en consideració i incorpora en la seva pròpia actuació, el comportament de l'altra. Aquesta articulació entre actuacions ens proporciona informació sobre com les participants enfoquen en el diàleg de les seves actuacions, la perspectiva de l'altra (Mercer, 2001, p. 137); una exigència associada novament al model d'anàlisi de la interactivitat a través del qual s'estableix que l'elaboració de les categories ha de mostrar la interdependència o l'articulació entre les formes d'actuacions referida.

Colomina (1996) proposa tres dimensions per captar el grau i la forma de participació inherent a cada categoria d'actuació. Les tres categories fan referència a la iniciativa, la interconnexió i la participació potenciada⁶. D'acord amb l'autora, les dimensions d'iniciativa i d'interconnexió, informen sobre la participació espontània i no dirigida per l'altre, d'un participant. La participació potenciada remet, en canvi, a formes d'actuacions que requereixen la participació de l'altre o que donen resposta a aquesta demanda prèvia. La participació potenciada és, des de la perspectiva de l'autora, una mostra d'interconnexió molt específica.

Descriurem a continuació amb major detall, les tres dimensions que hem emprat per a l'elaboració de les categories d'actuacions prenent en consideració la proposta efectuada per Colomina (1996).

Una participant mostra iniciativa quan de manera espontània intervé proposant, organitzant, aportant, suggerint o comentant, algun aspecte o element susceptible de ser incorporat a l'activitat conjunta. És requisit que la seva contribució no sigui dirigida o incentivada a priori per un altre participant (Edwards & Mercer, 1988, p.149). Presentem un exemple d'aquesta dimensió:

E. las casas tenían que estar per allà [s'aixeca amb un castell a la mà. S'atura davant dels arbres disposats espacialment]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era.sessió)

La interconnexió, segona dimensió, es fa palesa quan, de manera espontània, una participant pren en consideració i incorpora a la seva actuació -i a l'activitat conjunta- l'actuació de l'altra. La interconnexió manifesta, com a dimensió, la vinculació i la contingència de les actuacions de les participants respecte a un tema en concret en el marc de l'activitat conjunta. Com a exemple:

R. "¡egg!" [agafa i deixa un dels trols]

⁶ Aquestes mateixes dimensions han estat emprades satisfactòriament en l'estudi de García Olalla (2002) per copsar les formes d'actuació i els processos de participació entre un pare i la seva filla en un context de joc.

E. ese es un troll que estaba escondido por ahí [observa l'element del material que manipula la seva companya]
(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

A través de la seva actuació, l'Elena, incorpora al discurs la informació proporcionada per la Rocío.

La participació potenciada remet a formes d'actuacions a través de les quals les participants o bé, propicien, demanen o sol·liciten la intervenció de l'altra; o bé, donen resposta amb una actuació a una invitació o demanda de participació incentivada per l'altra. Les actuacions que tenen com a finalitat promoure la participació de l'altra són titllades d'intervencions espontànies, mentre que les actuacions efectuades com a resposta, són definides com a no espontànies ja que són induïdes per un dels participants (Colomina, 1996, p. 194). Ambdues formes d'actuacions són vessants de la participació potenciada. En proposem un exemple:

R. ¿quién lo dijo? [mira la seva companya]
E. él [assenyala el gnom que té la Rocío a la mà]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

L'articulació entre actuacions que participen d'aquesta dimensió fa possible identificar patrons d'actuacions que obeeixen a la relació requeriment/resposta al requeriment.

Conèixer les dimensions de participació associades als patrons d'actuacions dominants en cada segment d'interactivitat en l'anàlisi posterior de les actuacions ens permetrà obtenir indicadors sobre els objectius i les hipòtesis plantejades. Més en concret:

- Identificar per a cada tipus de segment d'interactivitat, el gruix d'actuacions dominant i sota quina dimensió de participació (iniciativa, interconnexió o participació potenciada).
- Caracteritzar en consonància, el grau i la forma en què s'articularà l'activitat conjunta dins de cada segment d'interactivitat. Ens interessa reconèixer en aquest sentit, el grau en què les participants reprenen, en les seves actuacions, les intervencions iniciades per l'altra i les incorporen a l'activitat conjunta amb l'objectiu de donar-li continuïtat; i si s'hi pot detectar cap evolució al respecte.

El grau de contingència que tradueix la interrelació de les actuacions, pot transcórrer entre nivells mínims i màxims: mínims si l'activitat succeeix en paral·lel, és a dir, a banda de les actuacions de l'altra; màxim, si ho fa en cooperació, considerant en tot moment el que fa i el que diu l'altra quan intervé respecte a la tasca o el contingut que és objecte d'atenció i acció conjunta. Un nivell màxim d'interrelació en les actuacions de les participants suposaria nivells elevat de mutualitat i bidireccionalitat en els intercanvis comunicatius de les participants.

Pel que fa a la forma, la informació sobre les dimensions de participació característiques de cada segment, donarà la possibilitat de reconèixer

distintes modalitats conversacionals i extreure'n les oportunitats que aquestes ofereixen per actuar i pensar conjuntament, d'acord amb les idees proposades per Mercer (2001) al respecte tractades al capítol 2 d'aquest mateix treball. Recordarem, per als nostres actuals propòsits, únicament, que aquest autor diferencia entre converses acumulatives, exploratòries i disputatives i que en cada conversa, els recursos a l'abast dels participants per a construir coneixement compartit tenen diferent potencialitat i efectivitat⁷.

- Informar sobre el grau de control i de responsabilitat que exerceixen les participants sobre els diferents elements implicats en la construcció de l'activitat conjunta.

Accedint a les actuacions mostrades preferentment per cada participant i, obtenint informació sobre els elements o aspectes de l'activitat conjunta que polaritzen la seva atenció en cada segment (selecció de personatges, distribució de rols, comentar les característiques del material...) obtindrem indicadors que senyalin com es distribueix la responsabilitat i control i sobre quins aspectes de l'activitat conjunta. En certa forma, cada actuació és un reflex del grau de control i de responsabilitat que en un moment puntual i concret del procés, cadascun dels participants pot assumir respecte al que és objecte d'atenció i acció conjunta (la disposició espacial d'un element del material, l'explicació d'un contingut que s'ha vist en el vídeo, la representació d'una escena particular...). A banda, hi ha la responsabilitat i el control que poden assumir particularment, sobre la globalitat del segment que acull aquestes formes d'actuacions (qui proposa preferentment per exemple, el tancament del segment o el canvi d'una escena a una altra en la representació d'esdeveniments, qui acaba delimitant el que és acceptable o assumible per a donar continuïtat a l'activitat conjunta, ...). En correspondència a aquesta distribució d'actuacions, el grau de simetria o asimetria en la gestió de l'activitat conjunta pot ser variable o no, al llarg de la seqüència. Ens preguntem sobre l'existència en el primer nivell d'anàlisi de la interactivitat, de dispositius al servei del manteniment d'una distribució equilibrada de responsabilitat i control entre participants, dins d'un segment o entre segments, sobre un mateix aspecte o diferent de l'activitat conjunta, en diferents moments al llarg del procés i sobre la possibilitat de delimitar-los.

- Identificar, a través de les categories i essencialment, sobre les que denoten dimensions de participació espontània (iniciativa, interconnexió i participació potenciada en la seva vessant de requeriment), les intencions que orienten en cada moment del procés, la participació de cada subjecte en l'activitat conjunta; responsables en darrer terme, de la manera com es va construir i definit l'activitat conjunta, el grau en què s'articula, i els temes sobre els que versa. A l'acabament del procés serà possible desentrellar el motiu o motius subjacents a l'activitat conjunta.

Ens ocupem tot seguit dels criteris operacionals que han permès identificar i categoritzar les actuacions dels participants.

⁷ Veure el punt 2.1.2.2. al capítol 2 per al detall d'aquestes afirmacions.

El procés d'assignació de les categories d'actuacions a les dades ha necessitat, com en el cas de la segmentació de l'activitat conjunta, de lectures reiterades de les transcripcions i del suport conceptual que ens ofereix el marc teòric que s'ha pres com a referència. S'elabora una primera categorització d'actuacions per a un segment d'interactivitat i s'aplica, seguidament, a la resta de segments del mateix tipus que hem pogut identificar al llarg de la seqüència d'activitat conjunta. A la categorització inicial, s'incorporen les convenientes modificacions a fi i efecte d'ajustar la primera definició, recollint l'especificitat de cada segment. Aquesta manera de procedir permet construir i disposar d'una relació d'actuacions que representa i descriu, idealment, un segment d'interactivitat. Estrictament, però, no es correspon amb cap dels segments d'interactivitat observats. La relació d'actuacions obtinguda per a cada tipus de segment d'interactivitat, subsumeix les característiques particulars de cada segment pel que a les actuacions predominants es refereix.

De la mateixa manera, el sistema de categories establert sobre les formes d'actuacions de les participats és vàlid per a totes dues nenes, és a dir, que pot ser aplicat per a categoritzar primer i analitzar després, els comportaments de cadascuna d'ambdues participants. Hem elaborat en aquells segments d'interactivitat que així ho han requerit (fase I i II) una categorització d'actuacions per analitzar el comportament de l'observador en relació a les participants. Els criteris i les dimensions per a la seva elaboració han estat les mateixes.

Com en el cas de la delimitació dels segments d'interactivitat identificats per a la fase de Joc amb el material manipulatiu, també en el procés de categorització de les actuacions típiques de les participants ha estat necessari recórrer a criteris operacionals complementaris per a donar resposta a problemàtiques molt concretes associades a la nostra recerca.

En primer lloc, el fet que es tracta d'una activitat conversacional caracteritzada per torns continuats entre les dues participants, ens ha portat a delimitar com a llindar màxim de la intervenció d'un participant *el torn del participant* (Colomina, 1996, p. 197). Els torns es caracteritzen per la seqüencialitat i l'alternança. Així, els membres implicats en una conversa intercanvien informació alternant les seves intervencions de manera seqüenciada, sense que això signifiqui que en un moment determinat del procés, un d'ells pugui monopolitzar-la no deixant a l'altra intervenir. Tanmateix, la distribució de torns i la seva durada, poden ser variables al llarg del procés. Normalment, a cada torn li correspondrà en la nostra recerca, una forma d'actuació. Esperem en aquest sentit, que hi hagi una alternància de torns i d'actuacions entre participants (García Olalla, 2002, p. 241). Hem identificat tres casos o situacions en els que aquesta correspondència no es compleix amb claredat i ens ha estat necessari recórrer a decisions metodològiques addicionals. Comentem cada problemàtica particular a continuació:

(i) És possible que, en el torn d'una mateixa participant, s'hi identifiquin dues formes d'actuacions de naturalesa diferent. Aquesta problemàtica emergeix, concretament, en aquells segments d'interactivitat en els que una actuació de caràcter manipulatiu com pot ser: la disposició espacial d'un element del material o l'execució d'un rol, s'acompanyin de comentaris verbals que versin sobre una temàtica diferent. En aquestes situacions codificarem per a la mateixa participant, dues formes d'actuacions diferenciades si no es demostra que hi ha convergència en el contingut temàtic d'ambdues actuacions -verbal i no verbal-.

(ii) És també possible que dins d'un mateix torn, una de les participants reiteri alguna informació. Quan aquesta repetició versí sobre el mateix tipus de contingut en un mateix torn, es codificarà com a una única forma d'actuació. Quan les reiteracions emergeixin en torns diferents en els que ha hagí intercedit la iniciativa de torn de l'altra participant, es comptabilitzaran com a dues actuacions del mateix tipus. Es considerarà que la intervenció de l'altra pot haver incidit en la reiteració de l'actuació, per exemple, davant d'un conflicte d'interessos entre participants.

(iii) La tercera i última problemàtica que volem senyalar, apareix associada a formes d'actuacions que poden ser assignades a priori a dues categories diferents. En aquests casos s'ha optat per prioritzar la categorització més rellevant des del punt de vista de la funció que compleix l'actuació en el segment d'interactivitat en què s'inscriu.

Cal prendre en consideració que la construcció d'un sistema de categories requereix d'aquestes que siguin mútuament excloents i que per tant, cada actuació tan sols pugui ser assignada a una categoria. Metodològicament, ha estat necessari introduir com a categoria *Altres actuacions* amb la finalitat de recollir aquelles actuacions de naturalesa essencialment verbal que no s'han considerat rellevants per a l'anàlisi del segment d'interactivitat en què apareixen i que no poden, per tant, inscriure's en cap de les categories elaborades prèviament. Seria el cas per exemple, d'intercanvis conversacionals al voltant del temps climatològic mentre s'està disposant espacialment elements del material.

ANNEXOS CAPÍTOL 4

- 4.1. Descripció de les categories d'actuacions identificades per a l'observador i les participants en els segments d'aportació d'informació
- 4.2. Descripció de les categories d'actuacions identificades per a l'observador i les participants en els segments de discussió
- 4.3. Descripció de les categories d'actuacions identificades per a l'observador i les participants en els segments de presentació de les consignes
- 4.4. Taules de freqüències de les formes d'actuacions dels participants en els segments d'interactivitat d'aportació d'informació
- 4.5. Taules de freqüències de les formes d'actuacions dels participants en els segments d'interactivitat de discussió
- 4.6. Taules de freqüències de les formes d'actuacions dels participants en els segments d'interactivitat de presentació de les consignes

ANNEX 4.1.

DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES D'ACTUACIONS IDENTIFICADES PER A L'OBSERVADOR I LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'APORTACIÓ D'INFORMACIÓ

L'observador: actuacions identificades

<i>(a') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, els formula un requeriment o un comentari al respecte.</i>
<i>(b') A requeriment d'una o ambdues participants formula comentaris sobre el mateix tema.</i>
<i>(c') Altres formes d'actuacions.</i>

(a') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, formula un requeriment o un comentari al respecte.

Són actuacions que s'articulen amb una forma d'actuació anterior d'una o ambdues participants. Es tracta per tant, d'una categoria que posa de manifest la interconnexió entre les formes d'actuacions de les participants i de l'observador, el que permet identificar patrons estables d'actuacions articulades de tipus: (j) d'una participant-(a') de l'observador, sent (j): *Després de la intervenció de l'altra participant, formula comentaris dirigits a l'observador sobre algun dels aspectes que apareixen en el vídeo (personatges, informacions, esdeveniments).*

En el cas dels requeriments, un de les dues formes que pot prendre aquesta actuació, són formes que demanen de les participants que amplii'n el coneixement que tenen sobre un tema, el confirmin o el clarifiquin en algun grau amb la finalitat de poder reorientar en la direcció correcta, l'activitat conjunta i/o el propi procés de pensament de les participants.

És el cas de l'exemple que presentem a continuació:

E. ara ha dit "slips vai" [mira l'Observador]

O. què diuen, què diuen?, quina és la paraula que diuen?

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

Amb la seva intervenció l'observador orienta l'atenció de les participants sobre la paraula correcta que fan servir els gnoms per acomiadar-se dels humans.

Les nenes han mostrat en segments de preparació per al joc anteriors, certa confusió sobre aquest terme, finalment el reproduïen correctament. L'observador aprofita aquesta intervenció correcta per tal de resoldre qualsevol confusió al respecte i afiança la resposta correcta de l'Elena; per això demana l'atenció de totes dues sobre el que s'acaba de dir i les exhorta a repetir-ho de tal manera que al cedir el control a les participants sobre aquest aspecte concret del contingut quedés establerta l'adequació de la resposta i pogués passar a formar part de l'espai de significats compartits entre participants i observador.

En el cas de la formulació de comentaris al respecte d'una intervenció inicial d'alguna de les participants, segona forma que pot adoptar aquesta mateixa categoria d'actuacions, el que fa l'observador és prendre com a referent algun aspecte de les informacions introduïdes per una o ambdues participants amb l'objectiu de fer-ne o bé, un aclariment o bé, de senyalar-ne la seva rellevància; una rellevància que pot haver passat desapercebuda per les participants des del

punt de vista de l'observador o que també el mateix observador, avalua com a confosa o mal interpretada per elles. És el cas de l'exemple següent.

L'observador intervé per a resoldre un malentès detectat des de la primera sessió respecte de la paraula que fan servir els gnoms per acomiadar-se dels humans quan se'n van a dormir:

E. cada dia una paraula diferent

O. sempre diuen "slitzweit"

R. sí

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

La confusió pot portar les participants a entendre que els gnoms fan servir en cada episodi de dibuixos animats, una expressió d'acomiadament diferent; de fet és el que explicita l'Elena a través de la seva intervenció inicial. L'observador identifica l'error i el corregeix aportant la resposta correcta i devaluant l'anterior.

(b') A requeriment d'una o ambdues participants formula comentaris sobre el mateix tema.

És una categoria d'actuacions que recull les respostes de l'observador a qüestions formulades prèviament per alguna de les participants.

R. Teresa! [mira l'Observador]

E. anem a veure el d'ahir? [mira l'Observador]

O. és diferent, demà en veurem un de diferent, i el dilluns un altre de diferent.

(Segment d'aportació d'informació, 1era. sessió)

Permet establir patrons d'actuacions del tipus (k)d'una participant-(b')de l'observador, sent (k): *Formula un requeriment dirigit a l'observador sobre la temporalització de les sessions o sobre el que han de fer a continuació.*

A través d'aquestes formes l'observador té la possibilitat, com en el cas de les actuacions de tipus (a'), de fer aclariments i resoldre dubtes de les participants sobre algun aspecte de l'activitat conjunta. En l'exemple, sobre la novetat del contingut de l'episodi de dibuixos animats que han de veure a continuació.

Proporciona informació sobre la dimensió de participació potenciada sota la modalitat de resposta a un requeriment inicial d'una o ambdues participants.

(c') Altres formes d'actuacions

En aquesta categoria es recullen aquelles formes d'actuacions de l'observador que no s'han considerat rellevants per a l'anàlisi de les actuacions de les participants en el segment d'aportació d'informació i que, en conseqüència, queden al marge de les categories anteriorment descrites. Tenen a veure amb les respostes que es donen a les participants sobre qüestions tècniques dels aparells emprats per a la recerca.

E. s'ha quedat sense [mira a l'observador]

O. color?

E. un dia sí i un altre no

O. ja està [manipula l'aparell]

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

Les participants: actuacions identificades

(a) Formula espontàniament comentaris sobre els esdeveniments que ocorren en la pantalla.
(b) Formula espontàniament comentaris sobre els personatges que apareixen en la pantalla.
(c) Formula espontàniament comentaris sobre alguna de les informacions que verbalment es donen en el vídeo.
(d) Formula espontàniament comentaris sobre la temporalització de les sessions o sobre el que han de fer a continuació.
(e) Després de la intervenció de l'altra participant, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema.
(f) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant sobre les informacions, els esdeveniments o els personatges que es donen en el vídeo o apareixen en la pantalla.
(g) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant per tal de clarificar en algun grau les informacions introduïdes per ella.
(h) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les informacions, els esdeveniments o els personatges que es donen en el vídeo o apareixen en la pantalla.
(i) Canta.
(j) Després de la intervenció de l'altra participant, formula comentaris dirigits a l'observador sobre algun dels aspectes que apareixen en el vídeo (personatges, informacions, esdeveniments).
(k) Formula un requeriment dirigit a l'observador sobre la temporalització de les sessions o sobre el que han de fer a continuació.
(l) Després de la intervenció de l'observador, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema.
(m) A requeriment de l'observador formula comentaris sobre el mateix tema.
(n) Altres formes d'actuacions.

(a) Formula espontàniament comentaris sobre els esdeveniments que ocorren en la pantalla.

Aquest tipus d'actuacions recullen els comentaris que fan les participants sobre successos concrets, imatges o esdeveniments que ocorren en el vídeo en els que s'hi troben implicats els personatges: gnoms i/o trolls.

R. mira, ésto ya lo hemos visto [senyala unes imatges en la pantalla que acompanyen la sintonia inicial de cada episodi]
(Segment d'aportació d'informació, 2ona. sessió)

Poden referir-se també a les accions que fan els personatges en la pantalla:

E. ¡qué asco! [mira la R. i sonriu] [En la pantalla: un troll absorbeix els seus mocs]
(Segment d'aportació d'informació, 1era. sessió)

Pel que fa a la seva forma, aquest tipus d'actuacions poden anar precedides d'un vocatiu, expressions deíctiques i/o un senyalament no verbal, amb l'objectiu de reclamar l'atenció de la companya per tal de representar en el pla interpersonal el referent del qual s'està parlant. És el cas de l'exemple anterior.

En l'exemple, el referent és al seu abast i pot ser compartit perquè físicament es fa present a través del material audiovisual (no lingüístic). D'aquí l'emergència d'expressions deíctiques i de senyalaments no verbals que permeten incorporar aquest esdeveniment al context intralingüístic i fer-lo compartit.

Com a categoria proporciona informació sobre la dimensió iniciativa.

(b) *Formula espontàniament comentaris sobre els personatges que apareixen en la pantalla.*

A través d'aquest tipus d'actuacions el que fan les participants és aportar informacions que tenen a veure o amb la caracterització dels personatges televisius o amb la seva identificació.

En la caracterització dels personatges el que fan és atribuir-los característiques físiques i/o psicològiques. Com en l'exemple que mostrem a continuació:

E. ése es el bueno [senyala el troll que apareix en la pantalla]
(Segment d'aportació d'informació, 2ona sessió)

La identificació dels personatges és caracteritzada per formes d'actuacions que consisteixen en anomenar o etiquetar aquests personatges. Un etiquetament que pot fer-se a través de diferents expressions referencials (Colomina, 1996):

- Usar el nom més comú amb que es coneix el personatge. És el més habitual en aquestes participants.

E. ¡mira!, ¡esos son los trolls! [senyala la pantalla i tomba el seu cap vers la R.]
(Segment d'aportació d'informació, 1era. sessió)

- Usar el seu nom propi:

E. la Lisa [En la pantalla: apareix la Lisa]
(Segment d'aportació d'informació, 2ona. sessió)

- Anomenar-los per la funció social o familiar que se'ls atribueix en la filmació:

E. ésa es la novia [En la pantalla: apareix la Lisa]
(Segment d'aportació d'informació, 1era. sessió)

- Vincular aquests personatges amb els elements que formen part del material manipulatiu, un material que els és conegut des de la primera sessió un cop han passat per la *Fase de joc* que els ha permès interactuar amb aquests elements. El que fan les participants a través d'aquest recurs, és reconèixer i per tant identificar en algun dels elements del material, els personatges televisius:

E. esos son nues-, los dos hijos [mira la Rocío]
E. ¿no ves? [mira la Rocío]
E. esos son, los que teniamos nosotros, a-
(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

Aquesta identificació suposa com ja hem dit, certa experiència i un cert coneixement del material manipulatiu i per tant, té sentit que aparegui després de la primera sessió.

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa en quan a la participació.

(c) Formula espontàniament comentaris sobre alguna de les informacions que verbalment es donen en el vídeo.

És una categoria que recull les intervencions de les participants en relació a les informacions que es donen verbalment en la TV, ja sigui mitjançant els comentaris d'un narrador: una veu en off, el David o la Lisa o del que diuen els personatges protagonistes mentre executen alguna acció o participen en la representació d'algun esdeveniment.

Aquestes informacions verbals, que al nostre entendre esdevenen substancials per a comprendre en major mesura alguns dels aspectes de la vida dels gnoms, fan referència a idees que normalment no disposen d'un correlat visual, és a dir, que no apareixen al mateix temps que es diuen il·lustrades en la pantalla. Per exemple, el fet que en David porti 300 anys exercint la medicina o el fet d'usar la màgia per a salvar d'altres individus amb l'excepció d'ells mateixos.

És per aquesta raó que ens interessa seguir quin seguiment fan d'aquestes informacions tant en el segment d'Aportació d'informació com en segments posteriors, així com la manifestació d'aquests coneixements en relació al qüestionari final individual.

En el cas concret d'aquesta categoria d'actuacions, el que fan les participants és repetir en veu alta una dada, un nom o una informació que acaben de donar o bé el narrador, o bé un dels personatges principals (gnoms o trolls) i que ha cridat l'atenció d'una de les participants:

E. ¡Switz! [mira la TV] [El narrador acaba de pronunciar el seu nom]
(Segment d'aportació d'informació, 2ona sessió)

Una repetició que com posa de manifest l'exemple anterior, pot tenir una orientació interna malgrat sigui audible en la seva forma.

En quan al grau de participació, proporciona informació sobre la dimensió iniciativa.

(d) Formula espontàniament comentaris sobre la temporalització de les sessions o sobre el que han de fer a continuació

Recullen formes d'actuacions relacionades amb qüestions organitzatives i de gestió de la pròpia situació d'aportació d'informació que recauen sobre l'observador. Bàsicament es tracta d'actuacions destinades o bé, a esbrinar el nombre total de sessions d'enregistrament i/o la seva distribució setmanal:

E. mañana, el lunes [mira la Roció]
E. ¡el sábado no!
(Segment d'aportació d'informació, 2ona. sessió)

O bé, a senyalar l'acabament del muntatge audiovisual, mostrant en aquest darrer cas, la disponibilitat de les participants per passar a una nova activitat:

E. Ja s'ha acabat [en veu baixa]
(Segment d'aportació d'informació, 1era. sessió)

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa en les actuacions de les participants en relació a l'activitat conjunta.

(e) Després de la intervenció de l'altra participant, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema.

Es tracta d'actuacions directament vinculades a una actuació anterior de l'altra, ja sigui com a conseqüència d'una intervenció espontània [(a), (b), (c) o (d)] o bé, com a conseqüència d'una intervenció del mateix tipus [(e)]. En tot cas, per poder identificar aquesta categoria el que cal és que l'actuació d'una de les participants vagi precedida d'un comentari per part de l'altra sobre el mateix tema. La interrelació entre actuacions informa sobre la dimensió d'interconnexió. A través d'elles les participants poden fer i dir coses diferents com detallem tot seguit:

- Poden mostrar la seva conformitat amb informacions donades per la companya, sense afegir en aquesta ocasió cap informació nova al respecte:

E. ¡hala, si está calvo! [mira la Rocío i riu]

R. ¡ sii! [sonriu, mira l'Elena]

E. ¡si está calvo!

E. ¡hala!

Segment d'aportació d'informació, 4arta. Sessió)

- Poden intervenir aportant nova informació respecte a les informacions donades per l'altra participant. Es pot ampliar en aquest cas, un comentari inicial de la companya:

[Estan parlant sobre l'edat dels gnoms, prèviament la Rocío ha intervingut senyalat en veu alta l'edat de la jove Susanna: 65 anys]

E. por lo menos los otros tendrán...

R. ése, 100 años [senyala al David]

(Segment d'aportació d'informació, 2ona sessió)

(f) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant, sobre les informacions, els esdeveniments o els personatges que es donen en el vídeo o apareixen en la pantalla.

Són intervencions espontànies: una de les participants formula un requeriment a l'altra per tal de demanar-li informació sobre algun aspecte concret que s'hagi esmentat o hagi aparegut en el vídeo. Es tracta fonamentalment de demandes encaminades a clarificar una informació dita o vista a la filmació:

R. ¿En donde han dicho que vivian? [En la pantalla: s'explica on viuen els trolls]

(Segment d'aportació d'informació, 2ona. sessió)

A través d'aquestes formes d'actuació es posen de manifest les possibles incomprendions o pèrdues d'informació de les participants respecte a les que es donen en el vídeo i la conseqüent demanda d'ajut a l'altra per tal de recuperar aquesta informació que els manca, que els ha passat desapercebuda o que no han acabat d'entendre.

Hem inclòs en aquesta categoria aquelles formes que no suposen veritables recerques d'informació sinó que es tracta més aviat de requeriments que sol·liciten de l'altra una valoració, la certesa o l'acord en les seves suposicions:

R. tienen 13 años, ¿eh? [En relació a l'edat dels nens-gnom que apareixen a la pantalla]

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

Són ambdues, formes d'actuacions que posen de manifest la interrelació de les actuacions de les participants a través de la participació potenciada en forma de requeriment.

(g) Després de la intervenció de l'altra participant, li formula espontàniament un requeriment per tal de clarificar en algun grau, les informacions introduïdes per ella.

Aquesta forma d'actuació està directament relacionada amb una actuació anterior de l'altra participant. Implica un patró de formes d'actuacions articulades de tipus (a), (b) o (c) d'una participant i (g) d'una altra participant. (a), (b) i (c) són actuacions espontànies. En mostrem un exemple a continuació:

[En relació al David]

R. tiene 100 años

E. ¿cómo lo sabes?

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

Són formes d'actuacions que posen novament de manifest la interrelació de les actuacions de les participants a través de la participació potenciada sota la forma d'un requeriment.

(h) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les informacions, els esdeveniments o els personatges que es donen en el vídeo o apareixen en la pantalla.

És un tipus d'actuació a través de la qual es dona resposta a un requeriment efectuat per l'altra.

R. ¿en dónde han dicho que vivian? [En la pantalla: s'explica el lloc on viuen els trolls]

E. en cuevas, en éste bosque [mira la Rocío]

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

S'estableix d'aquesta manera un patró d'actuacions interrelacionades entre les nenes del tipus (f) d'una participant-(h) de l'altra participant, com expressa l'exemple immediatament anterior. I (g) d'una participant-(h) de l'altra participant, com ens mostren l'exemple que presentem a continuació:

R. ¡Hala! [En la pantalla: es mostra i s'explica com són les cases dels gnoms]

E. ¿qué? [mira la Rocío]

R. ¡vaya casa se han hecho!, ¡para ser tan pequeños!

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

A través dels exemples es posa també de manifest les diferents formes que poden prendre les respostes als requeriments de l'altra participant. Respostes que poden anar des de fer explícita una informació que en principi no ho era (cas del segon exemple); donar una resposta clarificadora (cas del primer exemple) i per últim, repetir literalment una informació ja donada sense afegir cap idea nova perquè la persona que respon pot considerar que la seva intervenció inicial és suficientment informativa. Cas de l'exemple següent:

R. claro que es fuerte, tio [referint-se al gnom que surt a la pantalla i al contingut de la tornada de la cançó que encapçala la presentació de l'episodi]

E. ¿eh?

R. claro que es fuerte, tío

(Segment d'aportació d'informació, 2ona. sessió)

Són un exemple de participació potenciada sota la forma de resposta a un requeriment.

(i) Canta

És un tipus de categoria que recull les intervencions de les participants en relació a la sintonia inicial que encapçala tots els episodis de la sèrie *David el gnomo*. El que fan és fonamentalment repetir la tornada de la cançó en la qual s'enuncien algunes de les propietats més rellevants dels gnoms respecte als humans.

[Canten simultàniament superposant-se a la sintonia inicial de l'episodi]

R. "buen humor"

E. "buen humor"

(Segment d'aportació d'informació, 2ona sessió)

Informa sobre la dimensió iniciativa.

(j) Després de la intervenció de l'altra participant, formula comentaris dirigits a l'observador sobre algun dels aspectes que apareixen en el vídeo (personatges, informacions i/o esdeveniments).

Es tracta de patrons d'actuacions articulades d'ambdues participants i l'observador, donat que els comentaris que una de les participants dirigeix a l'observador són conseqüència d'actuacions anteriors que impliquen a l'altra participant [(a), (b) o (c)]. A través d'aquesta actuació es promou la intervenció de l'observador en l'activitat conjunta. Ho il·lustrem amb un exemple:

R. ¡slipswai! [mira l'Elena]

E. [mira la Rocío]

E. ara ha dit "slip vai" [mira l'Observador]

(Segment d'aportació d'informació, 3era. sessió)

Els comentaris que l'Elena adreça a l'observador tenen el seu origen en un comentari espontani iniciat per la seva companya, la Rocío, a rel d'una intervenció verbal d'en David: la salutació d'acomiadament que marca l'acabament d'un episodi [actuació de tipus (c)]. L'Elena transmet aquesta informació a l'observador, el fa partícip i en promou la seva intervenció al respecte. Tradueix en el seu comportament una expectativa d'intervenció.

Una actuació similar s'esdevé en l'exemple transcrit a continuació, l'actuació (j) atribuïda a l'Elena s'emmarca en un patró d'actuacions inicial del tipus: (a)de l'Elena-(e)de la Rocío el que n'incrementa la seva complexitat.

E. ésto ya lo han hecho [mira la Rocío] [En la pantalla: nen gnom agafa la cua d'un conill]

R. ¡sí, sí! [mira l'Elena]

E. Anna, Anna [somriu, mira l'Observador]

R. [mira l'Elena]

E. que això ja l'han fet [senyala el nen gnom]

E. que això ja l'hem vist

(Segment d'aportació d'informació, 4arta. Sessió)

Respecte a la participació informa sobre la dimensió iniciativa.

(k) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'observador sobre la temporalització de les sessions o sobre el que han de fer a continuació.

A través d'aquesta categoria hem recollit dues formes d'actuacions diferents de les participants: els requeriments sobre la temporalització de les sessions i els efectuats sobre el que han de fer a continuació. Dos aspectes essencials per al procés de construcció i definició de l'activitat conjunta perquè demanen a l'observador que anticipi informacions que les ajudaran a construir una definició el suficientment compartida de la situació que els permeti anticipar el que d'elles s'esperarà.

Pel que fa als requeriments sobre la temporalització de les sessions, el que fan les participants és preguntar sobre els dies que ocuparan les sessions d'enregistrament:

E. només que tenim fins dilluns? [mira l'Observador]
(Segment d'aportació d'informació, 2ona sessió)

Sobre el que han de fer a continuació, efectuen un requeriment a l'observador esperant que els anticipi informació sobre el que faran o rebran a continuació:

R. Teresa, [mira l'Observador]
E. anem a veure el d'ahir? [mira l'Observador]
O. és diferent, demà en veurem un de diferent i el dilluns un altre de diferent [mira les nenes]
(Segment d'aportació d'informació, 2ona sessió)

Són per la seva naturalesa formes d'actuacions que reverteixen sobre l'organització i gestió de la pròpia tasca a l'igual que les formes d'actuacions de tipus (d). Potencien en la seva funció, la participació de l'observador en l'activitat conjunta sota la forma d'un requeriment.

(l) Després de la intervenció de l'observador, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema.

És una categoria que recull els comentaris que fan les participants (i) a les respostes fetes per l'observador a un requeriment formulat per una de les participants, (ii) als comentaris de l'observador respecte a alguna de les informacions introduïdes també de manera prèvia per alguna de les participants. Suposa per tant, un patró d'actuacions articulades entre l'observador i les participants que pot prendre les formes (b') de l'observador-(l) d'una participant, si es tracta d'un comentari de les nenes efectuat després d'una resposta de l'observador; o d'un patró d'actuacions del tipus (a') de l'observador-(l) d'una participant, si es tracta de comentaris efectuats als comentaris inicials de l'observador. En presentem un exemple:

E. quants dies? [mira l'Observador]
O. fins dilluns
E. fins dilluns i prou [mira la Rocío]
(Segment d'aportació d'informació, 2ona sessió)

A través d'aquestes formes d'actuacions les participants se n'apropien de la resposta de l'observador, i:

- la repeteixen literalment i en veu alta mostrant-ne la seva acceptació:

O. és diferent, demà en veurem un de diferent i el dilluns un altre de diferent [es refereix a l'episodi de dibuixos animants que els correspon per sessió, mirar]
E. és diferent
(Segment d'aportació d'informació, 2ona. sessió)

- l'amplien donant més informació al respecte amb la finalitat de fer-la més clara i precisa, com en el cas del primer dels dos exemples presentats.

Totes dues modalitats posen de manifest la interconnexió de les actuacions dels participants.

(m) A requeriment de l'observador formula comentaris sobre el mateix tema.
És una forma directament vinculada a una actuació anterior de l'observador de tipus (a'). Suposen per tant, un patró d'actuacions articulats entre l'observador i una de les participants: (a')de l'observador-(m)d'una participant.

O. vols dir? [en relació al que veuen les participants en la pantalla]
E. sí que ja ho hem vist [gest afirmatiu amb el cap]
(Segment d'aportació d'informació, 4arta. Sessió)

A través del requeriment, l'observador potencia la intervenció de les participants, en aquest exemple en relació a definir el grau en què són novedoses les informacions que es presenten en el vídeo.

Són formes d'actuacions que posen de manifest la interrelació de les actuacions dels participants a través de la participació potenciada en forma de resposta a un requeriment inicial.

(n) Altres formes d'actuacions

En aquesta categoria es recullen aquelles formes d'actuacions de les participants que no s'han considerat rellevants per a l'anàlisi del segment d'aportació d'informació i que, en conseqüència, queden al marge de les categories d'actuacions anteriorment descrites. Formen també part d'aquesta categoria d'actuacions els enunciats que un cop encetats no han estat correctament identificats per manca de claredat en el seu enregistrament.

Presentem a continuació un exemple d'actuacions etiquetades sota aquesta categoria que fa referència a qüestions tècniques amb els aparells implicats en el visionat de les filmacions:

E. no hi ha color? [mira l'observador] [En la pantalla: ha marxat el color de]
R. [mira l'observador]
O. Saps que passa?
O. Deu ser la televisió [manipula l'aparell] [En la pantalla: reapareix el color]
(Segment d'aportació d'informació, 1era. sessió)

ANNEX 4.2.

DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES D'ACTUACIONS IDENTIFICADES PER A L'OBSERVADOR I LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS DE DISCUSSIÓ

L'observador: actuacions identificades

<i>(a') Formula espontàniament un requeriment general dirigit a una o ambdues participants</i>
<i>(b') Formula espontàniament un requeriment específic dirigit a una o ambdues participants</i>
<i>(c') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, reformula un requeriment general inicial fent-lo més específic</i>
<i>(d') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, els demana que confirmin les seves respostes, les justifiquin, o bé les amplïïn o clarifiquin</i>
<i>(e') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, en formula comentaris al respecte</i>
<i>(f') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, aporta espontàniament informacions clarificadorres sobre un requeriment inicial</i>
<i>(g') Altres formes d'actuacions</i>

(a') Formula espontàniament un requeriment general dirigit a una o ambdues participants.

Els requeriments generals, prenen la forma de preguntes àmplies i poc concretes dirigides habitualment, a ambdues participants. L'objectiu d'aquest tipus d'actuacions és promoure el record lliure de les nenes respecte als continguts que acaben de veure a la pel·lícula. Com a exemple:

O. A veure si us enrecordeu, m'heu d'explicar tot el que ha explicat el David. A veure si us enrecordeu. [mira alternativament la Rocío i l'Elena]
(Segment de Discussió, 1era. sessió)

Es tracta, com l'exemple posa de manifest, de formulacions generals a través de les quals s'evita de dirigir directament el procés de record de les participants. No se'ls donen pistes excessives sobre quina informació buscar o dir, esperant que siguin elles les que iniciïn el seu relat i seleccionin les informacions des dels seu punt de vista rellevants per a donar resposta al requeriment general que els adreça l'observador.

Hem inclòs dins d'aquesta categoria d'actuacions, els requeriments que, després d'una resposta inicial de les participants, tenen com a finalitat encoratjar-les per a que continuïn recordant, sense afany, novament, de restringir la direcció del record:

O. Sí?, i què més passava, i què més sortia. Us enrecordeu d'alguna cosa més que passa, eh? [mira alternativament la Rocío i l'Elena]
(Segment de Discussió, 1era. sessió)

Aquestes formes d'actuació encoratjadores poden anar habitualment precedides per comentaris valoratius (el feedback en la seqüència IRF de Sinclair i Coulthard, 1975) amb l'objectiu de donar per acabada una seqüència de preguntes i respostes i iniciar-ne una de nova sobre el mateix tema o contingut o sobre un tema o contingut diferents.

La dimensió implicada com a grau de participació en aquesta actuació és la de participació potenciada en la seva modalitat de requeriment.

(b') Formula espontàniament, requeriments específics dirigits a una o ambdues participants.

Són formes d'actuacions quin objectiu és tancar i al mateix temps obrir una nova seqüència d'intercanvis entre l'observador i les participants sobre un tema nou, diferent de l'anterior.

En el requeriment efectuat per l'observador s'anomena directament el nou tema sobre el qual les participants han de focalitzar la seva atenció:

O. i després. Us enrecordeu que amb el David l'han agafat, oi? els trolls?

R. Sí

E. Sí

(Segment de Discussió, 2ona. Sessió)

La dimensió implicada en aquesta modalitat d'actuació és de participació potenciada en la seva forma de requeriment.

(c') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, reformula un requeriment general inicial fent-lo més específic.

Es tracta d'actuacions directament vinculades a una actuació anterior de l'altra com a conseqüència de la resposta que donen les participants a un requeriment general inicial de l'observador. La resposta, no ha estat adequadament contestada per les dues participants. L'observador reformula i fa més informatiu un requeriment inicial.

L'objectiu del nou requeriment és orientar el record de les participants cap a la producció de la resposta adequada. L'observador tanca en aquest sentit, la pregunta general i la fa més específica. Il·lustrem aquesta idea amb un exemple:

[L'observador acaba de preguntar a la Rocío i l'Elena que era el que explicava en David al començament de la pel·lícula. Les nenes es miren i diuen que no se'n recorden. L'observador els formula una nova demanda amb l'intent d'obtenir la informació desitjada.]

O. us enrecordeu que ens explicava abans que li passessin totes aquestes coses amb els trolls?

(Segment de Discussió, 2ona sessió)

Permet identificar un patró d'actuacions (a)d'una participant-(c')de l'observador.

La reformulació de preguntes generals pot configurar preguntes directes, una forma de requeriment que suposa donar el màxim d'informació possible a les participants per tal d'obtenir la resposta correcta. Com a exemple:

[Després de la reformulació d'una pregunta general inicial que té com a objectiu extreure de les participants una descripció sobre com són els llocs on viuen els gnoms, l'observador els pregunta directament sobre aquest lloc.]

O. què us ha ensenyat, que us ha ensenyat, una cosa que hi havia...

O. on vivien

E. en el seu...

E. en un ...

R. en un com se diu...

R. en un arbre!
E. un arbre!
(Segment de Discussió, 2ona sessió)

La reformulació d'un requeriment general obra un nou intercanvi IRF entre participants sobre el mateix tema.

Es tracta de formes d'actuacions que, a través del requeriment, potencien de nou, la participació de les nenes.

(d') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, els demana que confirmin les seves respostes, les justifiquin o bé les ampliiïn o clarifiquin.

Es tracta habitualment, d'exhortacions adreçades a les participants amb la finalitat que confirmin, justifiquin, ampliiïn o clarifiquin la resposta donada. Com en el cas de la categoria anterior, les actuacions d'aquesta naturalesa s'incardinen en les respostes prèvies de les participants donant lloc a un patró d'actuacions de tipus: (a)d'una participant-(d')de l'observador. En proposem un exemple:

[Després d'una pregunta general de l'observador, les nenes expliquen l'escena d'un troll que es converteix en pedra quan li toca el Sol. Un cop finalitzada la resposta es produeix la següent intervenció per part de l'observador.]

O. així, que els hi passa als trolls, que els passa quan els toca el Sol,

E. que els...

R. que s'hi posen pedra [somriu]

(Segment de Discussió, 2ona sessió)

En aquesta ocasió, les nenes han explicat amb detall què passa en l'encontre entre un troll i en David. A través del requeriment, l'observador atura la producció d'una resposta i destaca alguna de les informacions que les participants acaben de donar, rellevants des del punt de vista del contingut.

Poden, aquestes actuacions, a banda d'assumir la funció d'aclariment, confirmació, ampliació o justificació, evidenciar que s'està fent un seguiment atent i interessat del relat de les participants contribuint a mantenir l'atenció conjunta sobre el mateix tema, fent rellevant el seu significat, i ajudant a ordenar i estructurar el seu relat:

[Les participants estan explicant de quina manera en David trobat la Lisa, ferida per un gat i conduïda per ell a la cabana d'una parella d'humans que en tenen cura.]

R. i va encontrar sang. I se creia que era de la Lisa!

E. i era...

O. i era de la Lisa?

E. del gat!

O. del gat!

(Segment de Discussió, 4arta. sessió)

Les funcions que pot adoptar aquesta forma d'actuació comporten que (d') es pugui manifestar a través d'una pregunta directa que a diferència de (c') no està dirigida a aconseguir una resposta concreta abans no assolida, sinó a afavorir una resposta concreta que tingui en compte el que les participants han dit amb anterioritat.

La dimensió implicada en aquesta actuació és novament la de participació potenciada en la seva modalitat de requeriment.

(e') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, en formula comentaris al respecte.

Es tracta de formes d'actuacions que s'apropien d'algun dels aspectes d'una resposta elaborada per una o ambdues participants. L'objectiu no és tan sols confirmar l'acceptació d'aquesta resposta, sinó també reinterpretar el que diuen les nenes donant-ne una versió més completa, més correcta i per tant més acceptable des del punt de vista de l'observador. Identifiquem diferents concrecions d'aquestes formes d'actuacions:

- Proporciona una etiqueta a comportaments no verbals de les participants:

[Després d'una pregunta de l'observador que demana a la Rocío que més recorda del que s'ha dit i s'ha fet en la pel·lícula.]

R. que també el David el gnomo la va agafar a la seva nòvia així [somriu, ajunta mans i braços i els aixeca]

O. en braços, oi?

(Segment de Discussió, 1era. sessió)

- Amplia la resposta inicial de les participants aportant nova informació al respecte:

[Després d'una intervenció de les nenes entorn els trolls i els gnoms.]

O. sí, perquè els gnoms són molt espabilats

(Segment de Discussió, 3era. sessió)

- Parafraseja una informació de les participants amb l'objectiu de senyalar una informació rellevant:

O. heu vist que tenia uns ocellets per aquí al cap, del cop que s'havia donat? [es senyala el seu cap amb la mà.]

R. sí!

E. sí!

E. i un tenia estrelles,

O. sí, estrelles i pajaritos. Bé, total que els gnoms tot ho salven.

(Segment de Discussió, 3era. sessió)

A través de la paràfrasis té la possibilitat de confirmar les informacions donades per les participants així com recapitular les respostes donades a una mateixa pregunta i establir relacions amb un tema rellevant plantejat amb anterioritat en la conversa.

Hem inclòs sota aquesta categoria aquelles actuacions de l'observador quin objectiu és valorar positivament la resposta de les participants. Es tracta en darrer terme d'expressions encoratjadores que farien de pont entre la resposta de les participants i la formulació d'una nova pregunta, donant per acabat un intercanvi de pregunta/resposta entre participants i observador.

Permet identificar patrons articulats d'actuacions entre les participants i l'observador del tipus: (a) d'una participant-(e') de l'observador; (b) d'una participant-(e') de l'observador i (c) d'una participant-(e') de l'observador.

Informa com a categoria, sobre la dimensió d'interconnexió entre actuacions de les nenes i l'observador.

(f') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, aporta espontàniament informacions clarificadores sobre un requeriment inicial.

Es tracta d'intervencions que la finalitat és ajudar les participants per a que trobin una resposta adequada a un requeriment inicial de l'observador. Proporciona pistes al respecte:

[L'observador pregunta a les nenes el nom de la neboda d'en David. No en saben la resposta i intervé de nou donant més informació al respecte, intentant que n'encertin el nom.]

O. ja no us enrecordeu com se deia la nieta?

R. no!

O. té un nom molt xulo, que comença per /s/

(Segment de Discussió, 3era. sessió)

Permet identificar patrons d'actuacions del tipus: (a)d'una participant-(f')de l'observador.

Informa sobre la dimensió d'interconnexió entre actuacions de les nenes i de l'observador.

(g') Altres formes d'actuacions

És una categoria que recull les formes d'actuacions de l'observador que, o bé no s'han considerat rellevants per a l'anàlisi del segment de discussió, o bé no han estat correctament identificades en la seva transcripció i, per tant, no poden ser incorporades a qualsevol de les categories d'actuació prèviament descrites.

Les participants: actuacions identificades

(a) A requeriment de l'observador formula comentaris sobre el mateix tema
(b) Formula espontàniament comentaris sobre un personatge o un esdeveniment aparegut en el vídeo
(c) Formula espontàniament comentaris sobre un tema introduït prèviament per l'observador
(d) Després de la intervenció de l'altra participant, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema
(e) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant
(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre el mateix tema
(g) Altres formes d'actuacions

(a) A requeriment de l'observador, formula comentaris sobre el mateix tema

Són formes d'actuacions que segueixen a un requeriment -general o específic- de l'observador. Ajuden a configurar un patró d'actuacions articulades entre participants del tipus: (a')de l'observador-(a)d'una o ambdues participants; (b')de l'observador-(a)d'una o ambdues participants; (c')de l'observador-(a)d'una o ambdues participants.

Les respostes a un requeriment de l'observador es construeixen fonamentalment de manera conjunta en el sentit que, o bé les nenes contesten alhora, o bé intervenen de manera espontània per a completar, aclarir o confirmar una resposta iniciada i no sempre acabada, de la primera participant. Presentem un exemple en el que la Rocío intervé confirmant una resposta prèvia de l'Elena:

E. que venia la
E. la seva nieta
R. la seva nieta
(Segment de Discussió, 3era. sessió)

D'igual manera, quan un requeriment formulat per l'observador es dirigeix a una d'ambdues participants, no és necessàriament aquesta qui n'elabora la resposta. És possible que la seva companya en prengui la iniciativa o l'acompanyi en el procés, com en l'exemple següent:

R. el gnom que
E. el que
R. tenia un jardí
E. el que tenia un jardí i va fer una festa, major, la festa major
R. sí i tenia una nena i un nen
(Segment de Discussió, 3era. sessió)

En ambdós casos, es tracta d'una resposta el.laborada en col.laboració encara que en grau diferent. En l'anàlisi en detall d'aquesta forma d'actuació reprendrem aquestes modalitats d'elaboració conjunta.

Les respostes poden al seu torn,

- proporcionar la informació esperada a una pregunta directa de l'observador:

[Les participants estan explicant que li passava a la Lisa en la pel·lícula. En acabar l'observador els formula una pregunta específica.]

O. i qui era?

R. era un leñador

E. un leñador

(Segment de Discussió, 4arta. sessió)

- formular-se aportant més informació de la que a priori seria esperable. Les participants teixeixen, en aquest sentit mentre responen, un relat en comú articulant la descripció d'esdeveniments i/o d'escenes particulars aparegudes durant els segments d'aportació d'informació. En mostrem un exemple:

E. que ha passat una aventura, que un gat es va amagar

(...)

R. no, que ella estava buscant flors

E. si va

R. va venir un gat i la va caçar

E. caçar

R. i el seu-, com se diu, el seu amb-, com se diu ara [mira l'Elena]

E. el seu amo [mira la Rocío]

R. sí!

(...)

R. que li van portar la Lisa

R. i-

(...)

R. i li va curar la seva ferida

E. no!, va-, la Lisa, se va fer la morta i la seva [mira la Rocío]

R. la van curar

(Segment de Discussió, 4arta. sessió)

En l'exemple anterior, les participants construeixen de manera conjunta el record sobre el que han vist a la filmació prenent com a eix la seqüenciació de les diferents escenes d'un mateix esdeveniment.

Són en conjunt, formes d'actuacions que denoten participació potenciada sota la forma de resposta a un requeriment inicial de l'observador.

(b) Formula espontàniament comentaris sobre un personatge o un esdeveniment aparegut en el vídeo

Són formes d'actuacions que centren l'atenció dels participants sobre un aspecte nou del contingut (personatge o esdeveniment). En conseqüència, contribueixen a donar continuïtat a la conversa. En presentem un exemple:

O. i de que més t'enrecordes, a veure [mira la Rocío]

R. que també el David el gnomo la va agafar la seva núvia així [somriu, ajunta els braços i els aixeca]

O. en braços, oi?

E. I quan es va terminar va dir: "goodbye" i van tacar la- [gesticula]

(Segment de Discussió, 1era. sessió)

L'Elena intervé quan dona per acabat el cicle IRF entre la Rocío i l'observador. Pot suposar en aquest sentit, una nova seqüència IRF entre participants. Canvia en aquest cas l'agent que inicia la seqüència.

Informa sobre la dimensió de participació iniciativa.

(b) *Formula espontàniament comentaris sobre un tema introduït prèviament per l'observador.*

Són formes d'actuacions que pretenen ampliar o completar una informació inicial proporcionada per l'observador. Les participant s'apropien d'un contingut i el reformulen:

[L'observador fa un comentari respecte al que han explicat les participants de les relacions entre els trolls i els gnoms. En el moment en què pretén donar pas a un nou ítem de contingut, l'Elena pren la paraula per a reformular el comentari efectuat prèviament per l'observador.]

O. sí perquè els gnoms són molt espabilats

O. sabeu el que-

E. tenen molta... cerebro

O. molta cerebro

(Segment de Discussió, 3era. sessió)

Permet identificar un patró d'actuacions de naturalesa (e')de l'observador-(b)d'una participant. Posa en aquest sentit de manifest la dimensió de participació d'interconnexió entre les actuacions de les nenes i l'observador.

(d) *Després de la intervenció de l'altra participant, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema.*

Són formes d'actuacions vinculades a una actuació prèvia de l'altra participant [(b) o (c)]. Possibiliten reconèixer patrons articulats d'actuacions del tipus: (b)d'una participant-(d)d'una altra participant i (c)d'una participant-(d)d'una altra participant.

Són formes d'actuació que poden com la categoria (a), complir funcions diferents:

- confirmar una informació inicial donada per l'altra participant (funció de ressò), per exemple:

[La Rocío aporta informació sobre la Lisa, dona d'en David, el gnom.]

R. i també que la, seva nòvia li estava donant menjar als animals.

E. als animals

(Segment de Discussió, 1era. sessió)

- introduir nova informació respecte a les informacions proporcionades per l'altra:

[L'Elena explica com un troll amb la seva energia, immobilitza en Switz i com en David es revenja convidant-lo a ballar a l'espera de l'alba, per tal que el contacte amb el Sol el transformi en pedra.]

E. i va fer així [palmell de la mà dreta estès al seu davant]. I es va quedar así amb les pates [ajunta les cames] [està parlant de la guineu]. I, després diu: "no sé, ni idea de com se balla, però bueno!". I després va començar así [mou els peus] [està parlant del troll].

R. a ballar así [mou els peus], que no sabia.

R. A donar volteretes.

(Segment de Discussió, 2ona. sessió)

Són informacions que en algun grau completen, amplien o clarifiquen informacions prèvies proporcionades per l'altra i, en aquest sentit, contribueixen

a fer més correcta i adequada una resposta donada inicialment per una de les participants a un requeriment de l'observador.

La seva caracterització denota interconnexió entre formes d'actuacions de les nenes a banda de l'observador.

(e) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant.

Són formes d'actuacions a través de les quals una de les participants demana ajuda a la seva companya amb l'objectiu de poder expressar alguna idea o respondre a alguna de les preguntes formulades per l'observador:

R. i el seu, com se diu, el seu amb-, com se diu ara [mira l'Elena]

E. el seu amo [mira la Rocío]

R. sí! [somriu]

E. el seu amo [mira l'observador.]

(Segment de Discussió, 4arta. sessió)

Suposen "obrir un parèntesi" en la conversa que conjuntament mantenen les participants amb l'observador.

Permet identificar un patró d'actuacions del tipus: (e)d'una participant-(f)d'una altra.

La dimensió implicada en aquesta actuació és la de participació potenciada en la seva modalitat de requeriment adreçat a l'altra.

(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre el mateix tema.

Es tracta fonamentalment de respostes a les demandes efectuades per la companya en el procés d'elaboració d'una resposta:

[L'observador ha demanat quants anys tenen els gnoms. L'Elena inicia la resposta i immediatament adreça una pregunta a la Rocío sobre el mateix tema.]

E. té..., quants? [mira la Rocío]

R. me parece que tienen...

E. ¿cuantos años? [mira la Rocío]

R. no, són 7 vez-, vegades

(...)

E. pero, ¿cuantos años tiene el David?

(Segment de Discussió, 3era. sessió)

La interconnexió entre les actuacions de les participants ha permès identificar un patró d'actuacions del tipus: (b)d'una participant-(c)d'una altra. Suposen com anticipàvem al presentar la categoria (b), un "parèntesi en l'activitat conjunta" en el sentit en què s'atura la producció d'una resposta i s'inicia un intercanvi comunicatiu entre les dues participants per tal de demanar, donar i rebre ajut entre participants amb la finalitat de construir una resposta adequada a la demanda que els efectua l'observador.

La dimensió implicada en aquesta forma d'actuació és de participació potenciada en la seva modalitat de resposta a un requeriment efectuat prèviament per l'altra participant

(g) Altres formes d'actuacions.

En aquesta categoria es recullen aquelles formes d'actuacions de les participants que no s'han considerat rellevants per a la caracterització dels segments.

ANNEX 4.3.

DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES D'ACTUACIONS IDENTIFICADES PER A LES PARTICIPANTS I L'OBSERVADOR EN EL SEGMENT DE PRESENTACIÓ DE LES CONSIGNES

L'observador : actuacions identificades

<i>(a') Presenta les consignes a les participants</i>
<i>(b') Proporciona espontàniament informació associada a les consignes</i>
<i>(c') Formula espontàniament un requeriment dirigit a una o ambdues participants</i>
<i>(d') A requeriment de les participants, formula comentaris sobre el mateix tema</i>
<i>(e') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema</i>
<i>(f') Formula espontàniament directives d'acció sobre la tasca</i>
<i>(g') Després de la intervenció d'una participant, formula espontàniament comentaris sobre les directives d'acció</i>
<i>(h') Altres formes d'actuacions</i>

(a') Presenta les consignes a les participants

Són formes d'actuacions quin objectiu és descriure la situació problema que, a posteriori, les participants hauran de representar. Cada consigna descriu una petita situació i dona indicacions a les nenes per a què busquin una sol.lució als problemes que representen. Solucions que han de ser explicades a través d'una història representada. Les consignes poden ser més o menys amples o constrictives, en funció de la situació problema que delimitin; però, en tot cas, demanden un elevat grau d'iniciativa de les participants en la manera de fer-se efectives. Per exemple:

O. La Rocío i la Elena, els hi explicaran

O. fent de David i de Lisa

O. els hi explicaran als gnoms de Franca, com es fa una festa dels gnoms

(Segment de Presentació de les consignes, 3era. sessió)

Hem comptabilitzat una ocurrència d'aquesta forma d'actuació cada cop que l'observador enunciava o reprenia la presentació de les consignes originals. Les discontinuïtats en la seva presentació són les responsables de les categories d'actuacions que complementen les actuacions de l'observador i les mateixes participants.

Com a dimensió de participació subjacent denota iniciativa de l'observador.

(b') Proporciona espontàniament informació associada a les consignes

A través d'aquesta forma d'actuació el que fa l'observador és aportar nova informació sobre la tasca. Amplia, en algun grau, aspectes del contingut concret associats a les consignes.

Les consignes diuen a les participants el que han de fer. El que fa l'observador a través d'aquesta forma d'actuació és explicar, detallar o ampliar si es vol, alguna de les informacions que contenen les directives d'acció més generals que materialitzen les consignes. Suposen en aquest sentit, introduir una nova perspectiva referencial per tal de fer més accessible la comprensió del que es demana a les participants. L'objectiu és doncs, l'establiment d'una referència compartida a l'igual que procurar-ne el seu manteniment, per tal d'assegurar que les consignes són correctament enteses per les participants. En reproduïm un exemple:

O. M'heu d'explicar una historia, perquè mira, ja ho veureu, ara el David i la Lisa estan ajudant al seu nebot a fer-se una casa

(...)

(Segment de Presentació de les consignes, Zona sessió)

Són formes d'actuacions que s'encasten en el procés més general de presentació de les consignes per tant, són sempre precedides per (a') *Presenta les consignes a les participants*.

A través d'elles, l'observador, pot fer referència a elements que formen part del material per manipular o de coneixements que s'han presentat en l'audiovisual que obra cada sessió. Són en tots dos casos, recursos *a posteriori* emprats per a reforçar el procés de construcció d'una referència compartida amb els participants sobre els continguts que vehiculen les consignes. No deixa de ser un ús del marc específic de referència que ja coneixen per a facilitar el procés de construcció de nous significats.

La dimensió sobre la que informa aquesta actuació és iniciativa.

(c') *Formula espontàniament un requeriment dirigit a una o ambdues participants*. Els requeriments efectuats per l'observador a les participants són, en aquest segment, molt escassos i estan en bona part subordinats a les formes d'actuacions descrites amb anterioritat [(a') i (b')].

Des del punt de vista funcional, es tracta de requeriments que tenen com a finalitat assegurar la continuïtat en l'explicació o en l'aportació de nova informació respecte al desplegament de les consignes; assegurant el manteniment de la referència compartida entre participants mentre es va construint una definició compartida de la situació que se'ls està proposant.

Podem distingir en aquest marc més general quatre tipus diferents de requeriments formulats per l'observador amb subobjectius específics: els que hem denominat com a *preguntes control*, és a dir, requeriments que demanen de les participants la confirmació de que s'està comprenent la informació aportada per l'observador; *requeriments d'anticipació*, que demanen de les participants que anticipin algun tipus d'informació sobre el que s'està dient; *requeriments de record*, exhorten les participants a que recordin alguna cosa concreta i finalment, *requeriments de confirmació* que demanen l'acord o l'acceptació d'una informació concreta aportada per l'observador o per alguna de les participants.

Passem a descriure i a exemplificar aquests diferents tipus de requeriments formulats per l'observador prenent en consideració la seva funció de

complementar el que són les formes d'actuacions dominats per aquest segment: la presentació de les consignes.

- Pel que fa a les preguntes de control sobre la comprensió de les participants, es tracta de requeriments que pretenen valorar el seguiment o la comprensió que fan les nenes de les informacions presentades a través de les consignes o de les explicacions complementàries. Apareixen a l'acabament d'un enunciat i suposen el tancament d'un torn de parla de l'observador per deixar pas a una possible intervenció de les participants:

O. (...) com es fa, una festa dels gnoms. Eh? Eh que sí?
(Segment de Presentació de les consignes, 3era. sessió)

- El segon tipus de requeriments identificats demanen de les participants que anticipin una informació respecte al que s'està dient en la presentació de les consignes:

O. però sabeu que li va passar?
(Segment de Presentació de les consignes, 4arta. sessió)

Es tracta d'un dispositiu emprat per l'observador amb l'objectiu de mantenir l'atenció conjunta i invitar les participants a implicar-se en la presentació de les consignes. Es destaquen els esdeveniments que emmarquen la proposta.

- El tercer tipus de requeriments, reclamen la confirmació o acceptació d'una informació aportada per alguna de les participants o pel mateix observador, en un comentari immediatament anterior. Es tracta en aquesta modalitat de requeriments més específics, necessaris per al manteniment no ja d'una referència compartida sinó dels significats que s'hi vehiculen a través d'aquests referents, amb la finalitat de senyalar la rellevància de determinades informacions relacionades amb els gnoms i el seu món. En transcrivim un exemple a continuació:

[L'Elena intervé afirmant que als gnoms no els passa mai res, un comentari reproduït per ella mateixa en el segment de Discussió precedent. L'observador se n'apropia i formula un requeriment a ambdues participants per a que s'hi mostrin d'acord.]

O. no li passa res, [mou cap de dreta a esquerra]

O. a que no?

(Segment de Presentació de les consignes, 3era. sessió)

A través de la seva intervenció, l'observador fa manifest l'interès i validesa d'aquest senyalament de l'Elena i la necessitat de que n'esdevingui un coneixement compartit.

- Altres requeriments demanen a les participants que tinguin present el material manipulatiu. Són requeriments de baixa ocurrència i localitzats en segments específics com ja analitzarem posteriorment en relació als resultats.

O. us enrecordeu amb els gnoms que teníem ahir?

O. Amb tot el que teníem ahir? Tots els altres?

(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

L'observador formula aquests tipus de requeriments per activar elements d'ancoratge per a les noves informacions.

La dimensió a la que fa referència aquesta actuació és la participació potenciada en forma de requeriment adreçat a una o ambdues participants.

(d') A requeriment de les participants, formula comentaris sobre el mateix tema.
Són formes que s'articulen amb una forma d'actuació de l'altra participant de tipus: *(d)Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'observador.* A mode d'exemple:

E. quan es va posar a l'escala i tot això?
O. sí!
O. eh? [mira la Rocío]
O. i ha de fer una casa
(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

Les respostes de l'observador pretenen resoldre els possibles dubtes o incomprendiments que susciten en les participants la presentació progressiva de les consignes. El trencament en el flux de l'activitat conjunta el condueix a través de la forma que prenen les seves intervencions, a assegurar la represa de la referència compartida. En la construcció de la seva resposta l'observador fa esment d'informacions que pressuposa compartides entre ell i les participants. Porta doncs a col·lació informacions ja donades, que les participants han de poder relacionar amb les seves demandes per tal d'ampliar el significat compartit sobre el tema que les consignes els plantegen.

Com a dimensió de participació subjacent proporciona informació sobre la participació potenciada en la seva modalitat de resposta associada a un requeriment efectuat prèviament per les participants.

(e') Després de la intervenció d'una o ambdues participants, formula espontàniament comentaris sobre el mateix tema
Són comentaris que s'articulen amb una actuació prèvia de d'una de les nenes de tipus *(b)Formula espontàniament comentaris sobre un tema introduït prèviament per l'observador* o *(c)Formula espontàniament comentaris sobre un tema tractat en el segment de Discussió*, amb la possibilitat d'identificar patrons d'actuacions de naturalesa diferent: *(b)d'una participant-(e')de l'observador* o *(d)d'una participant (e')de l'observador.*

[L'Elena ha demanat un aclariment sobre el que suposadament han de fer mentre juguin. La demanda ha donat lloc a un intercanvi d'informacions entre participants sobre el mateix tema.]

E. ntx! Que es casen i tot això i després...
O. i després m'heu d'explicar com els trolls segresten la Lisa i després com el David la salva.
(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

Els comentaris que efectua l'observador sobre un tema portat a col·lació per una de les participants, tenen com a finalitat clarificar la demanda que se'ls efectua. En el cas de l'exemple anterior, no tan sols es confirmen les suposicions de l'Elena sobre el que s'ha de fer sinó que les resitua en la demanda global, recuperant de nou el control sobre la referència compartida.

En aquesta ocasió la dimensió subjacent a la forma d'actuació és d'interconnexió amb les actuacions de les participants.

(f') Formula espontàniament directives d'acció específiques sobre la tasca
Són formes d'actuacions amb la finalitat d'encoratjar les participants a iniciar la tasca que les consignes acaben de proposar.

Apareix a l'acabament del segment esdevenint un indicador del seu tancament i l'esperonament com dèiem per a que comencin el següent.

O. Doncs vinga, som-hi!
(Segment de Presentació de les consignes, 1era. sessió)

Denoten iniciativa.

(g') Altres formes d'actuacions
Recull les formes d'actuacions de les participants que per diversos motius no han pogut ser incloses en cap de les categories que hem descrit amb anterioritat.

Les participants: actuacions identificades

(a) A requeriment de l'observador, formulen comentaris sobre el mateix tema
(b) Formula espontàniament comentaris sobre un tema introduït prèviament per l'observador
(c) Formula espontàniament comentaris sobre un tema tractat en el segment de Discussió
(d) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'observador
(e) Formula espontàniament comentaris sobre les directives d'acció formulades prèviament per l'observador
(f) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant
(g) Altres formes d'actuacions

(a) A requeriment de l'observador formula comentaris sobre el mateix tema

Recull les respostes explícites de les participants a un requeriment inicial de l'observador. Permeten identificar un patró articulat d'actuacions entre participants de tipus: (c')de l'observador-(a)d'una o ambdues participants.

O. Ara el David i la Lisa estan ajudant al seu nebot a fer-se una casa, eh?

E. a fer-se una casa [molt fluixet]

R. [mira l'observador]

(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

Les respostes a aquests requeriments poden prendre formes diferents en funció de la pregunta d'origen; així, és possible una resposta simple -confirmació/no confirmació- o la producció d'una resposta més elaborada amb la presentació de nova informació.

Com a dimensió, informa sobre la participació potenciada en la seva modalitat de resposta en aquesta ocasió a un requeriment previ efectuat per l'observador.

(b) Formula espontàniament comentaris sobre un tema introduït prèviament per l'observador

Són formes d'actuacions que s'articulen amb una intervenció anterior de l'observador de tipus (b'), permetent identificar un patró d'actuacions de tipus (b')de l'observador-(b)d'una participant. A través d'aquesta articulació d'actuacions es palesa el procés d'elaboració d'un sistema de significats compartits entre l'observador i les nenes a partir de les informacions que progressivament els proporciona el primer a través de les consignes i les explicacions que poden acompanyar-les. En presentem un exemple a continuació:

[L'observador els proporciona informació sobre el fet que uns gnoms de França amics d'en David i de la Lisa han tingut descendència i volen celebrar el nou esdeveniment amb una festa. L'Elena interromp l'observador amb el següent comentari.]

E. ah!, ja! [mira l'observador]

E. el nen i la nena que han salit [senyala en direcció a la TV] [mira la Rocío. Somriu]

R. [mira l'observador. Somriu]

(Segment de Presentació de les consignes, 3era sessió)

Són comentaris que es formulen de manera espontània és a dir, per iniciativa d'una de les participants, sense la mediació d'un requeriment per part de l'observador o de l'altra participant, a rel d'una informació introduïda per ell mateix durant el procés de presentació de les consignes.

Habitualment els comentaris espontanis posen en relació les informacions que dona l'observador amb les informacions que han aparegut en el vídeo. És un recurs que els permet l'establiment d'una referència compartida.

Hem inclòs en aquesta forma d'actuació els comportaments no verbals de les participants que indiquen l'acceptació de les informacions que va presentant l'observador a través de les consignes.

O. ara, el David i la Lisa, estant ajudant al seu nebot
E. [assenteix amb el cap]
O. a fer-se una casa, eh?
(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

La dimensió implicada en aquesta ocasió fa referència la interconnexió entre les actuacions de les participants i l'observador.

(c) Formula espontàniament comentaris sobre un tema tractat en el segment de discussió

Es tracta d'intervencions espontànies d'una de les participants, que porten a col.lació informacions no directament vinculades al que s'està dient en la presentació de les consignes sinó que fan referència a algun dels temes comentats en el segment de discussió i que per algun motiu esdevenen rellevants per alguna de les participants.

E. nin, ningú de gnomos, no li pasa res
(Segment de Presentació de les consignes, 3era. sessió)

En l'exemple, la intervenció emergeix a l'inici de la presentació de les consignes, tot just l'observador els acaba de proposar que hauran de representar de nou una història. El contingut concret encara no s'ha fet efectiu. El segment de discussió s'ha tancat amb un comentari de l'observador en el que se senyalava el saber fer dels gnoms, la seva capacitat per a resoldre problemes sense sortir-ne perjudicats.

Una intervenció d'aquest tipus pot suggerir una resposta en l'observador o en l'altra participant donant lloc a un nou patró d'actuacions articulat entre nenes i observador en aquesta ocasió, entre una de les participants i l'observador [(c)d'una participant-(e)de l'observador].

Denota com ja hem apuntat durant la descripció la dimensió de participació iniciativa.

(d) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'observador

Són formes d'actuacions que tenen com a finalitat resoldre un possible malentès vinculat a la presentació de les consignes:

E. quan es va posar a l'escala i tot això? [mira l'observador. Senyala la TV]
R. [mira alternativament l'observador i l'Elena]

O. [assenteix amb el cap]

(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

Informa sobre la participació potenciada en la forma de requeriment adreçat, en aquesta ocasió, a l'observador.

(e) Formula espontàniament comentaris sobre les directives d'acció específiques formulades per l'observador

És una forma d'actuació que s'articula amb una intervenció prèvia de l'observador categoritzada com a (f) el que permet reconèixer un patró d'actuacions de naturalesa: (f)de l'observador-(e)d'una de les participants. A través d'aquesta actuació les nenes expliciten la seva acceptació de la tasca. Ajuden a tancar el segment de presentació de les consignes i a donar pas a la fase de joc amb el material manipulatiu:

O. pues venga, podem agafar els trastos

E. vale!

R. sí!

(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

Suposa interconnexió entre les actuacions de les participants i l'observador.

(f) Formula directives d'acció sobre la tasca adreçades a l'altra participant

Transmet les directives d'acció que els adreça l'observador a la seva companya, reforçant l'acceptació de la proposta que se'ls ha efectuat a través de la presentació de les consignes:

E. anem! [s'aixeca]

R. [s'aixeca]

(Segment de Presentació de les consignes, 2ona. sessió)

Informa sobre la iniciativa de la participant que fa la intervenció.

(h) Altres formes d'actuacions

Recull les formes d'actuacions de les participants que per diversos motius no han pogut ser inclosos en cap de les categories que hem descrit amb anterioritat.

ANNEX 4.4.

TAULES DE FREQUÈNCIES DE LES FORMES D'ACTUACIONS DELS PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT D'APORTACIÓ D'INFORMACIÓ

TAULA 4.4.a. Frequències i percentatges de les formes d'actuacions que impliquen les dues participants. SI AI

Acs	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.	T	%SAC
(a)	1	11	7	3	22	18,18
(b)	2	6	2	4	14	11,57
(c)	1	2	2	1	6	5
(d)	1	1	0	0	2	1,65
(e)	1	9	8	5	23	19
(f)	0	4	2	0	6	5
(g)	0	4	1	2	7	5,78
(h)	0	6	1	0	7	5,78
(i)	0	5	1	5	11	9
T	6	48	24	20	98	
%SAC	6,12	48,97	24,48	20,4		

TAULA 4.4.b. Frequències i percentatges de les formes d'actuacions que impliquen les participants i l'observador. SI AI

Acs	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.	T	%SAC
(j)	0	0	1	2	3	2,47
(k)	1	3	0	0	4	3,3
(l)	0	2	0	0	2	1,65
(m)	0	0	1	5	6	5
T	1	5	2	7	15	
%SAC	6,6	33,3	13,33	46,66		

TAULA 4.4.c. Frequències i percentatges de les formes d'actuacions relatives als comentaris espontanis efectuats per les participants. SI AI

Acs	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.	T	%SAC
(a), (b), (c), (d)	5	20	11	8	44	36,36
(e)	1	9	8	5	23	19
%SAC	20	45	72	62		

TAULA 4.4.d. Frequències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants que mostren l'existència d'un patró articulat pregunta/resposta. SI AI

Acs	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.	T	% SAC
(f)	0	4	2	0	6	4,95
(g)	0	4	1	2	7	5,78
(h)	0	6	1	0	7	5,78

TAULA 4.5.a. Freqüències de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants corresponents als comentaris espontanis. SI AI

Acs	1ª S.		2ª S.		3ª S.		4ª S.		T			% SAC	
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T	E	R
(a)	1	0	5	6	6	1	2	1	14	8	22	63,6	36,3
(b)	2	0	5	1	1	1	3	1	11	3	14	78,5	21,4
(c)	1	0	2	0	0	2	0	1	3	3	6	50	50
(d)	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	2	100	0
(e)	0	1	5	4	3	3	2	3	11	12	23	47,8	52,1

TAULA 4.5.b. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants corresponents al patró pregunta/resposta. SI AI

Acs	1ª S.		2ª S.		3ª S.		4ª S.		T			% SAC	
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T	E	R
(f)	0	0	2	2	1	1	0	0	3	3	6	50	50
(g)	0	0	2	2	1	0	1	1	4	3	7	57,1	42,8
(h)	0	0	3	3	0	1	0	0	3	4	7	42,8	57,1

ANNEX 4.5.

TAULES DE FREQÜÈNCIES DE LES ACTUACIONS DELS PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE DISCUSSIÓ

TAULA I. Freqüències en les tres modalitats d'elaboració d'una resposta corresponents a la categoria (a) de les participants. SI D

	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.	T
In	3	5	4	3	15
Cj	2	5	10	12	29
Si	3	2	1	2	8

Respostes individuals (In). Recull les intervencions en què es respon individualment, és a dir, sense la intervenció de l'altra participant, a un requeriment formulat prèviament per l'observador.

Respostes en col.laboració o conjuntes (Cj). Recull les intervencions de totes dues participants per tal de respondre conjuntament o de manera col.laborativa, a un requeriment efectuat prèviament per l'observador.

Respostes simultànies (Si), són aquelles formes d'actuacions en les que es respon el mateix i alhora és a dir, simultàniament, a un requeriment formulat per l'observador. Es tracta de respostes simples que poden suposar la confirmació o negació d'alguna informació, per exemple:

O. han dit "goodbye"?

R. sí!

E. sí!

(Segment de Discussió, 1era. Sessió)

Poden tractar-se també de confluències en una resposta concreta a un fet determinat; habitualment, quan es tracta de respondre a un requeriment específic que requereix d'una expressió referencial informativa del context (Wertsch, 1988). És el cas de l'exemple següent:

O. i qui era?

R. era un leñador

E. un leñador

(Segment de Discussió, 4arta. sessió)

TAULA II. Freqüències i percentatges de la modalitat de resposta individual corresponents a la categoria (a) per a cadascuna de les participants . SI D

	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.	T	%SAC
E	1	3	2	3	9	60
%SAC	11,1	33,3	22,2	33,3	-	
R	2	2	2	0	6	40
%SAC	33,3	33,3	33,3	0	-	
T	3	5	4	3	15	
%SAC	20	33,3	26,7	20		

TAULA III. Freqüències de la modalitat de resposta elaborada conjuntament corresponents a la categoria (a) per a cadascuna de les participants. SI D

As	1ª S.			2ª S.			3ª S.			4ª S.			Total		
	E	R	T	E	R	T	E	R	T	E	R	T	E	R	T
I	2	0	2	5	0	5	7	5	12	6	4	10	20	9	29
R	1	2	3	3	3	6	5	3	8	3	2	5	12	10	22
NI	1	1	2	4	6	10	5	4	9	13	18	31	23	29	52
T	4	3	7	12	9	21	17	12	29	22	24	46	55	48	103
%S	57	43	-	57	43	-	59	41	-	48	52	-	53	47	-

I= Iniciativa

R= Ressò

NI= Nova Informació

TAULA 4.8.a. Freqüències de les formes d'actuacions no directament implicades en un intercanvi pregunta/resposta amb l'observador identificades per les dues participants . SI D

Acs	1ª S.		2ª S.		3ª S.		4ª S.		Total		
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T
(b)	2	1	3	0	2	1	1	0	8	2	10
(c)	0	0	0	0	2	1	1	0	3	1	4
(d)	1	2	0	3	1	2	0	1	2	8	10
(e)	0	0	0	0	3	0	0	1	3	1	4
(f)	0	0	0	0	0	3	1	0	1	3	4
(g)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ANNEX 4.6.

TAULES DE FREQUÈNCIES DE LES FORMES D'ACTUACIONS DE LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE PRESENTACIÓ DE LES CONSIGNES

TAULA I. Distribució de les formes que prenen els requeriments efectuats per l'observador [(e')]. SI PC

	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.	T	%SAC
Control	1	3	1	3	8	47
Anticipació	0	2	1	2	5	29,4
Record	0	1	0	0	1	6
Confirmació	0	0	3	0	3	17,6
T	1	6	5	5	17	
%SAC	5,88	35,29	29,41	29,41		

ANNEXOS CAPÍTOL 5

- 5.1. Descripció de les categories d'actuacions identificades per a les participants en els segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic
- 5.2. Descripció de les categories d'actuacions identificades per a les participants en els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments
- 5.3. Descripció de les categories d'actuacions identificades per a les participants en els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments
- 5.4. Descripció de les categories d'actuacions identificades per a les participants en els segments d'interactivitat de transició
- 5.5. Quadres i taules referides a l'anàlisi de les actuacions en els segments d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic
- 5.6. Quadres i taules referides a l'anàlisi de les actuacions en els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments
- 5.7. Quadres i taules referides a l'anàlisi de les actuacions en els segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments
- 5.8. Quadres i taules referides a l'anàlisi de les actuacions en els segments d'interactivitat de transició

ANNEX 5.1.

DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES D'ACTUACIONS IDENTIFICADES PER A LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT D'IDENTIFICACIÓ, EXPLORACIÓ I DISPOSICIÓ ESPACIAL DELS ELEMENTS DEL MATERIAL I DE DELIMITACIÓ DE L'ESCENARI FÍSIC I SIMBÒLIC

Les participants: actuacions identificades

<i>(a) Observa les actuacions de l'altra participant.</i>
<i>(b) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques</i>
<i>(c) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(d) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre les seves característiques</i>
<i>(e) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(f) Formula espontàniament una proposta sobre com procedir en la disposició i organització espacial dels elements del material (i en requereixen de l'altra participant la seva acceptació)</i>
<i>(g) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de com procedir en la disposició espacial dels elements del material formulada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(h) Formula espontàniament comentaris sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(i) Formula espontàniament un requeriment sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(j) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre la disposició espacial o sobre les característiques d'un element del material</i>
<i>(k) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(l) Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant</i>
<i>(m) Formula un requeriment dirigit a l'observador sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material</i>
<i>(n) A requeriment de l'observador, formula comentaris sobre la disposició espacial o les característiques d'un element del material prèviament seleccionat per ella</i>
<i>(o) Formula espontàniament una proposta de tancament de l'activitat</i>
<i>(p) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de tancament de l'activitat efectuada per l'altra participant</i>
<i>(q) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(r) Formula espontàniament comentaris sobre els esdeveniments representats a la pel·lícula o en el segment anterior</i>
<i>(s) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre els esdeveniments comentats prèviament per l'altra participant</i>
<i>(t) Formula espontàniament una proposta de representació d'esdeveniments o de distribució de rols</i>
<i>(u) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de representació d'esdeveniments o de distribució de rols efectuada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(v) Altres formes d'actuacions</i>

(a) Observa les actuacions de l'altra participant

Es tracta d'una categoria d'actuacions a través de la qual les participants de manera espontània, aturen la seva activitat manipulativa i presten la seva atenció a les actuacions de l'altra. Del seguiment de les actuacions de l'altra no se'n desprèn necessàriament cap intercanvi comunicatiu:

E. ¡y esto qué! [mostra un tronc tallat a la Rocío]
E. [dóna el tronc tallat a la Rocío]
R. [agafa el tronc tallat i revisa l'escenari per tal de col.locar-lo]
E. [segueix amb la mirada el que fa la Rocío]
R. aquí mismo [col.loca el tall de tronc al costat d'un arbre i d'una pedra]
E. [agafa el castell]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

Informa sobre la dimensió iniciativa.

(c) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques

Recull d'una banda, els comentaris que efectuen les participants sobre les característiques físiques i/o simbòliques dels elements del material i d'una altra, els comentaris sobre la identificació o nominació d'aquests mateixos elements. Ambdues formes permeten definir, conceptualitzar fins i tot, qualsevol element del material.

En presentem un exemple vinculat a la selecció i identificació:

E. bueno sí, estos estaban, una tiene que ser una... [agafa gnoma devantal de la pila dels gnoms]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

Habitualment, els comentaris produïts sobre els elements del material solen iniciar-se amb un vocatiu, demanant explícitament a l'altra que orienti la seva atenció vers l'element del material que està sent seleccionat per la participant que en materialitza el comentari:

E. ¡eh, Rocío!, éste dice: "¡a ver lo que pasa aquí!". [Deixa gnom-destral davant dels arbres]
(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

- Pel que fa a la identificació a través de la nominació, les participants usen preferentment, el nom propi o el nom comú de l'element del material que seleccionen:

[La Rocío i l'Elena estan col.locant els arbres en els que, suposadament, han de pujar-hi els trolls]
R. ¡éstas son las.... plantas [mira els arbres que hi ha a l'escenari]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

La identificació o nominació, esdevé la forma més bàsica o essencial per tal de caracteritzar un element del material ja que introdueix una mínima quantitat d'informació (Wertsch, 1989, p.180) necessària per al reconeixement de l'element en qüestió.

- Les participants poden però, optar per formular comentaris sobre les característiques físiques i/o simbòliques d'aquests elements del material: descriure'n les seves propietats així com les seves accions verbals i no verbals, esdevenint una nova modalitat d'aquesta mateixa forma d'actuació:

E. estaban aprendiendo los niños, haciendo así: "¡ah!, ¡ah!, ¡ah!" [En relació als nens-gnom. Acaba de disposar-los espacialment]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

Els comentaris sobre les característiques físiques i/o simbòliques dels elements del material així com els produïts per tal d'identificar-los, es fan en el marc de la disposició espacial d'aquests elements del material; és a dir, responen a un procés de construcció d'un escenari inicial on els objectes no s'hi disposen a l'atzar sinó que ho fan a raó d'uns criteris, criteris que en justifiquen tant la seva selecció com la seva disposició espacial, el que transforma aquests objectes en elements significatius d'una possible ficció futura alhora que dóna sentit i significat a l'escenari que progressivament van construint totes dues participants.

Un exemple rellevant al respecte serien els comentaris que s'efectuen sobre els elements gnoms mentre els seleccionen i situen espacialment. Es tracta de comentaris vinculats a les accions que desempenyoren aquests elements com a possibles personatges de ficció, consistents habitualment, en una descripció sintètica de la seva funció o de la seva utilitat en el marc d'aquest escenari inicial:

E. Este está buscando hierba [agafa i disposa espacialment gnom-cabàs]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

Poden ser proferides en veu baixa o bé, poden tenir una forma audible i una orientació clarament social o comunicativa. En ambdues ocasions la seva funcionalitat no varia:

E. el zorro es el amigo de ¡uhmm!, del del, de, de... [mostra la guineu a la Rocío]
(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Com a categoria, proporciona informació sobre la iniciativa de les participants a l'hora de seleccionar un element del material i incorporar-lo a l'escenari de joc.

(c)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial.

Es tracta d'actuacions espontànies quin objectiu és comentar les seves accions amb el material manipulatiu. I, més concretament, les que es relacionen amb la seva disposició espacial. En presentem un exemple:

E. mira, aquí pongo la vaca [agafa i disposa espacialment, seguint un ordre de conjunt aquest element del material]
(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Hem inclòs sota aquesta categoria d'actuacions els comentaris sobre la disposició espacial dels elements del material que no tenen clarament una funció informativa encara que sí autorreguladora. És el cas de l'exemple següent:

E. el zorro sí esto está bien, la gallina... [agafa el gos i la gallina del lloc en que estaven col·locats anteriorment. Mira al seu voltant.]

E. por aquí, [agafa i disposa espacialment la gallina]

E. i este aquí [agafa i disposa espacialment el gos]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

L'actuació de la participant posa de manifest el procés de regulació de la seva pròpia acció. La seva forma audible permet donar a conèixer les raons de les seves accions en el procés d'ubicació d'una part dels elements del material alhora que possibilita l'aparició d'esclatxes per a la intervenció de l'altra, també amb funció reguladora en cas que l'altra participant optés efectivament per prendre un possible torn de rèplica en l'activitat conjunta.

Com a categoria proporciona informació del grau d'iniciativa de cada participant respecte a un element del material que pot ser incorporat a l'escenari inicial.

(d)Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre les seves característiques.

Recull els requeriments que de manera espontània, produeixen totes dues participants amb l'objectiu d'obtenir o confirmar determinada informació vinculada a la identificació i/o caracterització d'un element del material. Poden acomplir en aquest sentit, funcions diferents:

- Identificar els elements del material: què és o a qui representa:

R. ¿cúal es el que se caia? [en relació als arbres que estan disposant espacialment]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

- Establir relacions entre els elements del material, o entre aquests i els esdeveniments que s'han representat o que s'han visionat amb anterioritat amb l'objectiu de facilitar-ne la seva disposició:

R. pero, la que pusastes ahir, ¿cúal era?

R. ¿cúal era el que pusistes ayer?

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

- Confirmar i/o compartir les propietats d'un element o conjunt d'elements del material observades de manera individual però que per alguna raó han cridat especialment la seva atenció:

E. quants arbres!, no? [agafa i disposa espacialment un arbre]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Són totes elles recursos per tal d'ampliar un sistema de significats compartits sobre un mateix tema, vinculat a la identificació i caracterització d'un element del material.

Com a categoria ocupa un espai en el procés de definició d'un escenari inicial que s'elabora de manera progressiva entre totes dues participants.

En les seves modalitats proporciona informació sobre la participació potenciada doncs una de les participants sol·licita de l'altra una informació concreta sobre un element del material manipulatiu particular.

(e) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre la seva disposició espacial.

Es tracta d'una categoria que recull les preguntes que s'adrecen entre sí totes dues participants vinculades al procés d'ubicació d'un element del material en l'escenari inicial. Poden prendre funcions diferents:

- Demanar informació sobre on disposar espacialment un element del material, en aquest cas les participants seleccionen un element del material i demanen a l'altra l'opinió d'on col·locar-lo:

R. ¿Dónde lo pongo? [referint-se a un gnóm en posició d'estar assentat]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

- Sol·licitar l'acord sobre una determinada proposta de disposició espacial d'un element del material que la mateixa participant ha proposat o decidit:

[L'Elena i la Rocío disposen espacialment els elements arbres.]
R. y los trolls los ponemos ahí, ¿no? [Senyala amb l'el dit de la mà esquerra els arbres disposats espacialment simulant un bosc]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

- Demanar la localització d'un element del material, ja sigui en la pila del material per col·locar; ja sigui en l'escenari inicial fins ara construït per totes dues participants. En aquesta ocasió una d'elles orienta la seva atenció sobre un element del material que no és al seu abast i en demana a l'altra la seva localització:

R. ¿y los pajaritos? [estan disposant espacialment els elements del material que cadascuna d'elles va agafant i identificant].
(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

- Demanar el vist i plau de l'altra a propòsit dels resultats obtinguts en el procés de disposició espacial dels elements del material ja sigui com a resultat d'un treball individual efectuat sobre un subconjunt d'elements del material en un moment particular del procés, ja sigui sobre el conjunt d'elements disposats espacialment per totes dues participants un cop acabat el treball de col·laboració en la disposició d'una part o la totalitat d'aquests elements.

E. Así queda bien, ¿no Rocío?
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic 2ona. sessió)

Com a modalitat particular, l'actuació posa de manifest l'interès per conèixer l'opinió de l'altra respecte al resultat del procés que ambdues despleguen de manera col·laborativa; no tant sobre la correcció o adequació del mateix sinó

més aviat sobre el seu valor expressiu, posant de manifest la rellevància en les formes d'organització social cooperatives, no tan sols de processos que permeten negociar significats i obtenir acords sinó també d'aquells que afavoreixen una autoestima positiva i un autoconcepte ajustat en relació a la tasca (socioafectius).

En conjunt, es tracta d'una categoria d'actuacions que proporciona informació sobre el grau en què es potencia la participació de l'altra ja que la participant que l'efectua posa de manifest el seu interès per conèixer l'opinió de l'altra i tenir-la present en el procés de disposició espacial de l'element seleccionat, el que reforça la construcció conjunta d'un sistema de significats compartits.

(f). Formula espontàniament una proposta sobre com procedir en la disposició i organització espacial dels elements del material (i en requereixen de l'altra participant la seva acceptació).

Recull les propostes de les participants sobre com procedir a l'hora de col·locar espacialment els elements del material de manera que presentin una certa organització i coherència interna.

Aquesta manera de procedir inclou una possible atribució de funcions en el procés d'actuació conjunta, ja sigui perquè es proposa una actuació simultània sobre un mateix conjunt d'elements del material ja sigui perquè es proposa una actuació distribuïda amb diferents elements del material; però sempre en el marc d'un treball en col·laboració.

E. después los cogemos [fa referència als ous que acaba de mostrar-li la Rocío.]

E. primero los árboles [agafa i disposa espacialment un arbre]

E. ¿vale? [agafa i deixa a terra els trolls que manipula la seva companya]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Les propostes sobre com procedir en l'organització i disposició espacial d'un element del material poden o no estar acompanyades de la manipulació de l'element del material al que s'està fent referència a través dels enunciats. Així és possible que s'estigui per exemple col·locant els arbres i simultàniament la mateixa participant comuniqui que el que s'ha de disposar espacialment són els pollets o els gnoms.

Per la seva finalitat, són formes d'actuació que permeten d'una banda, regular la pròpia acció en el sentit en què emergeixen durant l'actuació individual, no amb anterioritat a la mateixa i, d'una altra, regular l'acció de l'altra participant -l'acció conjunta-, ja que la participant que proposa com actuar busca després el consens de la seva companya o l'altra intervé espontàniament manifestant el seu acord o desacord amb la proposta. N'explicitem un exemple:

E. cada uno por un cuadro.

(...)

E. pero cada uno por un cuadro! [agafa i re-situa espacialment un dels arbres col·locat amb anterioritat per ella mateixa]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Les participants, per a decidir com organitzar espacialment els elements del material, poden fer ús del record de disposicions anteriors o de les informacions que han aparegut en el vídeo que encapçala cada sessió en particular:

R. ¡no!, tenemos que coger un arbol cuando estaban los gnomos, ¡ay!, ¡los trolls!.
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

Paga la pena de dir que en aquesta categoria d'actuacions, queden recollides les manifestacions explícites dels procediments a seguir en la construcció d'un escenari inicial i del paper que hi juguen totes dues participants però, alhora, a través de les seves manipulacions, les participants decideixen tàcitament una determinada manera de procedir en la disposició espacial dels elements del material que es mantindrà pràcticament invariable en les quatre sessions que configuren la seqüència de l'activitat conjunta. Aquesta manera de procedir es va definint durant la primera sessió a partir de les formes d'actuacions verbals i no verbals de les participants i les transformen en regles que emmarquen l'activitat conjunta de tal manera que quan no es compleixen es produeixen trencaments en el flux del procés així com actuacions específiques per a recuperar-lo.

Permet obtenir informació sobre el grau d'iniciativa de les participants en quan a les propostes que formulen així com la potenciació de la participació de l'altra, quan incorporen un requeriment d'aprovació i seguiment a les seves propostes.

(h) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de com procedir en la disposició espacial dels elements del material formulada prèviament per l'altra participant.

Es tracta d'una forma d'actuació vinculada a *(f)Formula espontàniament una proposta sobre com procedir en la disposició i organització espacial dels elements del material (i en requereix de l'altra participant la seva acceptació).*

Aplega els comentaris efectuats per les participants a propòsit de les propostes efectuades prèviament per una d'elles sobre com procedir en la disposició espacial dels elements del material, d'aquí la seva articulació amb *(f)*. Posen de manifest l'acceptació o bé el rebuig d'aquesta proposta així com l'emergència d'una nova proposta o alternativa a la inicial:

E. Venga, va, vamos a comenzar [a col.locar els cignes]

R. a ver, espera [acaba de col.locar l'ocell sobre un arbre]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

Ens informa sobre el grau d'interconnexió entre les actuacions de les participants. Quan responen a un requeriment inicial proporcionen informació sobre la participació potenciada en forma de resposta.

(h) Formula espontàniament comentaris sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant

Posa de manifest quin és el grau d'interconnexió entre les actuacions de les participants doncs, com a forma d'actuació, aporta nova informació respecte d'un comentari prèviament introduït per l'altra sobre un mateix element del material [(b) i (c)].

Pot prendre la forma d'una confirmació, d'una rèplica o rebuig o bé aportar nova informació al respecte:

- Confirmacions. Són comentaris d'una de les participants efectuats per a mostrar el seu acord amb les informacions donades prèviament, per l'altra. En cap cas les confirmacions signifiquen aportar nova informació sobre l'element del material seleccionat, ja sigui sobre les seves característiques, ja sigui sobre la seva disposició espacial.

R. ¡quants arbres!

E. clar que n'hi ha [agafa i disposa espacialment un dels arbres]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

- Rèpliques o de rebuig. Són formes d'actuacions que posen de manifest l'existència de punts de vista diferents sobre algun aspecte del contingut (informacions o actuacions) comentat per l'altra.

[L'Elena i la Rocío estan disposant espacialment diferents elements del material.]

E. és to no existe [agafa i enretira el castell dels elements del material disponibles]

R. ¡no!, entonces qué tia, no va a haber nada de casas

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

- Aportació de nova informació. Són formes d'actuacions que permeten completar, aclarir i/o aprofundir els comentaris formulats prèviament per l'altra sobre algun element del material (sobre les seves característiques o sobre la seva disposició espacial):

R. "¡jeggg!" [agafa i deixa un dels trolls]

E. ese es un troll que estava escondido por ahí. [observa el que manipula la seva companya]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

La característica bàsica comuna a aquestes modalitats de l'actuació és que prenen en consideració les actuacions produïdes per l'altra participant i amb les seves intervencions, els donen continuïtat. Possibilita identificar patrons d'actuacions interconnectades entre les participants de naturalesa: (b)d'una participant-(h)d'una altra i (c)d'una participant-(h)d'una altra.

En aquest procés d'articulació pot generar-se un intercanvi conversacional més o menys extens entre les dues participants sobre el mateix tema. Intercanvis conversacionals a cavall entre la conversa exploratòria i la disputativa davant la negativa continuada a adoptar la perspectiva de l'altra i la reafirmació constant de les pròpies idees malgrat puguin aflorar raons o alternatives per a ser preses en consideració per l'altra (Mercer, 2001, p.128-130). En mostrem un exemple:

[La Rocío i l'Elena discuteixen en relació als trolls, a si els disposen o no espacialment. L'Elena proposa no col·locar-los aportant com a criteri la seva lletjor. Els posa dins la bossa del material]

R. ¡sí! [agafa un pollet]

E. ¡no! [agafa un pollet]

R. ¡qué tienen que salir! [mira cap als elements del material ja col·locats]

R. ¡los cuatro! [inspecciona dos pollets que té a la mà]

E. ¡uhm! ¡pues esos dos no! [agafa i col·loca un matoll]

R. que tienen que salir, Elena [mira els elements del material]

R. ¡Y qué! [agafa i torna a deixar un pollet ja col·locat espacialment]

(...)

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

La discussió acaba sense un acord real entre totes dues participants.

La continuïtat en l'activitat conjunta permet l'enriquiment dels patrons bàsics més amunt presentats a través de l'articulació d'actuacions de tipus (h): (h)d'una participant-(h)de l'altra participant, com és el cas de l'exemple precedent.

És una categoria que proporciona informació sobre el grau d'interconnexió de les actuacions de les dues participants.

(i) *Formula espontàniament un requeriment sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant.*

Són requeriments que emergeixen espontàniament vinculats a comentaris previs d'una participant. Poden recaure sobre:

- La disposició espacial dels elements del material:

E. La oveja allí, debajo [agafa i deixa aquest animal al pis de sota del galliner]

R. ¿Por qué la metes a dentro? [senyala galliner]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

- Les característiques d'un element del material:

E. éste es el águila que cogió al niño [agafa un ocell i el deixa davant seu]

R. ¿el águila? [agafa un matoll i el vol col·locar al costat del gnom-assentat]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

En els diferents casos aquestes intervencions poden posar de manifest intencions diferents per part de la participant que les enuncia: acordar una nova proposta sobre la disposició espacial d'un element del material, posar de manifest el seu desacord amb els comentaris inicials de la seva companya o demanar més informació que ajudi a comprendre els enunciats de la seva companya. Ajuden, en aquest sentit, a configurar diferents patrons d'actuacions de tipus: (b)d'una participant-(i)d'una altra i (c)d'una participant-(i) d'una altra;

En aquesta ocasió les participants centren la seva atenció sobre un element del material seleccionat prèviament per l'altra. El requeriment sorgeix com ja hem dit més amunt de manera espontània, i posa de manifest el grau d'interconnexió entre les actuacions de totes dues participants, doncs potencia la participació de l'altra, possibilitant que amplii el grau d'informació respecte a l'element sobre el que giren el comentari inicial i el requeriment posterior que se'n deriva. Tot plegat contribueix a ampliar el grau de coneixement compartit sobre un tema.

(j) *A requeriment de l'altra participant, formula comentaris (o un requeriment) sobre la disposició espacial o sobre les característiques d'un element del material.*

És una categoria que recull les intervencions de les participants produïdes com a resposta a un requeriment inicial efectuat per l'altra participant ja sigui sobre les característiques d'un element del material ja sigui sobre la seva disposició espacial [(d), (e) o (i)]:

R. ¿ por aquí, no? [està intentant col.locar una figura humana i una ovella]
E. Puede estar por otro sitio [mira primer a l'escenari i després la Rocío]
(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Poden formar part d'aquesta categoria d'actuacions les respostes de les participants que usen com a recurs semiòtic la interrogació. En aquests casos, les respostes a un requeriment inicial esdevenen en sí mateixes un nou requeriment en comptes d'una resposta directa. Un nou requeriment que pot assumir funcions diferents:

- Per demanar més informació sobre algun aspecte del requeriment inicial que a parer de la nena que rep la demanda no ha quedat suficientment clara.

E. ¿Y los hijitos? [mira al seu voltant]
R. ¿de quien? [mira l'Elena. Agafa els nens-gnom]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

- Per tal de demanar una confirmació o l'acord explícit de l'altra sobre el contingut de la resposta,

[La Rocío dubte sobre quina gnoma pot representar un dels personatges vistos en la ficció.]

E. ¿qué?
R. ¿es ésta cuando va a coger el menjar?
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

Posa de manifest una certa incertesa sobre la veracitat, correcció o precisió del contingut que s'hi vehicula.

L'articulació d'actuacions entre totes dues participants permet identificar patrons del tipus: (d)d'una participant-(j)de l'altra,(e)d'una participant-(j)de l'altra i (i)d'una participant-(j)de l'altra.

Proporciona informació sobre el grau de participació potenciada ja que emergeix com a resposta un requeriment inicial de l'altra participant.

(k) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material.

Recull els enunciats en què les participants ordenen a l'altra el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material. Poden anar acompanyades d'un requeriment d'acceptació d'aquestes exhortacions:

[La Rocío i l'Elena estan col.locant espacialment els pollets]
R. ¡dame más pollos! [està posant aquests animals dins del galliner]
E. [observa el que fa la seva companya]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

Formen part d'aquesta categoria d'actuacions les

- Demandes d'ajut que es fan les participants a l'hora de disposar espacialment els elements del material.

E. Ayúdame a poner esto, Rocío

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

- Intervencions quin objectiu és encoratjar la companya o apressar-la per a que canviï d'activitat i participi en el procés de selecció i col·locació dels elements del material.

[La Rocío juga distreta amb un element del material]
E. ¡venga Rocío![observa les actuacions de la seva companya]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

- Actuacions que sol·liciten explícitament de la seva companya la facilitació d'un element del material concret:

[L'Elena i la Rocío estan disposant espacialment els elements arbres.]
E. ¡dame uno de las naranjas! [referint-se al taronger]
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

Són formes d'actuació que donen informació sobre qui dirigeix l'acció conjunta en un moment concret de la sessió. La seva principal funció consisteix en regular el comportament de l'altra, en consonància amb la pròpia tasca i les representacions interpsicològiques de la mateixa.

Donen raó del grau d'iniciativa de cada participant en el procés d'organització i disposició espacial dels elements del material alhora que, en la seva modalitat de requeriment, aporten informació sobre el grau en què es potencia la participació de l'altra en aquest mateix procés.

(l) Formula espontàniament comentaris sobre de les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant

Suposen una resposta a les peticions efectuades per la companya sobre allò que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material. Poden usar-les per acceptar o rebutjar aquestes propostes o bé per ajudar a definir-les.

En l'exemple descrit a continuació es posa de manifest el desacord de la Rocío davant la proposta de l'Elena de que es faci càrrec d'un element del material:

E. pues cógelo, anda
R. "pues cógelo", como ese lo coges tú...
(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

Les tres formes que pot prendre aquesta actuació permeten configurar un patró d'actuacions del tipus (k)d'una participant-(l)d'una altra.

Informa sobre el grau d'interconnexió de les actuacions de totes dues participants ja que sorgeix com a resposta a la demanda de l'altra participant.

(m) Formula un requeriment dirigit a l'observador sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material.

Són formes d'actuacions que poden sorgir espontàniament o bé a requeriment de l'altra participant. L'objectiu és demanar informació a l'observador sobre les característiques o la disposició espacial d'un element del material:

[Pretenen identificar quina de les dues guineus és la que acompanya al David en les seves sortides]

E. ¡ése es el malo! [senyala una de les guineus]

R. ¡el malo!, pregúntaselo

E. aquest és el del, del David, o és aquest? [mostra alternativament a l'observador els dos elements]

O. el que vosaltres volgueu

R. [mira l'observador]

E. [mira l'observador]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Compleixen l'objectiu de resoldre:

- Una dificultat en la identificació, caracterització o disposició espacial d'un element del material:

E. Això que és? [mostra la possible pedra a l'observador]

E. Una pedra?

O. no ho sé

E. al bosc [deixa la pedra al costat dels arbres]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

- Un conflicte entre comprensions diferents sobre les característiques o la disposició espacial dels elements del material. És el cas del primer dels exemples senyalats.

En l'exemple citat, la demanda feta a l'observador té com a finalitat resoldre un desacord entre participants sobre la bondat o maldat d'un element del material específic: una guineu. La dificultat per buscar un acord a través de raons que puguin ser considerades de manera conjunta, fa necessari a parer de totes dues participants i a proposta d'una d'elles, l'arbitri de l'observador.

Cal senyalar que aquests conflicte de punts de vista pot sustentat-se pels marcs de referència social o específic que s'usin per a prendre una decisió al respecte.

Des del marc social de referència una guineu pot resultar "dolenta", en el sentit en què pot esdevenir nociva per als interessos d'un granger. Des del marc específic de referència resulta un personatge senyalat necessari per a que un dels protagonistes principals, en David el gnom, pugui desempenyar sense dificultats les seves tasques. La disjuntiva de les nenes és identificar dels elements disponibles aquell que més adequadament pot ajustar-se al paper d'acompanyant fidel del gnom. Sembla que no troben prou arguments convincents per a conduir el punt de vista de l'altra cap a una nova resimbolització de l'element en qüestió.

Com a categoria dona informació sobre el grau en què es potencia la participació de l'observador en la construcció d'un sistema de significats compartits vers els components i el propi escenari inicial.

(n) Després de la intervenció de l'observador (un comentari o un requeriment), formula comentaris sobre la disposició espacial o les característiques d'un element del material

Són formes d'actuacions quin objectiu és respondre o comentar les informacions donades per l'observador:

E. Teresa, aquest no es posa!.

O. què passa?

E. que no es posa, se cau

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Pot ser que l'observador demani a les participants que reformulin més clarament la seva demanda, com és el cas de l'exemple anterior, o pot ser el resultat d'una directiva d'acció que se li ha demanat seguir i de la que en comenten el resultat.

[La Rocío i l'Elena disposen espacial uns arbres, tenen dificultats per a mantenir-los dempeus. Han comentat amb l'observador la dificultat persistent per col·locar un d'aquests elements.]

O. a veure, intenta'l posar bé

E. es cau [torna a intentar col·locar l'arbre]

O. no pots?

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

Proporciona informació la participació potenciada de les participants en la seva relació amb l'observador ja que sorgeixen com a resposta a un requeriment o inicial de l'observador vinculat a la disposició espacial dels elements del material.

(o) Formula espontàniament una proposta de tancament de l'activitat

A través d'aquestes formes d'actuacions les participants formulen un proposta per acabar amb el procés d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material.

Troben variants diferents en l'expressió d'aquesta categoria, podent presentar alguna de les següents possibilitats:

- Efectuar-se de manera directa:

E. ¡ya está! [mira l'escenari]

R. ¿ya? [s'aixeca]

(S.I. d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, 1era. sessió)

- Efectuar-se de manera indirecta a través d'apressar l'altra per a que canviï d'activitat:

E. ¡oye! [agafa una ovella de la pila del material. Torna de deixar-la]

R. ¡qué! [mira els arbres disposats espacialment. Agafa un bou i un humà]

E. ¡ntx! , ¡venga ya! [mira la gnoma que porta un davantal]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

- Mitjançant l'assumpció d'un rol acordat prèviament a la que s'espera que s'hi afegeixi la companya:

[Les dues participants acaben de repassar els trets essencials del guió que han de representar. La Rocío ha reclamat prèviament el personatge que ha de manipular.]

R. ¡vale, venga! [Manipula la nena-gnom i el gnom que té les mans a l'esquema]

R. "hijo mio, sabes qué..."

E. [Mira els personatges que manipula la Rocío]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4rta. sessió)

És una actuació que ens informa del grau d'iniciativa de les participants en la gestió dels segments vinculats a la selecció, identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material.

(p) Formula espontàniament comentaris o un requeriment sobre la proposta de tancament de l'activitat proposada prèviament per l'altra participant.

Recull les intervencions de les participants (comentaris espontanis o requeriments) efectuades en resposta a una proposta per a tancar el procés de selecció i disposició espacial dels elements del material i propiciar el pas cap a la representació efectiva dels esdeveniments.

[L'Elena pressiona la Rocío per a que acabi el procés de col·locació dels elements del material i iniciïn la ficció]

E. ¡ntx!, ¡venga ya! [mira la gnoma amb davantal que té a la mà]

R. ¡espera! [disposa un bou i un humà, l'un al costat de l'altra, darrera un matoll]

(S.I. de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

En les seves modalitats d'expressió posen de manifest l'acord amb aquestes propostes; no obstant, per algunes sessions, les participants demanen un temps d'espera abans de fer efectiu el canvi d'activitat. Ho expressa l'exemple anterior.

La participant que formula la proposta [(o)], accepta aquest impàs marcat per la seva companya, a l'espera que convingui en donar per acabada la construcció de l'escenari inicial.

La seva articulació amb (o) permet identificar patrons d'actuacions de caràcter: (o)d'una participant-(p)de l'altra.

Com a forma d'actuació posa de manifest el grau d'interconnexió existent entre les actuacions de totes dues participants en la gestió d'una part de l'activitat conjunta.

(q) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant.

Reflexa aquelles formes d'actuació que suposen l'adopció i l'execució d'un rol.

Són actuacions esporàdiques que prenen part del procés d'exploració, identificació i disposició espacial dels elements del material, en són una forma d'expressió.

S'executen unilateralment, al marge de les actuacions de l'altra participant. Són de curta durada.

[Les nenes estan col·locant els elements gnoms. Procedeixen a repartir els possibles protagonistes]

R. ¡gracias! [agafa la gnoma que porta una espelma i la inspecciona]

R. "¡chin, chin, chin!" [la fa caminar en l'aire]

E. [inspecciona els elements del material]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. sessió)

Posen de manifest el grau d'iniciativa de les participants en el procés de construcció d'un significat per a l'activitat conjunta.

(r) Formula espontàniament comentaris sobre els esdeveniments representats a la pel·lícula o en un segment anterior del mateix tipus.

Es tracta de formes d'actuació que recuperen i porten a col·locació algun dels esdeveniments ocorreguts a la pel·lícula o representats en un segment anterior del mateix tipus.

L'objectiu és usar-los com a referent per tal de dirigir la nova selecció i disposició espacial dels elements del material disponibles. En seguir algunes de les informacions vistes al vídeo, s'està restringint i definint quin ha de ser l'argument de l'activitat conjunta. Les participants a mesura que avancen les sessions, es tornen cada vegada més respectuoses amb aquestes informacions a l'hora de definir el que han de fer i per què ho han de fer. Aquest seguiment fil per randa de les informacions donades al vídeo guia tant la selecció de personatges a disposar espacialment com la seva ubicació física en aquest escenari inicial:

[La Rocío està treient d'una bossa els elements del material. L'Elena observa el que va treient]

E. ¡los trolls hoy no han salido! [mira cap a un dels trolls]

E. [separa amb la punta del peu dret dos trolls que estaven junts]

E. ¡los trolls no existian porque no han salido! [agafa tres trolls de terra]

R. [va treient els elements del material de la bossa]

R. [mira el que fa l'Elena]

E. [mira la Rocío. Deixa els trolls a les taules.]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

Es una categoria que aporta informació sobre el grau d'iniciativa de cada participant en el procés de construcció d'un significat per a l'activitat conjunta

(s) Formula espontàniament comentaris o un requeriment sobre els esdeveniments representats a la pel·lícula o en un segment anterior comentats per l'altra participant.

Suposen una rèplica als comentaris fets per l'altra participant. Ajuden en aquest sentit, a configurar patrons de formes d'actuacions del tipus (r)d'una participant-(s)d'una altra.

[L'Elena expressa la necessitat de que una de les participants adopti el paper d'una àliga. La Rocío replica al seu torn, que l'àliga no s'ha de portar. L'Elena torna a justificar la necessitat d'incorporar aquest element a l'escena inicial en funció dels esdeveniments que s'han pogut veure al vídeo. La Rocío intervé per a matisar aquestes informacions.]

E. ¡qué el aguila estaba por aquí, ¿no?, y va y hace así y lo descuida! [senyala el mig dels arbres col·locats en l'escenari a la manera d'un bosc]

R. ¡pero cuando acabó de jugar con el conejo!

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

Són essencialment, formes d'actuacions quin objectiu és mostrar el seu desacord sobre les propostes i/o els comentaris efectuats per l'altra participant. El que fan és, o bé matisar les informacions que dona la companya sobre el que ha vist a la pel·lícula com posa de manifest l'aterior exemple, o bé proposar un comentari alternatiu per tal d'argumentar millor les seves opinions basant-se també en el que han vist a la pel·lícula.

Ens informa sobre el grau d'interconnexió mostrat per les actuacions de les participants.

(t) Formula espontàniament una proposta de representació d'esdeveniments i/o de distribució de rols.

Fa referència a les propostes que formulen les participants sobre com procedir en la posterior representació d'esdeveniments, ja sigui en relació a la presa de decisions sobre els esdeveniments concrets que poden representar-se o a la manera com poden ser seqüenciats ja sigui en relació a la distribució o assumpció dels papers disponibles per a la representació que se'n deriven. En qualsevol dels casos el que cal remarcar sobre aquestes propostes és que són usades com a element regulador del procés de selecció i disposició espacial dels elements del material i d'aquells que poden manipular.

Per la seva naturalesa són formes d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments; per la seva funció, ajuden a definir el que es fa en els segments d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, i exhibeixen precisament, la vinculació progressivament més manifesta d'aquestes formes d'organització de l'activitat conjunta amb els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments. En presentem un exemple vinculat a les propostes de representació d'esdeveniments:

[L'Elena i la Rocío disposen espacialment alguns dels elements gnom.]

E. ¡Elisa estaba en casa con el David! [col.loca un gnom dins del castell, al costat de la gnoma que acaba de col.locar la Rocío.]

R. [mira el que fa l'Elena]!

E. pero vino la sobrina, y se lo dijo: "que vamos a celebrar la!". ¿Vale?[mou el cap endavant, obre i tanca els braços a l'alçada del pit, per sobre els gnoms]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 3era. Sessió)

Reprenent l'exemple anterior, la Rocío i l'Elena han posat de manifest diferències sobre on col.locar els dos personatges centrals, en David i la Lisa. l'Elena sustenta els seus arguments en els esdeveniments que posteriorment s'hauran de representar. Esdeveniments que es defineixen en relació al que es demana a les participants a través de les consignes i les informacions expressades a través del visionat conjunt de la pel·lícula. Precisament el grau d'ajust d'aquesta argumentació a la doble via d'informacions disponibles per a totes dues participants fa que sigui presa en consideració per la seva companya la Rocío.

En relació a la distribució de rols, senyalar que ha estat possible identificar maneres diferents de concretar aquestes propostes, oferint les següents possibilitats:

- S'efectua una proposta que pot ser discutida entre totes dues o si més no, que permet a l'altra decidir el que vol ser o fer en relació a una propera representació d'esdeveniments.
- S'adopta espontàniament i unilateralment un personatge al marge del que opini o requereixi l'altra participant.
- Es designa o atribueix a l'altra participant el que pot ser o fer en relació als personatges implicats en la representació d'esdeveniments.

És habitual que en les actuacions de les participants analitzades apareguin les modalitats primera i segona de manera conjunta és a dir, que alhora que s'assumeix un personatge se n'atribueix un altre de possible a la companya, habitualment el que menys interessa o agrada a la participant que en fa la proposta. Es prioritzen en aquest sentit, els propis interessos davant els interessos de l'altra o de la mateixa activitat conjunta.

És poc habitual que les participants formulin una proposta de distribució de rols del primer tipus, podem identificar-la únicament en relació a personatges que pertanyin a una mateixa categoria (principals o secundaris) i tinguin característiques que els facin pràcticament idèntics o molt similars, per exemple els trolls.

Mostrem un exemple a continuació en el que es posa de manifest la manera de procedir habitual d'aquestes participants:

[Les nenes comencen a agafar i disposar espacialment els elements del material. Immediatament procedeixen a formular una proposta de distribució de rols.]

R. [agafa la bossa del material]

E. jo sóc el nen [S'adreça a la Rocío fluixet]

E. tú eres el David [caminen en direcció a la càmera]

E. eres el David [s'adreça a la Rocío fluixet]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

En aquesta sessió les informacions presentades a través de les consignes demanen a les participants que representin una història en la que un nen-gnom esdevé un dels personatges principals. En David el gnom, fins ara personatge principal de totes les trames proposades ocupa un segon pla. Ambdues nenes posaran de manifest el seu interès per fer-se amb el personatge principal.

És una forma d'actuació que en les seves diferents modalitats posa de manifest quin és el grau d'iniciativa de les participants en torn a dos aspectes essencials en la gestió de la representació d'esdeveniments posteriors: els esdeveniments que poden formar part del guió a representar, la seva ordenació, i la distribució de personatges que poden materialitzar aquest guió en la posta en marxa de la ficció.

(u) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de representació d'esdeveniments o de distribució de rols efectuada per l'altra participant.

Recull els comentaris de les participants sobre les propostes de representació d'esdeveniments o de distribució de rols.

A través d'aquesta categoria les participants poden acceptar o rebutjar les propostes de l'altra així com elaborar-ne d'alternatives. És el cas de l'exemple següent:

[L'Elena acaba de formular una proposta de distribució de rols, en la que assumeix un personatge i en designa un altre de menys desitjable a la seva companya, la Rocío. La Rocío intervé per mostrar el seu desacord.]

R. ¡no!, yo quiero ser....

R. no ,vale, yo quiero ser el nen

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

Són formes d'actuacions que per la seva naturalesa permeten identificar patrons de tipus: (t)d'una participant-(u)d'una altra. Alhora l'emergència de desacords en les propostes permet generar una perllongació d'aquest patró essencial a través de l'encadenament de noves formes (u), procedents de participants diferents, (u)d'una participant -(u)de l'altra. L'encadenament de rèpliques i contrarèpliques pot acabar quan les participants arriben a un acord o sense que aquest consens s'assoleixi. Per exemple:

E. yo soy el nen [S'adreça de nou a la Rocío fluixet]

E. tú eres el David, yo soy el nen [fluixet]

R. yo también

E. soy yo

R. no

E. sí

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 4arta. sessió)

En aquest desencontre l'Elena torna a intervenir reafirmant la seva proposta inicial de distribució de rols i rebutjant indirectament la nova proposta que com a rèplica de l'anterior li planteja la seva companya. La seqüència de rèpliques i contrarèpliques a aquesta proposta inicial [(t)] continua sense que es resolgui favorablement per cap de les participants implicades. La decisió final queda posposada per a un moment posterior de l'activitat conjunta, més concretament, per a l'inici del primer segment de Representació d'esdeveniments identificat en aquesta quarta sessió en el que necessàriament s'ha d'assumir una decisió consensuada.

Informa del grau d'interconnexió d'actuacions entre totes dues participants i el possible grau en què es potencia la participació de l'altra en aquest procés.

(v) D'altres formes d'actuacions

Hem recollit en aquesta categoria aquelles formes de participació de les nenes que no pot ser categoritzada en cap de les modalitats anteriors així com intervencions incomplertes, poc clares o efectuades sobre temes marginals contingut i la tasca envers la qual gira l'observació. N'hem seleccionat un exemple:

[Al carrer plou. Fa un parell de minuts que l'Elena se n'ha adonat i n'ha parlat amb la Rocío. Han tornat a la identificació, selecció i disposició espacial dels elements del material. L'Elena torna a introduir el tema]

E. me gusta cuando llueve [mira un ocell. El deixa] [somriu]

R. ¿qué?

E. nada, que me gusta cuando llueve [agafa un arbre i el deixa prop d'un altre disposat espacialment prèviament]

(S.I. de Delimitació de l'escenari físic i simbòlic, 2ona. sessió)

ANNEX 5.2.

DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES D'ACTUACIONS IDENTIFICADES PER A LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE REPRESENTACIÓ D'ESDEVENIMENTS

Les participants: actuacions identificades

<i>(a) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments.</i>
<i>(b) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant.</i>
<i>(c) Observa les actuacions de l'altra participant.</i>
<i>(d) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.</i>
<i>(e) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades per l'altra participant.</i>
<i>(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.</i>
<i>(g) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols.</i>
<i>(h) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols.</i>
<i>(i) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament dels rols.</i>
<i>(j) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments i el desenvolupament dels rols.</i>
<i>(k) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament dels rols formulades prèviament per l'altra participant.</i>
<i>(l) Formula espontàniament un requeriment sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments o al desenvolupament d'un rol.</i>
<i>(m) A requeriment de l'altra participant, formula directives d'acció sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments i al desenvolupament del rol.</i>
<i>(n) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques.</i>
<i>(o) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial.</i>
<i>(p) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment a l'altra participant sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial.</i>
<i>(q) Formula espontàniament comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant.</i>
<i>(r) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques d'un element del material i/o sobre la seva disposició espacial.</i>
<i>(s) Formula espontàniament una proposta de tancament de la representació d'esdeveniments.</i>
<i>(t) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de tancament de la representació d'esdeveniments formulada prèviament per l'altra participant.</i>
<i>(u) Altres formes d'actuacions</i>

(a) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments.

Impliquen l'adopció d'un rol a través d'un dels elements del material. Es tracta d'una forma d'interpretació per delegació: assumeixen el rol que fan jugar als elements del material, els presten la seva veu i els manipulen de tal manera que donen vida a un material inanimat.

Recull les adopcions espontànies que acorden les participants en relació a les propostes de representació d'esdeveniments.

Hem comptabilitzat aquesta forma d'actuació cada cop que les participants assumeixen un nou personatge. Si durant la representació d'esdeveniments únicament seleccionen un element del material per donar-li vida, anotarem una única freqüència d'aparició d'aquesta actuació per aquesta participant.

Denoten iniciativa en relació a l'adopció de rols i l'execució de la representació.

(b) Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de l'actuació de l'altra participant.

Les participants adopten un rol a través d'un dels elements del material i el desenvolupen en aquesta ocasió, però al marge de les actuacions de la seva companya.

[La Rocío i l'Elena han acabat de disposar espacialment els diferents elements del material. L'Elena proposa iniciar la representació d'esdeveniments. Agafa d'entre els elements del material disposats espacialment un parell de trolls. La Rocío els està acabant de col·locar.]

E. ¡chin! ¡chin! [agafa dos trolls i els fa caminar cap a les gallines]

R. ¡lo vas a tirar todo! [Agafa dos trolls i els inspecciona]

R. ¡qué colas tienen! [en relació a un dels dos trolls que ha seleccionat]

E. [mira la Rocío. Somriu]

R. ¡hala!, ¡éste no tiene cola! (s'aproxima a l'Elena)

E. “¡juagh!” (agafa una de les gnomes amb els trolls que manipula)

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

Com en el cas de (a), hem comptabilitzat únicament com a freqüència d'ocurrència d'aquesta forma d'actuació, cada cop que les participants seleccionen un nou element del material per donar-li vida en el decurs d'un mateix segment representació d'esdeveniments.

Proporcionen informació sobre el grau d'iniciativa de les participants en relació a l'adopció d'un rol i l'execució de la ficció.

(c) Observa les actuacions de l'altra participant

Recullen formes d'actuacions de les participants que suposen un seguiment espontani del que fa l'altra respecte a la representació d'esdeveniments. Poden emergir en paral·lel a d'altres formes d'actuacions de l'altra participant quan, per exemple, una d'elles escenifica un esdeveniment:

E. [adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments]

R. [observa atentament les actuacions de la seva companya]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

Prèviament a aquesta escena, l'Elena i la Rocío han discutit sobre la identificació del personatge que l'Elena manipula: un gnom llenyataire.

L'observació de les actuacions de l'altra, donar peu a d'altres formes d'actuacions com per exemple: fer propostes sobre com donar continuïtat a l'activitat conjunta, revisar els elements del material que estan manipulant per si cal substituir-los, intervenir per demanar a la companya que ajusti el seu to de veu al personatge que manipula ... que concreten aquesta regulació. Per exemple:

E. [adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments]

R. [observa les actuacions de la seva companya]
R. "¡hijo!"
R. ¡así!, ¡con voz ronca tía!
(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

Podem comprovar com la Rocío, a través de les seves intervencions, exposa quin és, al seu parer, la millor manera de donar vida al personatge que manipula l'Elena. Els referents que utilitza per a dirigir el comportament de l'altra, rauen en bona part en el coneixement de la diversitat de tons de veu en els homes i les dones que les envolten socialment. Trasllada aquest coneixement social al món dels gnoms, no li resulta un coneixement incompatible, de fet, en els vídeos es mantenen aquestes diferències lligades al sexe.

És una categoria que proporciona informació sobre el grau d'iniciativa de les participants.

(d) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.

Són formes d'actuacions vinculades a la gestió de l'activitat de representació d'esdeveniments. Recull els comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.

[La Rocío i l'Elena estan representant la visita d'una neboda als seus oncles]
R. "¡bueno!" ahora dijo ésta [deixa el gnom que fa de David davant seu, vol agafar una de les gnomes]
E. [deixa la gnoma que manipulava davant la gnoma que fa de Lisa]
R. "ve... veros ya a la fiesta que ya se os está haciendo ..." [mira les gnomes. Agafa el gnom i el deixa davant les gnomes]
E. "veros, ver a la fiesta, yo tamb..." [mira les gnomes.]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

Permeten donar continuïtat a l'activitat conjunta ja que expliciten progressivament, quin ha de ser el guió que orienti la representació dels esdeveniments. Suposen per les participants, sortir de la ficció per deixar clar que es tracta d'una proposta sobre el que ja s'està fent o s'ha de fer a continuació. Constatem, així mateix, que les accions que es comenten poden aparèixer vinculades o bé als papers que elles mateixes representen i que per tant, fan referència a les pròpies accions amb els elements del material o bé, als papers i les accions que desempenyora en conseqüència la seva companya, com en el cas de l'exemple anterior .

Els comentaris de les participants sobre les accions implicades en la representació, serveixen tant per a orientar les seves pròpies accions amb el material com per a guiar l'actuació de l'altra; són indicadors que emmarquen l'activitat de totes dues participants de manera continuada i molt concreta.

Els comentaris poden ser objecte de rèplica i per tant, de revisió i modificació; tanmateix poden emergir com a diferència en la manera de procedir de la seva companya:

R.[agafa uns elements del material que suposadament han estat segrestats pels trolls]
E. ¡no, esos no!, ¡esos se los llevaron!
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

Els comentaris de rèplica al voltant de les accions implicades en la representació d'esdeveniments repercuteixen d'una o altra manera en el rumb que pot prendre la representació dels esdeveniments. Així, si una de les participants considera que el que fa l'altra en relació a les escenes representades és incorrecta - contradictòria a la seva representació intrapersonal de la situació- intervé per tal de reorientar les seves accions i proposar les accions que al seu parer són les més adients per al que estan o volen representar, com en el cas de l'exemple anterior.

Són formes d'actuacions que posen de manifest la contradicció entre el que és esperable -per una de les participants- i el que s'esdevé a causa de les actuacions -no directament controlables- de l'altra. El desacord es posa de manifest per la participant que el genera, informant la seva companya del que realment i des de la seva perspectiva s'ha d'esdevenir –o no hauria d'esdevenir-se- en la representació dels esdeveniments.

Hem categoritzat com a formes d'actuacions del mateix tipus els enunciats que s'acompanyen de clàusules interrogatives demanant la confirmació de les seves aportacions, la qual cosa les transforma en preguntes indirectes. És el cas de l'exemple que presentem a continuació:

[La Rocío representa el seu paper: un nen-gnom que ha sortit al bosc a buscar llenya. L'Elena està ocupada acabant de col·locar espacialment un element del material que suposadament s'ha de construir amb aquesta llenya]

R. vale me fui [fa córrer nen-gnom endavant]

R. "¡chin, chin, chin chin, chin, chan, chin, buummm!"

R. iba con una bicicleta, ¿no? [referint-se al nen-gnom que manipula]

E. [mou el cap de dreta a esquerra. Mira la Rocío]

R. ¡sí!, que tenía leche, ¡por detrás! [mira l'Elena i el nen-gnom]

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

Dins d'aquesta categoria d'actuacions s'ha prestat especial atenció a les propostes que fan les participants sobre com donar continuïtat a la representació d'esdeveniments. Per exemple:

E. "ahora" dice el jefe, "yo se un bueno escondite" [mostra interior del paller a la Rocío]

E. ¿vale?

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

Permeten fer progressar la representació dels esdeveniments. Ara bé, no només afecten el desenvolupament d'una escena sinó també el seu encavalcament - l'escena que ha de seguir a continuació-. Poden tanmateix generar en alguna ocasió, un nou segment de representació d'esdeveniments. És el cas de l'exemple següent:

R. ahora cuando ella se fue a buscar flores con...

(S.I. de Representació d'Esdeveniments2, 4arta. sessió)

Són formes d'actuacions que ordenen i dirigeixen la direcció de l'activitat conjunt. Responen a un pla d'acció no necessàriament explicitat prèviament per les participants però que pot ser inferit fàcilment del fons de coneixement compartit a causa del visionat conjunt de les filmacions. Els requeriments pretenen l'acord de l'altra participant de la proposta. Són pocs i prenen forma indirecta.

Com a categoria d'actuació en les seves modalitats diferents, proporciona informació sobre la interconnexió de les actuacions de totes dues participants. En aquelles ocasions en les que s'hi afegeix un requeriment, permeten potenciar la participació de l'altra en la definició del procés de representació d'esdeveniments.

(d) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades per l'altra participant

Suposen la reacció de l'altra participant als comentaris efectuats per la seva companya sobre la manera com s'estan desenvolupant els esdeveniments:

[La Rocío i l'Elena estan representant el rescat del David per la Lisa que ha estat segrestat pels trolls i com se'n desfan d'ells]

R. Ara salen [deixa la gnoma que fa de Lisa]

E. "se han escapado, se han escapado" [manipula dos dels trolls de que disposen]

R. ahora, no, ahora sólo venia un troll, que era éste [agafa un dels trolls de l'Elena]

E. [agafa l'altre troll]

R. [deixa el troll que manipula davant seu]

E. ¡ah! El bailarín, claro. [mostra el seu troll a la Rocío]

R. [mira el troll que té l'Elena]

R. ¡no! Era éste [agafa el troll que ella manipulava]

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

Aquests comentaris de rèplica ajuden a configurar un patró estable d'actuacions entre participants de tipus: (d)d'una participant-(e)de l'altra, tal i com posa de manifest l'exemple anterior. Es tracta de formes d'actuacions amb l'objectiu bàsic de que una de les participants posi de manifest el seu grau d'acord o de desacord en les accions que s'estan proposant a través de la representació dels mateixos esdeveniments o fora d'ella a través de metaenunciats.

Seguint amb la situació més amunt il·lustrada:

E. y ésta gente estaba: "¡ah! Que le pasará!" [mira els gnoms col·locats en l'escenari general]

E. ¡no!, ésta estaba a ver que le pasó al David [deixa la gnoma que fa de Lisa dins el castell]

E. con sus hijos [mira els gnoms col·locats espacialment]

R. entonces coge a su novia, tío, hay tantas [mira l'Elena]

(S. I. de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

L'exemple presenta com la Rocío està d'acord amb el que proposa l'Elena però amplifica la seva proposta donant-li més pistes per a la seva concreció. A través dels comentaris de les participants s'enriqueix el guió de la representació dels esdeveniments, s'elaboren i poleixen les idees que han de desenvolupar aquest guió per a l'activitat conjunta.

L'entramat de rèpliques i contrarèpliques a partir d'un enunciat (d) inicial pot ajudar a configurar patrons d'actuacions més complexos de tipus: (d)d'una participant inicial-(e)d'una altra participant-(e)d'una altra participant. En aquesta ocasió, un comentari de rèplica porta al seu torn una contrarèplica.

D'igual manera aquestes formes d'actuacions permeten que la participant replicada expliciti el que està fent, senyali quins són els seus objectius i anticipi

possibles formes d'actuacions dels personatges en la representació dels esdeveniments. Tot plegat queda reflectit en la següent il·lustració:

[La Rocío i l'Elena estan representant una escena en la que el nen-gnom que manipula la Rocío ha de ser segrestat per una àliga. Ambdues nenes han de posar-se d'acord sobre com s'ha de representar adequadament l'esdeveniment. L'Elena acaba d'explicar el que s'ha fer. La Rocío observa el que fa la seva companya i en senyala el seu desacord]

R. ¡qué dices! [agafa el nen-gnom. El deixa darrera d'un conillet]

E. [mira la Rocío]

R. qué no es así! [mira l'Elena]

R. ¡estava jugando con la cola! [agafa el nen-gnom. El deixa davant del conillet]

E. ¡que sí..!

R. ¿no ves que era su amigo? [mira l'Elena]

E. ¡sí!, después se girab... [agafa el conillet i el tomba]

E. ¡no!, se giró y le dió mucho miedo [mou els elements que manipula. Mira la Rocío Senyala el nen gnom]

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

Els torns de resposta entre les participants permeten construir una cadena d'actuacions del tipus: (e)d'una altra participant-(e)de la primera participant-(e)de la segona participant... Cal tenir present que aquesta seqüència d'actuacions té el seu origen en una forma (d).

Hem inclòs en aquesta categoria d'actuacions les formes interrogatives donada la seva baixa freqüència i la seva simplicitat: solen ser intervencions que denoten una certa incomprensió inicial i la necessitat de repetir, clarificar o bé ampliar el que s'ha proposat inicialment per l'altra participant (¿eh?, ¿Què?).

Proporcionen informació sobre la interconnexió de les respectives aportacions. En la seva modalitat de requeriment potencien la intervenció de l'altra participant en la definició del fragment a representar.

(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniment.

Són formes d'actuacions vinculades a categories anteriors que versen sobre el mateix tema, la qual cosa permet configurar patrons d'actuacions entre participants. Segons la categoria que precedeixi a (f) podem identificar un doble patró:

Pot ser que el requeriment s'efectui espontàniament sobre una acció implicada en la representació d'esdeveniments: (d); i que l'altra participant li doni resposta, com per exemple:

[Les nenes estan representant la visita de la Susanna als seus oncles David i Lisa. La Lisa els comenta que han de marxar cap a una festa i l'Elena es pregunta i pregunta també a la Rocío si la Lisa –la gnoma que ella manipula- també hi ha d'anar]

E. ¿ella fue? [mira la Rocío. Li ensenya la gnoma-devantal]

R. ¡no! [mira l'Elena]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

Es configura en aquest cas un patró d'actuacions del tipus: (d)d'una participant-(f)de l'altra participant.

O bé, que el requeriment emergeixi com a conseqüència d'una resposta a un comentari espontani inicial d'una participant sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments: (d)d'una participant-(e)d'una altra participant-(f)de la primera participant.

E. ¡no!, pero, toco aquí [assenyala la cua del conillet]

R. ¿eh?

E. ¡no te acuerdas lo que dije la..., desto, que toco aquí [assenyala la cua del conillet] y el desto se volvió [tomba el conill de cara] y mucho miedo le dió! [mira el nen-gnom i el conillet]

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

(f) com en el cas de la categoria (e), permet aportar nova informació sobre la proposta o les accions que es volen representar per part de la persona que les ha formulat inicialment. L'objectiu amb la seva formulació és consensuar la proposta i fer-la realment efectiva, com posa de manifest l'exemple anterior.

El conjunt articulat d'actuacions que acabem de presentar complexifica i per tant enriqueix un patró simple entre les dues participants que relaciona les categories originals (d) i (e).

Com a categoria informa sobre la participació potenciada de l'altra participant en la seva modalitat de resposta.

(g) Formulen espontàniament una proposta de distribució de rols

Recullen una proposta de les participants sobre com han de distribuir-se els personatges que poden actuar en la representació d'esdeveniments, tant els personatges principals com els secundaris.

E. ¿sí, so o y nadie más! [fa saber a la Rocío el seu interès per fer de Lisa]

(S.I. de Representació d'esdeveniments 2, 4arta. sessió)

Les propostes poden prendre formes diferents: o bé enuncien directament el personatge que elles volen adoptar en la ficció, és el cas del primer dels exemples mostrats; o bé, enuncien el paper que pot desempenyar la seva companya en aquest mateix procés sense explicitar el que elles volen adoptar.

E. toma, tú coge a la niña [llença la nena-gnoma a la Rocío]

R. ¡no!, yo el niño

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

Poden també acompanyar-se de partícules interrogatives que sol·liciten la confirmació o l'acord explícit de la companya sobre allò que es diu, convertint-se d'aquesta manera en preguntes indirectes:

R. ¿Quien lo dijo? [mira la seva companya]

E. él [assenyala el gnom que té la Rocío a la mà]

R. soy yo, ¿eh?

E. venga dílo!

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

L'Elena i la Rocío representen l'atac dels trolls als gnoms. L'Elena ha explicat a la seva companya el que han de fer com a trolls per a atacar als gnoms. La Rocío intervé espontàniament per a reivindicar que qui ha de materialitzar la

proposta és el cap dels trolls, un paper que ella ha de desempenyar d'acord al que han acordat en el segment d'Identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material precedent.

Suposadament, l'Elena li està prenent aquest paper a través del que fa dir al personatge que ella manipula. Cal doncs, tornar a definir per a totes dues participants qui pot fer i dir què en relació a la representació dels esdeveniments que tenen entre mans.

Habitualment si la companya està d'acord amb aquesta proposta de distribució de rols no dona una resposta explícita a aquestes fórmules interrogatives, s'accepta la proposta i es continua amb el procés de representació dels esdeveniments sense noves polèmiques o interrupcions. És el cas de l'exemple anterior en el que l'Elena convida la seva companya a fer efectiu el desplegament del rol.

Proporciona informació sobre el grau d'iniciativa de les participants en l'elaboració de propostes de distribució de rols. En la seva modalitat interrogativa potencia la participació de l'altra participant en aquest mateix procés.

(h) Formulen espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols
Es vincula a les propostes fetes inicialment per l'altra participant sobre la distribució de rols [(g)]. Suposen doncs, un patró d'actuacions del tipus: (g)d'una participant-(h)d'una altra participant. Per exemple:

E. ¡tú eres ésta! [mira la Rocío i somriu. Senyala la gnoma-davantall]
R. ¡no! [mira l'Elena]
E. ¡sí!
E. ¡qué yo todos los días que no venias, soy ésa! [senyala la gnoma-davantall]
R. ¡vale! [enretira uns elements del material]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

En aquest breu fragment l'Elena es queixa que sempre li pertoca adoptar el paper de Lisa; vol que ara sigui la seva companya qui n'assumeixi aquest paper i l'alliberi per a poder actuar com a David, el gnom protagonista que també habitualment recau en la Rocío perquè se l'autoatribueix.

L'articulació d'aquests formes d'actuacions permet identificar un procés de negociació sobre la distribució i l'adopció dels rols entre les dues participants amb la qual cosa és possible identificar patrons complexos d'actuacions que impliquen: (g)d'una participant-(h)d'una altra participant-(h)de la primera participant-(h) de la segona participant.

Hem inclòs com a formes d'actuacions del mateix tipus els comentaris a les actuacions que impliquen prendre un rol i executar actuacions de representació d'esdeveniments (a). L'apropiació d'un personatge que en principi no era esperable que adoptés l'altra participant pot provocar la reacció de la seva companya habitualment, perquè es tracta d'un personatge que en els segments d'identificació, exploració i disposició espacial, de delimitació de l'escenari físic i simbòlic o de redefinició de l'escenari encastat ja s'ha decidit qui se n'ocuparia de personificar-lo. És el cas de l'exemple que presentem a continuació:

[l'Elena adopta espontàniament el paper d'un ocell en la representació d'esdeveniments]

R. ¡eh! ¡he dicho que el águila era yo! [mira l'Elena]
E. ¡da igual! [mira la Rocío]
R. ¡no, igual como tú el David el Gnomo, así que te callas!
E. [fa volar nen-gnom i ocell]
(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

La caracterització anterior de les actuacions ens permet identificar un patró d'actuacions de naturalesa: (a)d'una participant-(h)d'una altra. Ens apareix en una proporció inferior al patró (g)d'una participant-(h)d'una altra. A la tercera i sobre tot a la quarta sessió.

Com a categoria proporciona informació sobre la interconnexió de les seves actuacions.

(i) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments i/o al desenvolupament del rol
El seu objectiu és ordenar el comportament de l'altra. Per naturalesa és una categoria vinculada a la gestió de l'activitat de representació d'esdeveniments. Poden complir funcions diferents:

- per a posar de manifest el grau de desacord de les participants en la manera com l'altra executa el seu rol indicant per tant, una possible conducta alternativa.

R. però, crida més!
(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

El comportament alternatiu pot no estar dit però es pot sobreentendre en funció de la situació que estan representant:

R. ¡però no te asustes!
(S.I. de representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

- com a mitjans per dir a la seva companya el que han de fer exactament en relació a la representació dels esdeveniments i/o al que ha de dir i/o fer en relació al rol que desenvolupa.

E. ¡cógeme ya! [estira la gnoma que manipula a terra]
R. "¡chin!" [fa avançar la guineu –que representa a un gat- cap a la gnoma]
E. ¡venga!, ¡cógeme por aquí!
R. [agafa la gnoma amb la guineu]
(S.I. de Representació d'esdeveniments2, 4arta. sessió)

- per apuntar el paper del personatge que la companya adopta i desenvolupa:

[La Rocío representa la Lisa]
E. venga dilo!: "por favor, ¿te quieres casar conmigo?"
(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

Aquestes formes d'actuacions tenen com a objectiu regular el comportament de l'altra en relació a la manera a la gestió de la representació dels esdeveniments: els diuen el que han de dir, els mostren quin és el to de veu més adequat pel seu personatge...; fins i tot

és possible que arribin a assumir puntualment el rol de l'altra per assegurar-se que la representació dels esdeveniments és efectuada de la millor manera possible. Un exemple al respecte:

R. ¡venga, que silbo yo por tí!
E. [intenta xiular però no se'n surt, té el switz agafat]
R. [xiula]
(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

En aquest exemple la Rocío i l'Elena estan representant una escena en la que el gnom que manipula l'Elena ha de cridar correctament a la guineu amb un xiulet. L'Elena ja ha fet evident en un altre moment del segment que no en sap de xiular i la Rocío no dubta en assumir aquesta part del guió que, per distribució de personatges, correspon a l'Elena.

Hem inclòs dins d'aquesta categoria aquelles actuacions de les participants que insten a l'altra a donar continuïtat a la representació d'esdeveniments en la forma desitjada o esperada, com és el cas de l'exemple presentat a continuació:

E. ¡venga!
R. [fa caminar gnom mans-esquena]
R. [riu]
E. [es tomba bruscament i somriu]
E. ¡venga!
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

Són habituals aquestes formes d'actuacions quan una de les participants espera que l'altra adopti immediatament un paper –el seu paper en la representació d'esdeveniments- i hi ha un lleugera demora, un petit temps d'espera. És com si no es pogués trencar el ritme en la representació dels esdeveniments, un cert control sobre el ritme que ha de seguir la representació d'esdeveniments. En la seva globalitat, proporciona informació sobre el grau d'iniciativa de les participants en relació a la representació efectiva dels esdeveniments i/o al desenvolupament del rol.

(j) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) respecte de les directives d'acció sobre la representació d'esdeveniments i/o el desenvolupament del rol.

Posa de manifest el desacord sobre els continguts que vehiculen les directives d'acció formulades per l'altra participant (i); dit d'una altra manera, contesten el que no els sembla correcta del que els proposa de fer i/o de dir la seva companya:

[L'Elena proposa el que ha de dir el personatge que manipula la Rocío]
R. ¡hala!, ¡eso no!, otra cosa, ¿no? [mira l'Elena]
(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 2era. sessió)

El desacord es manifesta però no se'n senyalen propostes alternatives.

Poden prendre la forma d'un requeriment, ja sigui per a demanar confirmació de la seva proposta alternativa com és el cas de l'exemple anterior, ja sigui per demanar-ne un aclariment o una confirmació:

E. ¿Qué? [mira la Rocío]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

En el darrer exemple, la intervenció de l'Elena denota una certa sorpresa davant les demandes de la Rocío, el que fa que la Rocío torni a intervenir per clarificar la seva demanda.

Aquestes formes d'actuació poden ser emprades per les participants amb la finalitat de demanar a l'altra si estan d'acord amb les modificacions que han introduït en la manera com representen el seu personatge, atenent a les directives d'acció que prèviament els ha formulat:

E. ¿vale?

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 4arta. sessió)

Són formes d'actuacions que ajuden a identificar un patró d'actuacions estable de tipus (i) d'una participant-(j) de l'altra participant.

Hem inclòs en aquesta categoria d'actuacions els comentaris que fan les participants sobre les demandes de continuar amb la representació d'esdeveniments:

E. ¡espérate! [quan la Rocío li ha demanat que no s'entretengui en l'escenificació dels esdeveniments]

(S.I. de representació d'esdeveniments, 4arta. sessió)

Informa sobre el grau d'interconnexió de les seves actuacions. Quan s'acompanyen de requeriments proporcionen informació sobre el grau en què es potencia la participació de l'altra respecte al compliment de les directives d'acció sobre la representació d'esdeveniments i/o el desenvolupament del rol proposades per l'altra.

(k) A requeriment de l'altra participant formula comentaris sobre les directives d'acció vinculades a la representació d'esdeveniments i al desenvolupament del rol.

Són formes d'actuacions amb l'objectiu de clarificar la demanda que suscita la directiva d'acció formulada inicialment per la mateixa participant. En proporcionem un exemple al respecte:

R. ¡dáme! [vol agafar la gnoma que porta l'Elena]

E. ¿Por qué? [mira l'Elena]

R. ¡porque le tengo que dar un beso! [mira la Rocío]

E. pero aquí, venga [deixa la gnoma davant seu]

R [atança la gnoma al gnom que ella manipula. Es freguen el nas]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

En aquest cas, l'Elena i la Rocío estan representant la visita de la Susanna als seus oncles la Lisa i en David. L'Elena manipula la Susanna i la Lisa, la Rocío el David. La Rocío li demana la gnoma que fa de Susanna per tal de materialitzar la manera com els gnoms s'estimen: amb un frec al nas.

Com posa també de manifest l'exemple anterior, són formes d'actuacions que s'articulen amb formes d'actuacions de tipus (j) de l'altra participant: (j) d'una participant-(k) d'una altra. Responen al resultat d'una sèrie d'intercanvis entre les nenes originades per una forma d'actuació inicial de tipus (i) per part de la participant inicial que és la que també respon al requeriment de la companya (k).

Proporciona informació sobre la participació potenciada de les participants en la seva modalitat de resposta a un requeriment inicial.

(l) Formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments i al desenvolupament del rol.

Una de les participants requereix de la seva companya una resposta per poder donar continuïtat a l'activitat conjunta a través de buscar una "sortida" per a la pròpia activitat, com es posa de manifest en els exemples següents:

R. y yo que se que digo, [mira la seva companya i somriu]

R. ¿qué decimos? [deixa el gnom davant la gnoma que manipula l'Elena]

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

Ens informa del grau en què es potencia la participació de l'altra mitjançant un requeriment.

(m) A requeriment de l'altra participant, formula directives d'acció sobre el que ha de fer i/o dir en relació a la representació d'esdeveniments i el desenvolupament del rol.

Pretenen respondre a les demandes efectuades per l'altra sobre com ha de procedir en el desenvolupament del seu rol i, per tant, en possibilitar donar continuïtat a l'activitat conjunta.

E. para los patos y los animales

E. para los animales

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

L'Elena respon a un requeriment inicial de la Rocío sobre qui pot amagar-se en el paller. La proposta de que pot amagar-se algú en aquest lloc ha sorgit de l'Elena, cal per tant, clarificar i compartit en qui o què estava pensant.

Permet configurar patrons estables d'actuacions del tipus: (m)d'una participant-(n)d'una altra.

Informa doncs, sobre el grau en que es potencia la participació de l'altra en la seva modalitat de resposta a un requeriment inicial d'una de les participants.

(n) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques.

Són formes d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments. Les participants s'interroguen sobre els personatges que configuren la representació d'esdeveniments. El seu interès és identificar aquells elements del material que per les seves característiques físiques millor s'adeqüen al personatge que volen representar en la ficció:

E. Éste es el cura, el que se casaba, ¡tía! [mostra el gnom-llibre a la Rocío]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

L'interès que mostren les participants per comentar algunes de les característiques de l'element del material que manipulen les pot conduir a establir temes d'aprofundiment més o menys extensos sobre un tema concret

vinculat al món dels gnoms i que els permet ampliar-ne i fins i tot compartir-ne en un cert grau el seu coneixement:

E. ¡parece que manda ella tio! [parla de la gnoma-escombra que manipula]
E. los gnoms andan así tia
E. ¡buuummm! [fa correr gnoma-escombra endavant]
R. ¡sí!
E corren tan deprisa que...
R. ¡claro!
E. éste es de plástico [colpeja un dels gnoms contra el terra]
E. [colpeja tot seguit gnoma-escombra contra el terra]
E. ¡venga va! [fa caminar gnoma-escombra]
[La Rocío i l'Elena reprenen la representació de l'esdeveniment]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 2ona. sessió)

Són amb tot, formes d'actuacions poc habituals entre les nostres participants.

Informen sobre la seva iniciativa a propòsit de la identificació i caracterització dels elements del material.

(o) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial

Les participants proporcionen informació sobre com disposar espacialment els elements del material. Els comentaris s'efectuen en relació al procés de representació efectiva de la ficció.

Pot expressar-se aquesta actuació a través de dues modalitats diferents:

- comentaris vinculats a un element concret del material:

[L'Elena i la Rocío representen com els trolls van a buscar menjar als arbres. Conforme van menjant agafen els arbres i els aparten de l'escenari, els fan desaparèixer]
R. lo dejaron aquí [posa dret un dels arbres que manipulen]
E. [mira en direcció a l'arbre que manipula la Rocío]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

- propostes d'organització més amplia implicant diferents elements del material el que significa reconstruir en algun grau, l'escenari inicial per tal de donar continuïtat a la representació d'esdeveniments:

[Amaguen elements gnoms dins dels diferents "edificis": castell, paller, galliner...]
E. Todo el mundo por todas partes,
E. todo el mundo.
E. no quedaba ni uno libre
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

Aquestes formes d'actuacions permeten incloure directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre com ha d'actuar en relació a la disposició espacial dels elements del material.

[la Rocío i l'Elena estan representant l'atac dels trolls sobre els gnoms.]
E. ponlos aquí tirados [amb el palmell de les seves mans indica la posició en què la companya ha de col.locar els trolls que ella manipula]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

Hem inclòs en aquesta categoria d'actuacions les propostes d'organització espacial dels elements del material que poden donar lloc a un segment d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment d'interactivitat de representació d'esdeveniments. És el cas del fragment que mostrem a continuació:

R. Mira, en vez de jugar vamos a ordenarlo todo
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 4arta. sessió)

Proporciona com a categoria d'actuació, informació sobre la seva iniciativa en el procés de reorganició -sigui en el grau que sigui- de l'escenari inicial.

(p) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial.

Tenen com a objectiu localitzar o identificar un element del material necessari per a reproduir ficticiament alguna cosa. Cerquen la participació de l'altra en aquest procés de recerca o localització de l'element del material que els interessa o l'acord en la identificació d'un element del material o en la seva caracterització si és això el que pretenen.

[Les nenes han de representar l'atac dels trolls i com els gnoms s'amaguen a les seves cases]

E. ¿y la casa? [mira al seu voltant]

R. [fa ballar gnoms]

E. ¡claro!, ya tengo una buena... [agafa la bossa del material]

E. esta era la casa, ¿vale?

R. [mira la bossa]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

En aquest fragment s'il·lustrren les dues vessants que pot prendre aquesta forma d'actuació. En el primer dels requeriments que l'Elena efectua en veu alta el seu objectiu és localitzar un element del material que des del seu punt de vista, és necessari per a escenificar una part de l'argument que volen representar: la casa dels gnoms. La demanda sembla voler implicar la seva companya que està ocupada en una altra fragment de la representació d'esdeveniments. El segon dels requeriments identificats implica la localització d'aquest element i la proposta a la seva companya de que l'accepti com a casa dels trolls. En aquest segon cas, l'acord entre les participants és bàsic doncs el que proposa l'Elena és donar sentit lúdic a un objecte que en principi no el té: la bossa on es guarden els elements del material.

Una part dels requeriments que impliquen recerca/localització d'un element del material o la seva identificació; com posa de manifest l'exemple anterior, no estan directament adreçats a l'altra participant sinó que es tracta més aviat d'enunciats que es formulen en veu alta i que són, al nostre entendre, un reflex del procés de pensament d'una de les participants per assolir un possible objectiu. El fet que siguin dits en veu alta permet compartir-los i fer més efectiu aquest procés de cerca, localització i d'identificació, ja que poden implicar l'altra participant. Són per tant, produccions de llenguatge interior quina forma social permet alhora regular i dirigir la pròpia actuació i la de l'altra participant.

Proporciona informació sobre la participació potenciada de les participants en la seva expressió de pregunta o de requeriment.

(q) Formula espontàniament comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per la companya.

Aporten nova informació sobre els comentaris immediatament anteriors d'una de les participants sobre les característiques o/o la disposició espacial d'un element del material. Ajuden, per tant, a confegir patrons estables d'actuacions entre les dues nenes del tipus: (n)d'una participant-(q)d'una altra participant; (o)d'una participant-(q) d'una altra participant en funció de si s'originen en relació a un comentari inicial sobre les característiques d'un element del material o sobre la seva disposició espacial.

L'exemple que mostrem a continuació ens permet identificar un patró del tipus: (o)d'una participant-(q)d'una altra:

E. ¡eh, eh! éste no es el leñador [agafa el gnom que té les mans a l'esquena]

R. Ah es verdad, ¡sí!

R. ya lo se, ¡venga! [observa el gnom que li ha pres l'Elena]

E. [deixa el gnom davant del castell]

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 4arta. sessió)

En tots dos casos aquesta categoria d'actuacions pot exercir funcions diferents:

- per tal de mostrar l'acord amb els comentaris efectuats per l'altra participant:

R. ¡míralo, si estaba aquí ya hace rato! [agafa el gnom que està assentat]

E. ¡ah! ¡es verdad! [somriu]

(S. I de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

- per a manifestar que està en desacord amb les seves afirmacions total o parcialment:

[Han passat a una nova escena de representació d'esdeveniments]

R. ahora tienes que poner eso en los árboles [senyala els trolls]

E. na más estos dos porque los otros son más feos que...dominó [agafa dos dels quatre trolls disponibles]

(S.I. de Representació d'esdeveniments2, 2ona. sessió)

És habitual que les participants quan mostren el seu acord/desacord total/parcial amb els comentaris inicials de la seva companya, aportin més informació sobre el tema que estan tractant o sobre temes afins; sobre tot si el que els cal és justificar una actuació alternativa diferent a la proposta inicial, com en l'exemple anterior.

Cal comentar l'interès d'aquestes formes d'actuacions perquè ajuden a caracteritzar el procés de representació d'esdeveniments a través de perfilar les propietats dels personatges, participar en la seva identificació o ajudar en la seva disposició espacial, la més adequada, per a que després es puguin executar correctament les accions de joc.

Proporciona informació sobre el grau d'interconnexió entre les actuacions de totes dues participants al voltant de les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material.

(r) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques d'un element del material i/o sobre la seva disposició espacial. Suposa contestar als requeriments que una de les participants adreça a l'altra al voltant de la caracterització dels elements del material i/o de la seva disposició espacial per tal de facilitar la continuïtat de la representació.

Ajuda a confeccionar un patró articulat d'actuacions entre les elles del tipus: (p)d'una participant(r)d'una altra participant.

[Estan identificant l'arbre al que s'han d'emparrar els trols]

E. éste, ¿eh? [senyala amb els trols un arbre de l'escenari, el més gran]

R. vale [mira l'arbre que li mostra l'Elena]

(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

Els intercanvis pregunta-resposta vinculats a les característiques d'un element del material i a la seva disposició espacial no són massa freqüents, i es limiten bàsicament a demanar l'acord de l'altra en relació a una proposta, sigui del tipus que sigui:

[La Rocío i L'Elena estan representant com un gat caça una gnoma per error i la porta a casa dels seus amos humans]

R. ¿y la casa? [agafa la gnoma que manipula l'Elena]

E. ¡la casa es ésta! [senyala el radiador]

R. ¡quita! ¡te tengo que llevar yo!

(S.I. de Representació d'esdeveniments2, 4arta. sessió)

En el cas de l'exemple anterior la localització de la casa, una part de l'escenari necessari per a la representació dels esdeveniments, és acceptada tàcitament per la Rocío.

Informa sobre la participació potenciada en termes de resposta a un requeriment inicial d'una de les participants adreçat a l'altra.

(s) Formula espontàniament una proposta de tancament de la representació d'esdeveniments.

L'objectiu és tancar la representació d'esdeveniments:

E. y colorín colarado

R. éste cuento se ha acabado

(S. I. de Representació d'esdeveniments, 1era. sessió)

S'efectuen un cop les participants han acabat la història que estan representant. Amb l'acabament del segment poden fer propostes per donar o no continuïtat a l'activitat conjunta ja sigui per a decidir si enceten un nou segment de representació d'esdeveniments ja sigui per a tancar la sessió del dia.

Les propostes de tancament poden acompanyar-se de clausules interrogatives que reclamen l'acord de l'altra:

R. ya está, ¿no?

(S. I. de Representació d'esdeveniments2, 4ta. sessió)

Proporcionen informació sobre la seva iniciativa i, en la seva modalitat de requeriment, del grau en què es potencia la participació de l'altra en el procés de tancament de l'activitat conjunta.

(t) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de tancament de la representació d'esdeveniments formulada per l'altra participant.

Les participants completen les intervencions de la seva companya i ajuden a fer efectiu el tancament de l'activitat de representació d'esdeveniments:

E. y comieron perdices

(S.I. de Representació d'esdeveniments2, 4arta. sessió)

Permeten configurar patrons estables d'actuacions del tipus: (s)d'una participant-(t)de l'altra.

Informa sobre el grau d'interconnexió de les seves actuacions així com de la participació potenciada quan emergeixen com a resposta a un requeriment inicial de l'altra participant.

(u) Altres formes d'actuacions

Recull formes d'actuacions de naturalesa essencialment verbal, alienes a la representació d'esdeveniments i que no poden ser inscrites en cap de les categories anteriorment descrites.

R. A ver que hora es [mira el seu rellotge]

R. las seis

(S.I. de Representació d'esdeveniments1, 2ona. sessió)

ANNEX 5.3.
DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES D'ACTUACIONS IDENTIFICADES PER A
LES PARTICIPANTS EN ELS SEGMENTS DE REDEFINICIÓ DE L'ESCENARI
FÍSIC I SIMBÒLIC ENCASTATS EN UN SEGMENT D'INTERACTIVITAT DE
REPRESENTACIÓ D'ESDEVENIMENTS

Les participants: formes d'actuacions identificades

<i>(a) Observa les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(b) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques</i>
<i>(c) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial.</i>
<i>(d) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment dirigit a l'altra participant sobre les seves característiques o sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(e) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material.</i>
<i>(g) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(h) Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció vinculades a la disposició espacial dels elements del material efectuades prèviament per l'altra participant</i>
<i>(i) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments</i>
<i>(j) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant.</i>
<i>(k) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols</i>
<i>(l) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols efectuada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(m) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments</i>
<i>(n) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant referides al que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments</i>
<i>(o) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments efectuades prèviament per l'altra participant</i>
<i>(p) Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant, sobre la representació d'esdeveniments</i>
<i>(q) Altres formes d'actuacions</i>

(a) Observa les actuacions de l'altra participant

Emergeix en el moment en què una de les participants dirigeix la seva atenció cap el comportament de l'altra (que diu o que fa) deixant de banda momentàniament, les seves pròpies actuacions.

Aquest control sobre el comportament de l'altra, els permet mantenir la referència compartida sobre el contingut de l'activitat conjunta així com adonar-se de possibles errors o incomprendiments en el seu compliment, fent sorgir si cal, trencaments en el seu flux.

R. [Observa el que fa l'Elena tot esperant que acabi d'explicar qui era el llenyataire un personatge que des del seu punt de vista sembla clau per a la representació d'esdeveniments.]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 4arta. sessió)

Poden emergir en el moment en què una de les participants desenvolupa una actuació que per part de la nena que actua com a observadora esdevé novedosa o inesperada en algun grau, raó per la qual suscita el seu interès.

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació, informa sobre el seu respectiu grau d'iniciativa al prendre en consideració el comportament de l'altra com a referent de l'activitat conjunta.

(b) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre les seves característiques

Són formes d'actuacions amb l'objectiu d'identificar o descriure, les característiques dels elements del material.

R. la piedra [l'agafa i la col.loca sobre un arbre perquè s'aguanti]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

En el cas dels gnoms, el contingut dels comentaris expressats per les participants té com a objectiu identificar essencialment aquests elements amb un dels personatges de la sèrie de dibuixos animats usada com a referència en la representació.

Acompanyant la identificació o bé apareixent de manera independent, els comentaris de les participants sobre les característiques dels elements del material permeten explicar el que fan o hauran de fer aquests elements un cop disposats espacialment:

[La Rocío i l'Elena estan preparant els elements del material per a representar un casament]

R. ésta estaba en pijama, aún no se habia vestido [agafa i deixa una de les gnomes]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona. sessió)

Es tracta doncs, de formes d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments i que més concretament permeten definir un dels components claus de la representació: els personatges –principals i secundaris- i el seu perfil, la qual cosa ajuda a configurar no només un escenari en el qual és possible representar una escena o seqüència d'esdeveniments, sinó també anar definint la trama de l'obra a representar.

Proporciona informació sobre el grau d'iniciativa de les participants en el procés de selecció i caracterització d'objectes i personatges que poden formar part de l'espai físic i simbòlic en el que continuar la ficció.

(c) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris sobre la seva disposició espacial

Recullen les iniciatives de les participants sobre com col·locar espacialment els elements del material que elles mateixes manipulen o que manipula la seva companya:

R. ¡éste estaba aquí, yo ya se cómo se hace! [col·loca espacialment un gnom que prèviament ha seleccionat]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona. sessió)

Hem inclòs en aquesta categoria les formes d'actuacions de les participants que tenen com a objectiu redistribuir espacialment elements del material que ja han estat col·locats espacialment. Són, en aquest sentit, noves propostes per a dirigir l'acció conjunta. En mostrem un exemple:

E. ¡pero ésto tiene que estar por ahí! [mou els peus cap endavant i exten els seus braços cap els costats]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió).

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, proporciona informació sobre el grau d'iniciativa en el procés de selecció i disposició espacial d'objectes i personatges que puguin configurar un espai físic i simbòlic en el que sigui possible donar continuïtat a la representació d'esdeveniments.

(d) Selecciona un element del material i formula espontàniament un requeriment sobre les seves característiques o sobre la seva disposició espacial

Es tracta de requeriments que demanen coses diferents de les participants:

- la localització d'un element del material ja sigui en l'escenari, ja sigui en la pila del material:

E. ¿y sus hijos? [busca aquests elements del material en l'escenari]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona. sessió)

- la ubicació en l'escenari d'un element del material:

R. ¿y los hombres? [agafa un humà i una gnoma del material]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

- la confirmació de l'altra participant respecte a la identificació i caracterització d'un element del material:

E. ¡ése es el que corta los trolls!, ¿eh? [llença els animalets que duia a les mans]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

- els requeriments d'identificació pròpiament dits:

E. ¿y a quien le nace el niño?

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

Bona part d'aquests requeriments sorgeixen en relació a l'activitat de selecció i disposició espacial dels elements del material que efectua personalment cada participant. Això significa que poden ser requeriments en origen no dirigits a l'altra sinó a sí mateixa per tal d'ordenar i regular el propi comportament. El fet de ser enunciats en veu alta permet l'emergència de l'efecte ham.

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, informa sobre la participació potenciada en termes de requeriment o demanda adreçada a l'altra, el grau en què la incorpora en el procés de redefinició física i simbòlica de l'escenari base inicial.

(e) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant

Són formes d'actuacions quin objectiu és completar o ampliar en algun punt les informacions donades per l'altra participant. És el cas de l'exemple descrit a continuació:

E. el leñador es el que..., [mou el gnom que porta a la mà tot mirant la seva companya]

E. uhm..., ja... [riu]

R. ¡el leñador está allá! [agafa i llença el gnom que tenia l'Elena a la mà]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 4arta. sessió)

Es configuren com a patrons d'actuacions articulats de les participants del tipus: (b) o (c) d'una participant-(e) de l'altra:

R. y las gallinas... [agafa dues gallines]

E. [atança el paller a la Rocío]

R. ¡"co-co-co"! [vol deixar-la dins el paller]

E. ¡no caben! [mira cap el paller]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió.)

La complexitat dels intercanvis conversacionals entre les nenes permet a més dels ja senyalats, configurar patrons d'actuacions del mateix tipus: (e) d'una participant-(e) de l'altra participant, articulats alhora, al voltant d'una forma (b) o (c) inicials:

E. [està col.locant diversos gnoms espacialment]

R. oye, si me parece que es éste el David el gnomo [examina un gnom]

E. ¡ntx! ¡Tú que vas a ser!, ¡éste! [senyala el gnom que té a les seves mans]

R. ¡eh! ¡qué es éste! [mira cap a l'observador]

E. [mira cap a l'observador]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona. sessió)

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, informa sobre la interconnexió de les seves actuacions en el procés de selecció, identificació i disposició espacial dels elements del material per a la construcció d'un espai físic i simbòlic en el que donar continuïtat a la ficció.

En el cas en què prengui la forma d'un requeriment proporciona coneixement sobre el grau en què es potencia la participació de l'altra en l'esmentat procés.

(f) A requeriment de l'altra participant, formula comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material
Ajuda a configurar patrons d'actuacions de les participants de tipus: (d)d'una participant-(f)d'una altra. En proporcionem un exemple:

E. ¿y el gato, lista? [mira la Rocío i somriu.
R. ¿qué gato?, no hay, no hay [mira l'Elena]
(S.I. de Redefinició de l'escenari Físic i simbòlic encastat, 4arta. sessió)

Com en el cas de l'exemple anterior, la resposta al requeriment inicial pot ser generadora al seu torn de nous requeriments i contribuir de nou a la intervenció de la participant inicial amb una nova forma (f) d'actuació. Seguint amb el mateix exemple:

E. ¡el gato que le cogió! [aixeca la mà on té la gnoma amb qui ha començat la representació d'esdeveniments.]
(S.I. de Redefinició de l'escenari Físic i simbòlic encastat, 4arta. sessió)

La intervenció de la Rocío reclama un aclariment de la demanda inicialment formulada per l'Elena. La nova intervenció té l'objectiu de respondre ampliant la informació inicial, proporcionant noves referències extra i intralingüístiques que ajudin la seva companya a entendre el que li està demanant i a localitzar, en definitiva, l'element del material que està buscant.

L'intercanvi d'informació sobre el mateix tema podria continuar, el que permetria generar noves maneres d'articular les actuacions de les participants identificant patrons més complexos: (d)d'una participant-(f)d'una altra participant-(e)de la participant inicial:

R. oye, ¿ése que hace aún ahí? [senyala el gnom que fa de cuidador d'uns nadons-gnom]
E. ¡"qué pasará"! [mira el mateix gnom. N'adopta el rol]
R. ¡que no han salido!, ¡mira! [senyala el gnom. Mira l'Elena.]
E. ¡es verdad! [Riu. Mira la Rocío]
(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

A través de (e) les participants proporcionen nova informació que permet entendre en major detall l'objectiu de la seva intervenció en relació a la construcció de l'activitat conjunta delimitada per aquest segment en la redefinició de l'escenari físic i simbòlic inicialment establert per totes dues participants.

En el cas de l'exemple anterior el senyalament de la Rocío fa adonar les nenes que han oblidat representar una part de la trama: l'infantament dels nens gnom; en conseqüència, acorden que sigui la Rocío la participant qui gestioni completament i unipersonalment aquesta escena, mentre l'Elena s'encarregarà d'arrenjar l'escenari que ha de servir per actuar la festa dels gnoms.

La modalitat de participació usada per la Rocío permet incorporar la seva companya en el procés de definició de l'activitat conjunta.

Seguint amb els possibles patrons d'actuacions que impliquen la categoria (f), senyalar la possibilitat que s'articuli amb una actuació de tipus (e) inicial, sempre i quan aquesta darrera adopti la forma d'un requeriment. El patró resultant

consistiria en: (e)d'una participant-(f)d'una altra participant. Són escasses les ocasions en què l'hem identificat en aquest segment.

Com a categoria, informa sobre el grau de participació potenciada en qualitat de resposta a una demanda de l'altra participant vinculada a la reorganització física i simbòlica d'un escenari inicial.

(g) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material.
Indica a l'altra participant el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material.

[L'Elena proposa amagar els nens-gnom al paller i demana que se n'ocupi la seva companya]

R. ¡qué hijos! [agafa els nens-gnom. Mira l'Elena.]

E. ¡esos hijos! [mira la Rocío]

R. ¿éstos? [agafa i llença els nens-gnom dins del paller][

E. ¡sí!, ¡mételes!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

Poden complir diferents funcions:

- Demanar a l'altra que comencin amb aquesta disposició espacial dels elements dels material de manera efectiva:

E. ¡sí, venga vamos!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 4arta. sessió)

- Assumir la feina que fa l'altra participant:

R. ¡dáme!

R. a ver, ¡déjame!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. Sessió)

- Manifestar el seu desacord amb les actuacions de l'altra:

R. [col.loca diferents elements del material sota d'una cadira]

E. [Observa les actuacions de la Rocío]

E. ¡los árboles no! [agafa un arbre i mira la Rocío]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

Hem inclòs en aquesta categoria les formes d'actuacions de les participants que proposen distribuir o organitzar espacialment els elements del material en general o un grup d'aquests elements del material més específic. Per exemple:

[formula una proposta per col.localar espacialment diferents gnoms. Han de representar la gent que participa d'una cerimònia de casament entre gnoms.]

E. ¡venga, vamos a ponerlos aquí!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona. sessió)

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, informa sobre el grau d'iniciativa en la gestió de la disposició espacial dels elements del material.

(h) Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció vinculades a la disposició espacial dels elements del material formulades prèviament per l'altra participant

Són formes d'actuacions que tenen com a objectiu comentar les directives d'acció formulades per l'altra participant; configuren per tant, un patró d'actuacions articulat de tipus: (g)d'una participant-(h)d'una altra participant.

A través d'aquestes actuacions poden posar de manifest tant el seu acord com el seu desacord respecte al que se'ls proposa de fer. És el cas de l'exemple següent:

E. ¡no!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

Una forma d'actuació com la que acabem de caracteritzar pot generar en la participant que inicialment formula la directiva d'acció (g), una actuació de contrarèplica a (h), insistint en la seva petició inicial, la qual cosa permet l'emergència d'un patró d'actuacions complex: (g)d'una participant-(h)d'una altra participant-(h)de la participant inicial.

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, informa sobre el grau d'interconnexió de les seves actuacions respecte a la gestió de la reconstrucció de l'escenari inicial.

(i) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació d'esdeveniments.

Una de les participants adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments vinculades a una de les escenes de la sèrie que configurarà la seqüència d'esdeveniments d'un segment però, per alguna raó, la representació efectiva no aconsegueix progressar.

E. ¡La, la, la, lara! [canta]

(S. I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

Posen de manifest reinicis no reïxits del segment de representació d'esdeveniments en el que s'insereixen.

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, informa sobre la seva iniciativa a l'hora de proposar la represa de la representació dels esdeveniments.

(j) Selecciona un element del material i efectua actuacions de representació al marge de les actuacions de l'altra participant.

Emergeixen de forma paral·lela a l'activitat de l'altra. Pot ser que ambdues participants estiguin d'acord en assumir momentàniament, funcions complementàries en les seves actuacions com passa per exemple, durant la tercera sessió en la que, mentre una d'elles representa una escena determinada, l'altra disposa espacialment elements del material apropiats per a l'escena següent.

Habitualment són formes d'actuacions en les que una de les participants espera a que l'altra s'incorpori a la representació d'esdeveniments. Solen ser de curta durada i sobre aspectes aliens al que realment hauran de representar. La ficció

pot respondre a una seqüència d'accions en què s'impliquen dos o tres personatges, amb pocs intercanvis, on es mostra una part del que s'ha de fer o es pot fer en la representació posterior dels esdeveniments, encara que pot ser possible representar temàtiques alienes a l'esdeveniment acordat prèviament.

L'exemple presentat a continuació il·lustra com les participants anticipen a través de l'adopció i el desplegament de rols, una part de la temàtica que posteriorment i de manera conjunta assumiran totes dues participants:

[La Rocío selecciona unilateralment els personatges encarregats de tirar endavant l'argument de la representació d'esdeveniments, al col·locar-los, adopta els diferents rols i els executa simulant el que s'ha de fer en relació al guió de la ficció.]
(S. I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, proporciona informació sobre la iniciativa de les participants en la gestió de la representació d'esdeveniments.

(k) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols

Tenen com a objectiu repartir els rols entre les participants abans de reprendre la representació d'esdeveniments. Poden prendre la forma d'una proposta o bé, poden ser assumpcions espontànies d'un rol:

R. [agafa gnom mans esquema per tal de poder fer de David el Gnom]
R. ¡gracias! [mostra el gnom a la seva companya]
R. [riu]
E. [observa les actuacions de la Rocío i riu]
(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, aporta informació sobre la iniciativa en la gestió dels rols.

(l) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols efectuada per l'altra participant

Són comentaris dirigits a la proposta efectuada per l'altra participant o la reacció a l'assumpció implícita i per tant, no consensuada d'un rol, d'una de les participants.

Poden mostrar l'acord o el desacord de la participant que els efectua. Habitualment però, es tracta de rèpliques que expressen una oposició total o parcial a la proposta. No es tendeix en canvi a expressar quan s'hi està d'acord.

E. ¡oye a mi no me quites los más feos! [la Rocío agafa un dels trolls que abans havia manipulat l'Elena]
(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

Els comentaris podem també implicar una nova proposta de repartiment de rols:

E. toma el de dos caras [inspecciona un dels trolls que té a les mans, n'enretira un altre]
R. ¡eh! ¡dame éste! [vol agafar el que l'Elena ha enretirat]
(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

L'oposició de les participants a una proposta inicial i els intents de reformular-ne una de nova a partir de l'intercanvi de perspectives, permet fer emergir patrons més complexos d'actuacions: (k)d'una participant-(l)d'una altra participant i (l)de la participant inicial.

Seguint amb l'exemple anterior, la contraproposta de la Rocío al repartiment de rols que fa l'Elena la porta de nou a intervenir amb una nova proposta diferenciada de les dues anteriors:

E. aquí tienes uno [senyala amb el troll que ella manipula un dels trolls que la Rocío ha col.locat espacialment amb anterioritat]

R. ¡pues ten éste, que éste no lo es! [agafa el troll que li proposa l'Elena i li atança el seu]

E. [Agafa el troll que li atança la Rocío. Li deixa el troll que la nena prèviament li reclamava]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, proporciona informació sobre la interconnexió de les seves actuacions en el procés d'assumpció i distribució de rols.

(m) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments

Són formes d'actuacions que poden assumir funcions diferents:

- Poden ser una manera de demanar a l'altra la represa de la representació d'esdeveniments:

R. ¡éstos ya se iban! [mostra a la seva companya la guineu amb la gnoma davantal i el David el Gnom, els fa saltar]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

- Permeten explicar la seqüència d'escenes o accions que configuren una part de la representació d'esdeveniments:

E. ¡ésta iba a comer ju..., a buscar comida y se encontró a la Elisa, y dice: "bueno pues me voy a ir a tu casa" y tu estabas contando historias, bueno estabas leyendo un libro. Con éste claro. [Agafa i col.loca el gos al costat del gnom que fa de David].

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

- Permeten concretar el que volen representar o estan representant i per tant, servir d'indicador per a definir de nou la disposició espacial d'un o diversos elements del material:

E. pero la novia venia, ¡listilla! [agafa la gnoma que fa de núvia i la tira més enrera]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

- Permeten indicar el grau de dificultat de la tasca:

[Comenten les accions implicades en la representació d'esdeveniments]

R. és difícil, ¿no? [es passeja per l'escenari. Es mira l'Elena]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era. sessió)

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, aporta informació sobre el grau d'iniciativa respecte al disseny del guió a seguir en la representació d'esdeveniments.

(n) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant referides al que ha de fer en relació a la representació d'esdeveniments

Són formes d'actuacions consistents, bàsicament, en demandes per tal de reiniciar la representació d'esdeveniments o d'evitar-ne la represa:

E. ¡venga!, ¡ya!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era.sessió.)

L'objectiu és promoure un canvi en el comportament de l'altra, esperonant-la per a què s'iniciï la representació d'esdeveniments o per a què s'impliqui activament en el procés de redefinició de l'escenari físic i simbòlic iniciat.

Les peticions per tal de reprendre la representació d'esdeveniments no són mai reexides, és a dir, no aconsegueixen modificar el comportament de l'altra. Al contrari tindríem l'indicador necessari per a senyalar la conclusió del segment d'interactivitat encastat i donar de pas de nou al segment de representació en el que s'insereix.

Entre les formes que pot prendre aquesta categoria d'actuacions hi ha la formulació de demandes a l'altra participant amb motiu d'apropiar-se d'un element del material del qual habitualment en volen adoptar el rol:

R. ¡dame la Elisabet!

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona.sessió)

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, aquesta categoria proporciona informació sobre la iniciativa en la represa de la representació fictícia.

(o) Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments efectuades prèviament per l'altra participant

Són formes d'actuacions que tenen com a objectiu mostrar-se d'acord o en desacord, en relació a les informacions que prèviament aporta l'altra participant sobre els esdeveniments que poden representar-se:

E. se las llevaron entre todo el mundo [deixa el castell sota d'una cadira]

R. ¡Sí!, entonces vinieron todos los tios, luego pa ponerlos, si! [es passeja per l'escenari i mira la seva companya.

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 1era.sessió)

En aquests comentaris de rèplica no sempre es donen arguments que justifiquin l'oposició o que aportin noves alternatives. D'altra banda és freqüent que els comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments amb les que s'està d'acord, no rebin cap comentari de rèplica al respecte sinó que la seva acceptació impliqui l'emergència d'actuacions complementàries que poden portar o no a fer efectiva la representació d'esdeveniments o a intents no reeixits de la mateixa. Un exemple:

R. Hacemos que estaban por aquí [agafa un gnom i el vestit de la núvia]

R. qué te cogia

E. [agafa la núvia pel barret]

R. y éste te acompañaba del brazo y tu marido estaba allí [agafa un gnom i el posa al costat de la núvia]

E. [agafa tots dos gnoms a l'igual que la Rocío]

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 2ona. sessió)

A través d'aquestes formes d'actuacions complementàries entre participants es fa efectiva la represa de la representació d'esdeveniments i el tancament del segment encastat.

Permeten identificar un patró d'actuacions articulat: (m)d'una participant-(o)de l'altra participant, amb la possibilitat de que aquest es complexifiqui amb noves formes d'actuacions de tipus (o).

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació de les participants, aporta informació sobre el grau d'interconnexió de les seves actuacions per tal de guió orientador de l'activitat conjunta.

(p) Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció efectuades prèviament per l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments

Són formes d'actuació amb l'objectiu de replicar les peticions efectuades per l'altra en relació a la representació d'esdeveniments. Són usades per a demanar un temps d'espera amb objecte de finalitzar la re-disposició espacial dels elements del material o bé de demanar un aclariment sobre la demanda o algun aspecte particular de la mateixa. Per exemple:

R. ¿qué?

(S.I. de Redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, 3era. sessió)

Ajuden a configurar patrons d'actuacions del tipus (n)d'una participant-(p)d'una altra.

És també possible que aquestes demandes per a iniciar la representació d'esdeveniments, siguin acceptades per l'altra però no en faci una explicitació sinó que actuï de manera complementària a aquestes directives d'acció aportant per exemple, nova informació sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.

En relació a les dimensions usades per a caracteritzar la modalitat de participació, aporta informació sobre el grau d'interconnexió de les seves actuacions en la represa de la representació fictícia.

(q) Altres formes d'actuacions

Són formes d'actuacions que per la seva naturalesa no poden formar part de la resta de categories establertes. La configuren sobre tot actuacions que sorgeixen col.lateralment a les manipulacions amb els elements del material, o que tracten temes al.liens als continguts de l'activitat conjunta.

ANNEX 5.4.
DESCRIPCIÓ DE LES CATEGORIES D'ACTUACIONS IDENTIFICADES PER A
LES PARTICIPANTS EN EL SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE TRANSICIÓ

Les participants: actuacions identificades

<i>(a)Formula espontàniament una proposta de canvi d'activitat</i>
<i>(b)Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de canvi d'activitat formulada prèviament per l'altra participant</i>
<i>(c)A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre la proposta de canvi d'activitat</i>
<i>(d)Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(e)Formula espontàniament una proposta de distribució de rols</i>
<i>(f)Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols</i>
<i>(g)Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments</i>
<i>(h)Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments prèviament comentades per l'altra participant</i>
<i>(i)Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments</i>
<i>(j)Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant sobre la representació d'esdeveniments</i>
<i>(k)Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial</i>
<i>(l)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant</i>
<i>(m)A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre les característiques o sobre la disposició espacial d'un element del material</i>
<i>(n)Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(o)Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant en relació a la disposició espacial dels elements del material</i>
<i>(p)Observa les actuacions de l'altra participant</i>
<i>(q)Formulen un requeriment dirigit a l'observador sobre el que han de fer a continuació.</i>
<i>(r) Altres formes d'actuacions.</i>

(a)Formula espontàniament una proposta de canvi d'activitat.

Són les propostes que efectua una de les participants per tal de donar pas a una nova forma d'activitat conjunta, per exemple:

E. venga, ahora podemos hacer otra cosa. [Inspecciona el troll que té a la mà]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Permeten obrir els segments d'interactivitat de transició.

Tenen, com es destaca de l'exemple anterior, un caràcter poc concret. El seu objectiu és tancar una tasca i obrir-ne una de nova vinculada o bé, a la representació d'esdeveniments o bé, a la disposició espacial dels elements del material, segons el segment de transició que es tracti i la forma d'interactivitat que el precedeixi.

El fet que siguin propostes en condiciona la seva formulació. Habitualment, es tracta d'enunciats fets en primera persona del plural acompanyades de fórmules interrogatives, aspecte que les transforma en requeriments indirectes adreçats a potenciar la participació de l'altra en la seva definició. Les propostes per a fer-se efectives, han de ser acceptades i per tant, acordades, per totes dues participants:

E. podríamos hacer una obra, ¿no?
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

En funció de la seva formulació, la dimensió subjacent s'adreçarà a mostrar la iniciativa de les participants o el grau en què es potencia la participació de l'altra en el procés de delimitació d'una nova proposta per d'activitat conjunta.

(b)Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre la proposta de canvi d'activitat formulada prèviament per l'altra participant.

Recull tant els acords amb l'objectiu de la proposta que es planteja per part d'una de les participants com els desacords al respecte. L'existència de desacords permet identificar un procés de negociació entre les nenes adreçat a clarificar, ampliar o modificar la proposta original:

E. venga, ahora podemos hacer otra cosa.[Inspecciona el troll que té a la mà]
R. ¡ay sí, tía! [Mira l'Elena]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Permeten configurar un patró articulat d'actuacions de tipus: (a)d'una participant-(b)d'una altra.

Un cop les participants l'han acceptada pot procedir-se a definir el paper de totes dues en la seva concreció.

La dimensió de participació implicada en aquesta categoria d'actuacions fa referència a la interconnexió entre actuacions de les participants vinculades a la formulació d'una proposta de canvi d'activitat. Sota la forma d'un requeriment s'associaria a la dimensió de participació potenciada en la vessant de pregunta.

(c)A requeriment de l'altra participant, formula comentaris sobre la proposta de canvi d'activitat.

Recull les intervencions que fan les participants sobre les propostes de canvi d'activitat que inclouen una fórmula interrogativa en el seu enunciat, la qual cosa comporta identificar un patró d'actuacions entre totes dues del tipus: (a)d'una participant-(c)d'una altra.

E. nos vamos a inventar una obra, ¿no?
R. ¡yo qué se!
R. ¡a mi qué me dices!
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Les nenes fan ús d'aquesta modalitat d'actuació per posar de manifest quina és la seva opinió sobre la proposta de canvi d'activitat efectuada per l'altra. Una opinió que pot mostrar acceptació, desacord o indiferència com en el cas de l'exemple anterior. Alhora, és possible que l'opinió generi un nou torn de rèplica de la participant inicial, el que suposaria un procés de negociació sobre la proposta de canvi d'activitat entre totes dues.

E. ¡ay!, vamos a hacer.... [mira l'observador. En veu baixa.]
E. no, [mira a l'escenari]
E. una obra, ¿vale?
R. ¿qué dices? [mira a l'escenari.]
E. una obra [En veu baixa.]
R. de que dices [Em veu baixa.]
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Durant aquest procés de negociació, poden identificar-se patrons d'actuacions que sorgeixin com a resposta a un requeriment exhibit per la participant que rep la proposta de canvi d'activitat, la qual cosa ajuda a descriure un patró articulat d'actuacions més complex que l'original del tipus: (a)d'una participant-(b)d'una altra participant-(c)de la participant inicial, com en el cas de l'exemple anterior.

En l'exemple, el requeriment proferit per l'Elena rep com a resposta un nou requeriment que ha de ser contestat per la mateixa nena qui reformula en els mateixos termes la seva proposta inicial.

La categoria informa sobre el grau de participació potenciada en forma de resposta a un requeriment inicial de l'altra participant. Al seu torn, la mateixa resposta pot permetre potenciar de nou la participació de la nena que efectua el requeriment inicial si adopta la forma d'un requeriment.

(d)Adopta un rol i executa actuacions de representació d'esdeveniments al marge de les actuacions de l'altra participant.

Suposa un trencament temporal en el flux de l'activitat conjunta: una de les participants inicia una sèrie de formes d'actuacions alienes a la tasca que fins el moment desenvolupaven de manera complementària.

Per la manera com s'inicien -unilateralment- poden complir amb la funció d'il·lustrar l'altra sobre com fer efectiu el canvi d'activitat, permet que l'altra s'hi pugui acoblar i reprendre novament l'activitat conjunta a l'empar d'una nova forma d'activitat.

E. ¡"Venga zorra, a comer"! [agafa la guineu i mira la R.]
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

La participant que inicia la representació d'esdeveniments unilateralment, enceta un guió que pot ser elaborat conjuntament si la proposta és acceptada. Expressa amb les seves actuacions, la possible direcció que pot prendre l'activitat conjunta amb els elements del material que han disposat espacialment.

La categoria proporciona informació sobre la dimensió de iniciativa de les participants, en la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols.

(e) Formula espontàniament una proposta de distribució de rols.

Les participants adopten i distribueixen els personatges que han de materialitzar la ficció. Poden ser objecte de negociació. És una invitació a l'activitat conjunta i, des d'aquesta perspectiva, poden estar senyalant la imminent entrada en la representació d'esdeveniments:

E. jo agafo el de un cabeza, tú el de dos cabezas [agafa un troll i cedeix l'altre a la seva companya]

(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa de les participants en la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols.

(f) Formula espontàniament comentaris sobre la proposta de distribució de rols formulada prèviament per l'altra participant.

Són formes d'actuacions de rèplica que posen de manifest l'acord o el desacord sobre les propostes formulades per una d'elles sobre com distribuir els personatges.

Ajuda a configurar un patró articulat d'actuacions del tipus: (e)d'una participant-(f)de l'altra:

R. ¡no, no, no! [respecte de la proposta de distribució de rols feta per l'Elena]

(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Les actuacions que tenen com a objectiu respondre a les propostes de distribució de rols que inicialment fa una de les companyes no signifiquen, necessàriament, que se'n faci una nova proposta sinó, simplement, que expressin el seu desacord o el seu acord amb el que es planteja. D'altra banda, el que sí hem interpretat en les actuacions de les participants, són rèpliques a aquests comentaris sobre les propostes inicials d'una de les nenes, la qual cosa hem categoritzat igualment com a (f) per posar de manifest el procés de negociació en el que entren les participants al voltant d'una proposta (e) original.

L'emergència de processos negociadors permet identificar patrons més complexos entre totes dues del tipus: (e)d'una participant-(f)d'una altra participant-(f)de la participant inicial.

R. ¡no, no, no! [respecte de la proposta de distribució de rols feta per l'Elena.]

E. ¡sí, sí, sí! [es reafirma en la seva proposta inicial]

(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

En aquesta ocasió el desacord de la Rocío amb la seva proposta inicial porta l'Elena a reafirmar-se en la mateixa, no accepta cap mena de canvi al respecte. Cap de les dues dóna arguments sobre la perspectiva particular que adopta en relació a l'altra.

Respecte a la modalitat de participació subjacent a la categoria, denota interconnexió entre les actuacions de totes dues nenes.

(g)Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.

L'objectiu d'aquesta categoria d'actuació és comentar les accions amb els elements del material que manipula una mateixa participant o bé la seva companya. És el cas del proper exemple:

R. ¡Qué tonta! [observa les actuacions de representació d'esdeveniments efectuades per la seva companya]
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Els comentaris es vinculen a accions implicades en la representació d'esdeveniments que una d'elles efectua unilateralment.

Quan es tracta de comentaris sobre les accions que l'altra participant efectua amb els elements del material que manipula, es pot fer evident el desacord amb el contingut de l'argument que, a través del desplegament del rol, s'està proposant per a l'activitat conjunta. Un desacord que pot generar nous processos de negociació, en aquesta ocasió, al voltant de la ficció: què s'ha de representar o que pot ser representat.

E. ¡no!,
E. ¡lo ha visto de primero, y luego lo ha encontrado!
R. [llença l'ocell que manipula sobre el gnom-llibre]
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

És per aquest motiu que hem inclòs en aquesta categoria d'actuacions les propostes que fan les participants sobre les accions concretes que poden materialitzar les propostes de canvi d'activitat. Són informacions que podrien concretar una proposta de representació d'esdeveniments procurant captivar l'altra per tal que accepti incorporar-se efectivament en l'activitat proposada. Les representacions unilaterals serien un recurs per a plantejar un nou argument sòlid que doni continuïtat a l'activitat conjunta:

E. ara los asustan los trolls, a los animales de la selva [s'aixeca i es desplaça fins on són els trolls]
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Aquesta proposta de representació d'esdeveniments es fa efectiva a través de l'explicitació d'alguns dels personatges i algunes de les accions que elles mateixes poden realitzar a través de l'adopció d'un rol. Desencadena en aquest sentit, una articulació de propostes i contrapropostes a l'entorn de la distribució i adopció de rols abans no es faci efectiva la representació d'esdeveniments i per tant, es marqui un canvi efectiu de segment.

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa de les participants en la gestió de la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols.

(h)Formula espontàniament comentaris sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments comentades per l'altra participant.

Proporciona informació sobre el grau d'acord o desacord amb els comentaris efectuats prèviament per una de les participants sobre les accions implicades en la representació d'esdeveniments.

Els comentaris de rèplica poden induir a un procés de negociació per tal de canviar o ampliar algun dels elements implicats en aquests comentaris inicials o tots ells en general:

E. ara los asustan los trolls [s'aixeca i es desplaça fins a on són els trolls]
R. ¡no! [vol deixar ocell sobre la torre del castell]
E. a los animales de la selva [mira la Rocío]
(S. I. de Transició 1, 1era. sessió)

L'oposició de la Rocío en aquesta ocasió, únicament suposa demorar l'inici de la representació d'esdeveniments i no un canvi en el seu contingut.

Observem com, a través d'aquestes formes d'actuacions, es vehiculen els comentaris de les participants relacionats amb les propostes de representació d'esdeveniments.

Informa sobre la interconnexió de les actuacions de les participants en relació a la gestió de la representació d'esdeveniments.

(i) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments.

Les directives d'acció s'associen a les demandes que poden efectuar les participants a l'altra per tal que, de manera conjunta, facin efectiva una proposta de canvi d'activitat associada a la representació d'esdeveniments:

E. ¡vamos!
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Poden, no obstant, fer servir aquest actuació per a tot el contrari: demandes encaminades a que l'altra aturi la representació d'esdeveniments en cas d'haver-la iniciat unilateralment i mantenir la forma d'activitat conjunta dominant fins el moment. Per exemple:

E. [intenta fer un xiulet. Té un gnom a la mà]
R. ¡tia, espera! [mira l'Elena. Riu]
R. ¡anda!, ¡espera!, ¡ven! [s'aixeca i camina en direcció a un gnom]
(S.I. Transició1, 1era. sessió)

En qualsevulla de les dues opcions, les directives d'acció encarnen un intent per implicar l'altra en alguna forma d'activitat. En un cas, en la representació d'esdeveniments; en un altre, en la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material.

La representació d'esdeveniments sembla que pren sentit per aquestes participants, a l'igual que la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material, a partir d'una actuació conjunta i altament coordinada que passa per materialitzar l'argument que prèviament han aconseguit formular i acordar. Efectuat aquest acord i la possible distribució de rols es pot fer, com dèiem efectiva la representació d'esdeveniments.

[Un cop repartits els trolls]
R. ¡vamos, vamos, vamos! [en veu molt baixa. Es mira el troll que acaba d'agafar]
E. va, anem! [mira dos dels trolls de que disposen]
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa de les participants en la gestió de la representació d'esdeveniments.

(j) Formula espontàniament comentaris respecte a les directives d'acció formulades per l'altra participant vinculades a la representació d'esdeveniments.
Com a resposta a les directives inicials de la seva companya, les participants poden actuar-hi en conseqüència: acceptant entrar en la representació d'esdeveniments o per contra, no implicant-s'hi.

Un exemple d'aquesta segona reacció de les participants l'il·lustrem a continuació:

E. [Intenta fer un xiulet. Té un gnom a la mà.]
R. ¡tia, espera! [S'aixeca. Camina fins davant d'un gnom]
E. [Mira l'escenari. S'aixeca i fa caure un arbre]
R. ¡anda, espera, ven!
E. espera, éste se ha caído otra vez, ¡ntx! [Recull i intenta tornar a posar l'arbre.]
R. [Mira l'Elena. Agafa un gnom i l'observa]
E. [Mira la Rocío]
(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

A través de les directives d'acció proporcionades per la Rocío, l'Elena -que ha iniciat la representació d'esdeveniments unilateralment- abandona aquesta representació per aproximar-se als interessos de la seva companya relatius a l'exploració dels elements del material disposats espacialment.

Proporciona informació sobre la dimensió interconnexió de les actuacions de les participants en la representació d'esdeveniments.

(k) Selecciona un element del material i formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les seves característiques i/o sobre la seva disposició espacial.

Tenen com a objectiu caracteritzar els elements del material i/o disposar-los espacialment.

Hem identificat un major nombre d'actuacions vinculades a la disposició espacial dels elements del material.

S'inclouen en aquesta categoria les propostes que fan les participants per tal de concretar una proposta de canvi d'activitat relacionada amb la disposició espacial dels elements del material. En el moment en què s'accepten, es donaria pas a un segment d'interactivitat de delimitació de l'escenari físic i simbòlic. Ho il·lustrem amb un exemple:

[La Rocío i l'Elena han acabat la representació d'esdeveniments, l'Elena proposa un canvi d'activitat. Aquesta proposta de canvi es concreta en una proposta de reconstrucció d'un nou escenari físic i simbòlic]
E. todo nuevo [mira alternativament la Rocío i l'escenari]
R. [deixa el troll que manipulava a la cadira. Mira l'Elena]
E. ¡venga! [agafa un arbre]
R. [Agafa una pedra i vol deixar-la entremig de dos arbres]
E. cómo estaba antes, ¿eh? [senyala amb l'arbre el material que està manipulant la Rocío]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Aquestes propostes de col·locació dels elements del material poden acompanyar-se de fórmules interrogatives la qual cosa les transforma en

requeriments indirectes. Potenciant de nou la participació de l'altra en la concreció de la nova proposta. Introdueixen novament la dimensió d'activitat conjunta si més no, consensuada.

Els comentaris que fan les participants sobre les accions de disposició espacial dels elements del material que han acompanyat la representació d'esdeveniments en el segment anterior, els hem considerat també en relació a aquesta mateixa categoria; el seu objectiu és valorar la correcció del paper que han atribuït a un element del material d'acord amb les informacions de que disposen sobre el contingut específic.

En l'exemple que transcrivim a continuació l'Elena valora la correcció del paper que li han atorgat a les cadires en la representació d'esdeveniments que acaben de concloure prenent en consideració el que coneixen sobre el lloc en què viuen els gnoms:

E. lo hemos hecho mal [mira la Rocío]
E. porque ésto era las montañas [referint-se a les cadires que han usat durant la representació d'esdeveniments com el lloc en què viuen els trolls]
R. [observa el que fa l'Elena]
E. y ahí estaban [agafa el galliner]
E. [mira la Rocío]
E. ¿no viven en unas montañas? [deixa el galliner]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa de les participants en la selecció, caracterització i disposició espacial dels elements del material.

En la seva modalitat de requeriment, potencien la participació de l'altra en el mateix procés.

(l) Formula espontàniament comentaris (o un requeriment) sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material seleccionat prèviament per l'altra participant.

Són rèpliques als comentaris efectuats per l'altra respecte a les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material. Ajuda a configurar un patró d'actuacions de tipus (k)d'una participant-(l)de l'altra participant.

R. ¡ésto volava! [fa volar el galliner]
R. ¡xíu!
E. ¡síii! [mira com es desplaça el galliner. Agafa un humà del material]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

L'intercanvi d'informacions sobre les característiques o la disposició espacial d'un mateix element del material pot donar lloc a un patró més complex d'actuacions de tipus: (k)d'una participant-(l)de l'altra participant-(l)de la participant inicial.

Seguint amb l'exemple anterior, la resposta que confirma el comentari de l'Elena permet que la Rocío respongui insistint en la seva idea inicial i provoqui un nou torn de rèplica per part de l'Elena que en aquesta ocasió aporta nova informació ampliant la idea inicial de la Rocío:

R. ¡claro! [deixa el galliner i agafa un pollet per col·locar-lo espacialment]
E. [mira el galliner]

E. ¡cómo tenía tantos pájaros...! [deixa el bou i l'humà]
R. [mira dins del galliner]
R. ¡mira! [l'inclina endavant, hi ha trobat pollets]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Els comentaris d'una de les participants al voltant de la disposició espacial o de les característiques d'un element del material, poden articular-se amb un requeriment efectuat per l'altra per tal de clarificar algun dels aspectes que han estat comentats per la seva companya:

R. ahora con el castillo [la Rocío està disposant espacialment uns animals]
E. ¿el qué? [observa les actuacions de la seva companya]
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

En l'exemple, els comentaris de la Rocío sorgeixen en relació als elements del material que ella està col.locant espacialment. L'Elena per la seva banda, està seleccionant d'altres elements del material. Els comentaris en veu alta de la Rocío fan que l'Elena intervingui demanant-ne un aclariment.

Proporciona informació sobre la dimensió d'interconnexió en relació a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material.

En el moment en què adopten la forma d'un requeriment potencien la participació de l'altra en aquest mateix procés.

(m) A requeriment de l'altra participant formula comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial d'un element del material.
Recull les respostes que donen les participants a un requeriment inicial sobre la disposició espacial d'un element del material i/o sobre la seva identificació i caracterització.

E. ¿no viven en unas montañas?
R. pues vaya
(S.I. de Transició2, 1era. Sessió)

Permet identificar un patró d'actuacions de tipus: (k)d'una participant-(m)d'una altra.

Són actuacions potenciades per l'altra participant. En aquest sentit, ens interessen molt especialment, les respostes que donen les nenes a les propostes que permeten perfilar un canvi d'activitat fonamentat en la disposició espacial dels elements del material en un nou escenari físic i simbòlic, el que permetria identificar un possible canvi de segment d'interactivitat associat a la selecció i disposició espacial dels elements del material.

Les respostes poden tenir com a objectiu secundar les propostes inicials o per contra, posar-les en entre dit:

E. ¡venga! [agafa un arbre]
E. cómo estaba antes, ¿eh? [el disposa espacialment senyalant el conjunt d'arbres que té al davant]
R. ¡sí!, nos vamos a estar ahí, una...
(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Hem categoritzat com a (m) les respostes que donen les participants a un requeriment que sorgeix com a resposta a un comentari inicial d'una de les participants sobre la caracterització dels elements del material i/o la seva disposició inicial:

R. ahora con el castillo [la Rocío està disposant espacialment uns animals]

E. ¿el qué? [observa les actuacions de la seva companya]

R. ahora, tenemos que colocar todos [senyala amb la vaca el castell]

(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

La Rocío dona resposta al requeriment de la seva companya fent una ampliació de la seva proposta inicial, implicant tots els elements del material i connectant amb la proposta feta a l'inici del segment per la seva companya de reorganitzar espacialment els elements del material en un nou escenari físic i simbòlic.

L'intercanvi d'informacions sobre el mateix tema permet identificar un entramat d'actuacions articulades de les participants de tipus (k)d'una participant-(l)d'una altra participant-(m)de la participant inicial.

Proporciona informació sobre la dimensió participació potenciada en relació a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material en forma de resposta a un requeriment inicial.

(n) Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant sobre el que ha de fer en relació a la disposició espacial dels elements del material.

L'objectiu d'aquestes actuacions és guiar el comportament de l'altra d'acord a interessos particulars o comuns, vinculats a la disposició espacial dels elements del material:

R. ¡no!, ¡éso déjalo! [li pren el castell a la seva companya]

R. ya lo llevaré yo, ¡dáme!

(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa de les participants en relació a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material.

(o) Formula espontàniament comentaris a propòsit de les directives d'acció formulades prèviament per l'altra participant en relació a la disposició espacial dels elements del material.

Configuren amb *(n)Formula espontàniament directives d'acció dirigides a l'altra participant en relació a la disposició espacial dels elements del material*, un patró d'actuacions articulats en el sentit en què (o) sorgeix com a reacció a (n). A través de (o) es posa de manifest l'acord o el desacord entre ambdues participants.

E. ¡no!, ¡yo! [vol agafar el castell que li ha pres la seva companya. Mira el castell i somriu]

(S.I. de Transició2, 1a. sessió)

Poden donar lloc a patrons d'actuacions del mateix tipus: (o)d'una participant-(o)de l'altra participant, articulats en una categoria (n) inicial. El patró inicial esdevé llavors, més complex; seguint amb l'exemple anterior:

(L'Elena porta el castell a la mà, la Rocío li vol agafar)

R. ¡no!, ¡éso déjalo! [li pren el castell a la seva companya]

R. ya lo llevaré yo, ¡dame!

E. ¡no!, ¡yo! [Vol agafar el castell que li ha pres la seva companya. Mira el castell i somriu]

R. ¡no! [mira l'Elena]

(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Proporciona informació sobre la dimensió interconnexió de les actuacions de les participants en relació a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material.

(p) Observa les actuacions de l'altra participant

Es tracta d'una categoria d'actuacions que permet recollir el seguiment que fan les participants de les actuacions de l'altra. Per exemple:

R. "¡psiumm!" [fa volar un ocell]

R. ¡guau!, ¡te encontró! [deixa caure l'ocell sobre el gnom-llibre]

E.[observa les actuacions de la seva companya]

(S.I. de Transició1, 1era. sessió)

Proporciona informació sobre la dimensió iniciativa de les participants en relació o bé, a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material o bé, a la representació dels esdeveniments.

(q) Formula espontàniament un requeriment a l'observador sobre el que han de fer a continuació.

Invoken un tercer actor: l'observador, que per aquesta fase de l'activitat conjunta no n'és un participant actiu; no obstant, s'hi adrecen per tal de reorientar l'activitat conjunta:

E. después tenim que fer una obra de teatre? [mira l'observador]

(S.I. de Transició2, 1era. sessió)

Aquest exemple recull la única actuació d'aquest tipus en els segments de Transició. Per tal d'entendre millor el seu sentit cal posar de manifest que aquesta intervenció de sorgeix d'un intercanvi immediatament anterior a través del qual les participants decideixen que el que han de fer és disposar espacialment tots els elements del material. Consideren doncs, que cal informar-ne l'observador i obtenir-ne una possible "valoració".

La categoria proporciona informació sobre la dimensió participació potenciada en la modalitat de requeriment.

(r) Altres formes d'actuacions

Es recullen aquelles formes d'actuacions verbals que no s'han considerat rellevants per a l'anàlisi del segment i que, en conseqüència, no es poden inscriure en cap de les categories prèviament definides.

ANNEX 5.5.

QUADRES I TAULES REFERIDES A L'ANÀLISI DE LES ACTUACIONS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT D'IDENTIFICACIÓ, EXPLORACIÓ I DISPOSICIÓ ESPACIAL DELS ELEMENTS DEL MATERIAL I DE DELIMITACIÓ DE L'ESCENARI FÍSIC I SIMBÒLIC

QUADRE 5.2. Actuacions agrupades en funció de la coherència temàtica, dimensions subjacents i patrons en què poden articular-se. SI IED i SI DE

Coherència temàtica	Formes d'actuació	Dimensions	Patrons possibles a configurar
Característiques i/o disposició espacial dels elements del material	(b) (c) (d) (e) (h) (i) (j) (m) (n)	Iniciativa Iniciativa Participació potenciada Interconnexió Participació potenciada Participació potenciada	(d)-(j) (e)-(j) (b)-(h) (c)-(h) (b)-(i) (c)-(i) (i)-(j) (m)-(n)
Propostes sobre la disposició i organització espacial	(f) (g)	Iniciativa Interconnexió	(f)-(g)
Directives d'acció a propòsit de la disposició espacial	(k) (l)	Iniciativa Interconnexió	(k)-(l)
Propostes de tancament de l'activitat de selecció i disposició espacial	(o) (p)	Iniciativa Interconnexió	(o)-(p)
Observació del comportament de l'altra	(a)	Iniciativa	
Accions implicades en la representació d'esdeveniments	(r) (s)	Iniciativa Interconnexió	(r)-(s)
Propostes sobre la representació d'esdeveniments o la distribució de rols	(t) (u)	Iniciativa Interconnexió	(t)-(u)
Actuacions efectives de representació	(q)	Iniciativa	

TAULA 5.1.a. Freqüències i percentatges d'actuació de les participants sobre les característiques i la disposició espacial dels elements del material. SI IED i SI DE

Acs	1ª S IED	2ª S DE	3ª S DE	4ª S DE	T
(a)	20	11	13	7	51
%S	3,51	3,45	5,37	2,99	3,8
(b)	94	68	41	34	237
%S	16,52	21,38	16,94	14,52	17,67
(c)	79	34	15	14	142
%S	13,88	10,69	6,19	5,98	10,58
(d)	12	12	5	4	33
%S	2,18	3,77	2,06	1,7	2,46
(e)	55	14	13	8	90
%S	9,66	4,4	5,37	3,41	6,71
(f)	23	9	1	2	35
%S	4,04	2,83	0,41	0,85	2,6
(g)	6	5	0	0	11
%S	1,05	1,57			0,82
(h)	79	50	25	29	183
%S	13,88	15,72	10,33	12,39	13,64
(i)	26	25	22	6	79
%S	4,56	7,86	9,09	2,56	5,89
(j)	29	32	36	9	106
%S	5,09	10,06	14,87	3,84	7,9
(k)	75	22	25	24	146
%S	13,18	6,91	10,33	10,25	10,88
(l)	23	6	6	8	43
%S	4,04	1,88	2,47	3,41	3,2
(m)	5	1	0	0	6
%S	0,87	0,31			0,44
(n)	5	0	0	0	5
%S	0,87				0,37

Taula 5.1.b. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants sobre els intercanvis pregunta/resposta al voltant de les característiques i la disposició espacial dels elements del material. SI IED i SI DE

Acs	1ª S IED	2ª S DE	3ª S DE	4ª S DE	T	% SAC
(d)	12	12	5	4	33	2,46
%S	2,1	3,77	2,06%	1,7		
(e)	55	14	13	8	90	6,71
%S	9,6	4,4	5,37%	3,4		
(i)	26	25	22	6	79	5,89
%S	4,56	7,86	9,09%	2,56		
(j)	29	32	36	9	106	7,9
%S	5	10	14,87%	3,84		

TAULA 5.1.c. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions vinculades a l'observació i a la formulació de directives d'acció sobre la disposició espacial dels elements del material. SI IED i SI DE

Acs	1ª S IED	2ª S DE	3ª S DE	4a S DE	T %SAC
(a) %S	20 3,51	11 3,45	13 5,37	7 3	51 3,8
(k) %S	75 13,18	22 6,9	25 10,33	24 10,25	146 10,88
(l) %S	23 4	6 1,88	6 2,47	8 3,41	43 3,2

TAULA 5.1.d. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions que recullen els intercanvis conversacionals entre les participants i l'observador. SI IED i SI DE

Acs	1ª S IED	2ª S DE	3ª S DE	4ª S DE	T	% SAC
(m) %S	5 0,87	1 0,31	0	0	6	0,44
(n) %S	5 0,87	0	0	0	5	0,37

TAULA 5.1.e. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants relacionades amb la representació d'esdeveniments i la gestió dels rols. SI IED i SI DE

Acs	1ªS IED	2ªS DE	3ªS DE	4ªS DE	T	% SAC
(q) %S	7 1,23	3 0,94	5 2,06	6 2,56	21	1,56
(r) %S	3 0,52	7 2,20	2 0,82	7 2,99	19	1,41
(s) %S	0	2 0,62	3 1,23	16 6,8	21	1,56
(t) %S	0	2 0,62	5 2,06	11 4,7	18	1,34
(u) %S	0	1 0,31	6 2,47	43 18,37	50	3,72

ANNEX 5.6.

QUADRES I TAULES REFERIDES A L'ANÀLISI DE LES ACTUACIONS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE REPRESENTACIÓ D'ESDEVENIMENTS

QUADRE 5.4. Actuacions agrupades en funció de la temàtica compartida, dimensions i patrons en què poden articular-se. SI RE

Configuració temàtica	Formes d'actuació	Dimensions	Patrons possibles a configurar
Actuacions efectives de representació d'esdeveniment	(a) (b)	Iniciativa Iniciativa	
Accions implicades en la representació d'esdeveniments	(d) (e) (f)	Iniciativa Interconnexió Participació potenciada	(d)-(e) (d)-(f)
Propostes sobre la distribució de rols	(g) (h)	Iniciativa Interconnexió	g)-(h)
Directives d'acció sobre la representació d'esdeveniments i desempenyament dels rols	(i) (j) (k)	Iniciativa Interconnexió Participació potenciada	(i)-(j) (j)-(k)
Demanda de directives d'acció sobre la representació d'esdeveniments i el desempenyament dels rols	(l) (m)	Participació potenciada	(l)-(m)
Observació del comportament de l'altra en relació a la representació dels esdeveniments	(c)	Iniciativa	
Propostes de tancament de la representació d'esdeveniments	(s) (t)	Iniciativa Interconnexió	(s)-(t)
Característiques i/o disposició espacial dels elements del material	(n) (o) (q) (p) (r)	Iniciativa Iniciativa Interconnexió Participació potenciada	(n)-(q) (o)-(q) (p)-(r)

TAULA 5.3.a. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants vinculades a la representació efectiva dels esdeveniments. SI RE

Acs	1 ^a S RE	2 ^a S RE	3 ^a S RE	4 ^a S RE	T	% SAC
(a)	4	15	14	16	49	4,5
%S	5	3,55	4	7		
(b)	2	5	5	1	13	1,19
%S	2	1	1	0,41		

TAULA 5.3.b. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió de rols. SI RE

Acs	1 ^a S RE	2 ^a S RE	3 ^a S RE	4 ^a S RE	T	% SAC
(c)	5	43	40	42	130	12
%S	6	10	12	17		
(d)	18	76	46	28	168	15
%S	22	18	13	12		
(e)	5	33	10	18	66	6
%S	6	8	3	7		
(f)	0	0	4	1	5	0,45
%S			1	0,41		
(g)	1	3	6	8	18	2
%S	1	0,71	2	3		
(h)	0	2	6	5	13	1
%S		0,47	2	2		
(i)	13	78	63	46	200	18
%S	16	18	18	19		
(j)	6	30	25	24	85	8
%S	7	7	7	10		
(k)	0	2	2	0	4	0,36
%S		0,47	0,58			
(l)	1	8	0	0	9	0,82
%S	1	2				
(m)	1	5	0	0	6	0,55
%S	1	1				

TAULA 5.3.c. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. SI RE

Acs	1 ^a S RE	2 ^a S RE	3 ^a S RE	4 ^a S RE	T	% SAC
(n)	9	36	30	11	86	8
%S	11	8,53	9	4,54		
(o)	3	37	30	17	87	8
%S	3,65	9	9	7		
(p)	5	12	15	4	36	3
%S	6	3	4	1,65		
(q)	3	21	10	9	43	4
%S	3,65	5	3	4		
(r)	2	9	10	2	23	2
%S	2	2	3	1		

TAULA 5.3.d. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de les participants vinculades al tancament dels segments. SI RE

Acs	1ª S RE	2ª S RE	3ª S RE	4ª S RE	T	% SAC
(s)	1	0	2	2	5	0,45
%S	1,21		0,58	0,82		
(t)	1	0	4	1	6	0,55
%S	1,21		1,16	0,41		

TAULA 5.6.a. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants vinculades a la representació efectiva dels esdeveniments. SI RE

Ac s	1ª S. RE		2ª S. RE						3ª S. RE		4ª S. RE						T		
	E	R	S.I. S.I. 2			1			E	R	S.I. 1 I. 2			S.			E	R	T
(a)	1	3	8	5	13	1	1	2	9	5	5	4	9	4	3	7	28	21	49
%S	2,63	7	4,28	2,6	3,4	4,17	5	4,54	5,55	2,8	8	5,55	6,7	6,8	6,12	6,48	5,26	3,77	4,5
(b)	2	0	5	0	5	0	0	0	4	1	0	1	1	0	0	0	11	2	13
%S	5,3		2,7		1,32				2,47	0,55		1,4	0,75				2	0,35	1,2

TAULA 5.6.c. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. SI RE

Ac s	1ª S. RE		2ª S. RE						3ª S. RE		4ª S. RE						T		
	E	R	S.I. 1			S.I. 2			E	R	S.I. 1			S.I. 2			E	R	T
(n)	3	6	24	10	34	1	1	2	16	14	6	1	7	3	1	4	53	33	86
%S	7,8	13,7	13	5,3	9	4	5	4,5	10	8	9,7	1,4	5	5	2	3,7	10	6	8
(o)	0	3	11	19	30	4	3	7	18	12	3	5	8	3	6	9	39	48	87
%S		7	6	10	8	16,7	15	16	11	6,7	5	7	6	5	12	8,3	7,3	8,6	8
(p)	2	3	3	9	12	0	0	0	8	7	1	3	4	0	0	0	14	22	36
%S	5,3	7	1,6	4,7	3				5	4	1,6	4	3				2,6	4	3,3
(q)	2	1	10	9	19	1	1	2	4	6	3	4	7	1	1	2	21	22	43
%S	5,3	2,3	5,3	4,7	5	4	5	4,5	2,5	3,4	5	5,5	5	1,7	2	2	4	4	4
(r)	2	0	7	2	9	0	0	0	6	4	2	0	2	0	0	0	17	6	23
%S	5,3		3,7	1	2,4				3,7	2,3	3,3		1,5				3	1	2

TAULA 5.6.b. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió de rols. SI RE

Acs	1ª S. RE		2ª S. RE						3ª S. RE		4ª S. RE						T		
	E	R	S.I. 1			S.I. 2			E	R	S.I. 1			S.I. 2			E	R	T
			E	R	T	E	R	T			E	R	T	E	R	T			
(c)	1	4	13	24	37	1	5	6	13	27	10	12	22	11	9	20	49	81	130
%S	2,7	9	7	12,6	10	4	25	13,7	8	15	16	16,7	16,5	18,7	18,4	18,5	9,2	14,6	12
(d)	9	9	32	34	66	10	0	10	23	23	4	11	15	11	2	13	89	79	168
%S	23,7	20,5	17,1	18	17,5	41,7		22,8	14,2	12,8	6,5	15,3	11,2	18,7	4	12	16,7	14,2	15,4
(e)	2	3	15	15	30	0	3	3	1	9	8	4	12	0	6	6	26	40	66
%S	5,3	9	8	8	8		15	7	0,6	5	13	5,6	9		12,2	5,6	5	7,2	6
(f)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	1	0	0	0	3	2	5
%S									1,3	1,1	1,7		0,8				0,56	0,35	0,45
(g)	0	1	2	1	3	0	0	0	5	1	2	2	4	2	2	4	11	7	18
%S		2,3	1	0,5	0,8				3	0,6	3,2	2,8	3	3,4	4	3,7	2	1,25	1,65
(h)	0	0	1	1	2	0	0	0	2	4	2	1	3	2	0	2	7	6	13
%S			0,5	0,5	0,5				1,3	2,2	3,3	1,4	2,2	3,4		2	1,3	1	1,2
(i)	8	5	27	42	69	4	5	9	23	40	6	17	23	11	12	23	79	121	200
%S	21	11,4	14,5	22	18,3	16,7	25	20,5	14,2	22,2	9,7	23,7	17,2	18,7	24,5	21,3	15	21,8	18,4
(j)	3	3	17	11	28	1	1	2	15	10	6	4	10	10	4	14	52	33	85
%S	8	7	9,1	5,8	7,4	4,2	5	4,5	9,3	5,6	9,7	5,6	7,5	17	8,1	13	9,8	6	7,9
(k)	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	3	1	4
%S			1		0,5				0,6	0,6							0,56	0,17	0,36
(l)	0	1	2	5	7	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	9
%S		2,3	1	2,7	1,9	4,2		2,3									0,56	1	0,82
(m)	1	0	4	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	6
%S	2,7		2,1	0,5	1,4												0,95	0,17	0,55

TAULA 5.6.d. Freqüències corresponents a les formes d'actuacions de cadascuna de les participants vinculades al tancament dels segments. SI RE

Acs	1ª S. RE		2ª S. RE						3ª S. RE		4ª S. RE						T		
	E	R	S.I. 1			S.I. 2			E	R	S.I. 1			S.I. 2			E	R	T
			E	R	T	E	R	T			E	R	T	E	R	T			
(s)	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	2	2	3	5
%S	2,7								0,7	0,6					4	2	0,4	0,5	0,5
(t)	0	1	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	1	0	1	3	3	6
%S		2,3							1,3	1,1				1,7		0,1	0,6	0,5	0,6

ANNEX 5.7.

QUADRES I TAULES REFERIDES A L'ANÀLISI DE LES ACTUACIONS EN ELS SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE REDEFINICIÓ DE L'ESCENARI FÍSIC I SIMBÒLIC ENCASTAT EN UN SEGMENT D'INTERACTIVITAT DE REPRESENTACIÓ D'ESDEVENIMENTS

QUADRE 5.6. Actuacions agrupades en funció de la coherència temàtica, dimensions i patrons en què poden articular-se. SI REE

Coherència temàtica	Formes d'actuació	Dimensions	Patrons possibles a configurar
Comentaris sobre les característiques i/o la disposició espacial dels elements del material	(b)	Iniciativa	(b)-(e)
	(c)	Iniciativa	(c)-(e)
	(e)	Interconnexió//	(e)-(e)
	(d)	Participació potenciada	
	(f)	Participació potenciada	(d)-(f)
Directives d'acció sobre la disposició espacial dels elements del material	(g)	Iniciativa	(g)-(h)
	(h)	Interconnexió	
Representació efectiva d'esdeveniments	(i)	Iniciativa	
	(j)	Iniciativa	
Propostes sobre la distribució de rols	(k)	Iniciativa	(k)-(l)
	(l)	Interconnexió	
Accions implicades en la representació d'esdeveniments	(m)	Iniciativa	(m)-(o)
	(o)	Interconnexió	
Directives d'acció sobre la representació d'esdeveniments	(n)	Iniciativa	(n)-(p)
	(p)	Interconnexió	
Observació del comportament de l'altra en relació al procés de redefinició de l'escenari físic i simbòlic	(a)	Iniciativa	

TAULA 5.8.a. Freqüències i percentatges d'actuacions vinculades a la identificació i la disposició espacial dels elements del material. SI REE

Acs	1ª S. REE	2ª S. REE	3ª S. REE			4ª S. REE	T	% SAC
			1	2	3			
(b)	13	12	21	10	7	25	88	16,24
%S	16,66	24,48	10,93	25	10,93	21		
(c)	14	9	34	4	3	4	68	12,54
%S	17,94	18,36	17,7	10	4,68	3,36		
(d)	3	2	25	0	7	8	45	8,3
%S	3,84	4,08	13,02		10,93	6,72		
(e)	10	6	24	7	6	21	74	13,65
%S	12,82	12,24	12,5	17,5	9,37	17,64		
(f)	2	0	13	0	7	5	27	4,98
%S	2,56		6,77		10,93	4,2		
(g)	8	2	19	4	3	19	55	10,15
%S	10,25	4,08	9,89	10	7,5	15,96		
(h)	1	0	5	1	0	6	13	2,4
%S	1,28		2,6	2,5		5,04		

TAULA 5.8.b. Freqüències i percentatges d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols. SI REE

Acs	1ª S. REE	2ª S. REE	3ª S. REE			4ª S. REE	T	% SAC
			1	2	3			
(i)	0	0	0	0	0	2	2	0,37
%S						1,68		
(j)	0	1	4	2	7	2	16	2,95
%S		2,04	2,08	5	10,93	1,68		
(k)	3	0	3	0	1	0	7	1,29
%S	3,84		1,56		1,56			
(l)	2	0	1	0	0	0	3	0,55
%S	2,56		0,52					
(m)	7	7	6	0	3	0	23	4,24
%S	8,97	14,28	3,12		4,68			
(n)	4	3	6	6	6	8	33	6
%S	5,12	6,12	3,12	15	9,37	6,72		
(o)	6	1	1	0	0	0	8	1,48
%S	7,69	2,04	0,52					
(p)	0	0	3	2	3	0	8	1,48
%S			1,56	5	4,68			

TAULA 5.9.a. Freqüències de les formes d'actuacions vinculades a la identificació, caracterització i disposició espacial dels elements del material. SI REE

Acs	1ª S. REE		2ª S. REE		3ª S. REE		4ª S. REE		T			% SAC
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T	T
(b) %S	9 20,45	4 11,76	8 33,33	4 16	21 14	17 11,56	15 24,6	10 17,24	53 19	35 13,26	88	16,24
(c) %S	7 15,9	7 20,6	4 16,67	5 20	24 16,1	17 11,56	1 1,64	3 5,17	36 12,6	32 12,12	68	12,54
(d) %S	0	3 8,82	0	2 8	17 11,4	15 10,2	3 4,92	5 8,62	20 7,19	25 9,47	45	8,3
(e) %S	6 13,64	4 11,8	2 8,33	4 16	19 12,75	18 12,24	11 18	10 17,24	38 13,67	36 13,64	74	13,65
(f) %S	2 4,54	0	0	0	6 4	14 9,52	3 4,92	2 3,45	11 3,96	16 6	27	4,98
(g) %S	7 15,9	1 2,94	1 4,17	1 4	13 8,72	13 8,84	10 16,4	9 15,52	31 11,15	2 94	55	10,15
(h) %S	0	1 2,94	0	0	4 2,23	2 1,36	4 6,56	2 3,45	8 2,88	5 1,89	13	2,4

TAULA 5.9.b. Freqüències de les formes d'actuacions vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols. SI REE

Acs	1ª. S. REE		2ª.S. REE		3ª. S. REE		4ª. S. REE		T			% SAC
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T	T
(i) %S	0	0	0	0	0	0	1 1,64	1	1 0,36	1 0,38	2	0,37
(j) %S	0	0	1 4,17	0	3 2	10 6,8	0	2 3,45	4 1,44	12 4,54	16	2,95
(k) %S	2 4,54	1 2,94	0	0	2 1,34	2 1,36	0	0	4 1,44	3 1,14	7	1,29
(l) %S	0	2 5,88	0	0	0	1 0,68	0	0	0	3 1,14	3	0,55
(m) %S	3 6,82	4 11,76	1 4,17	6 24	4 2,68	5 3,4	0	0	8 2,88	15 5,68	23	4,24
(n) %S	3 6,82	1 2,94	3 12,5	0	13 8,72	5 3,4	5 8,2	3 5,17	24 8,63	9 3,41	33	6
(o) %S	3 6,82	3 8,82	1 4,17	0	0	1 0,68	0	0	4 1,44	4 1,51	8	1,48
(p) %S	0	0	0	0	3 2	5 3,4	0	0	3 1	5 1,89	8	1,48

TAULA 5.10.a. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material identificades per a cadascuna de les participants. SI REE

Acs	1ª S. REE		2ª S. REE		3ª S. REE						4ª S. REE		T			% SAC
	E	R	E	R	1		2		3		E	R	E	R	T	T
					E	R	E	R	E	R						
(b)	9	4	8	4	11	10	7	3	3	4	15	10	53	35	88	16,24
%S	20,45	1,76	33,3	16	11,83	10,1	35	15	8,33	14,29	24,6	17,24	19	13,26		
(c)	7	7	4	5	19	15	4	0	1	2	1	3	36	32	68	12,54
%S	15,9	20,6	16,7	20	20,43	15,15	20		2,78	7,14	1,64	5,17	12,9	12,12		
(d)	0	3	0	2	11	14	0	0	6	1	3	5	20	25	45	8,3
%S		8,82		8	11,8	14,14			16,67	3,57	4,9	8,62	7,19	9,47		
(e)	6	4	2	4	11	13	3	4	5	1	11	10	38	36	74	13,65
%S	13,64	1,76	8,33	16	11,8	13,1	15	20	13,9	3,57	18	17,2	13,7	13,64		
(f)	2	0	0	0	5	8	0	0	1	6	3	2	11	16	27	4,98
%S	4,54				5,38	8,08			2,78	21,43	4,9	3,45	3,9	6		
(g)	7	1	1	1	10	9	0	4	3	0	10	9	31	24	55	10,15
%S	15,9	2,9	4,17	4	10,75	9,09		20	8,33		16,4	15,52	1,15	9		
(h)	0	1	0	0	3	2	1	0	0	0	4	2	8	5	13	2,4
%S		2,9			3,22	2,02	5				6,56	3,45	2,9	1,9		

TAULA 5.10.b. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions vinculades a la gestió de la representació d'esdeveniments i a la gestió dels rols identificades per a cadascuna de les participants. SI REE

Acs	1ª S. REE		2ª S. REE		3ª S. REE						4ª S.		T			% SAC
	E	R	E	R	1		2		3		E	R	E	R	T	T
					E	R	E	R	E	R						
(i)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	0,37
%S											1,64	1,72	0,36	0,38		
(j)	0	0	1	0	1	3	0	2	2	5	0	2	4	12	16	2,95
%S			4,17		1,08	3,03		10	5,55	17,7		3,45	1,44	4,54		
(k)	2	1	0	0	1	2	0	0	1	0	0	0	4	3	7	1,29
%S	4,54	2,94			1,08	2,02			2,78				1,44	1,14		
(l)	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0,55
%S		5,88				1,01								1,14		
(m)	3	4	1	6	2	4	0	0	2	1	0	0	8	15	23	4,24
%S	6,82	11,76	4,17	24	2,15	4,04			5,55	3,57			2,88	5,68		
(n)	3	1	3	0	5	1	2	4	6	0	5	3	24	9	33	6,09
%S	6,82	2,94	12,5		5,38	1,01	10	20	16,67		8,2	5,17	8,63	3,41		
(o)	3	3	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4	4	8	1,48
%S	6,82	8,82	4,17			1,01							1,44	1,51		
(p)	0	0	0	0	1	2	2	0	0	3	0	0	3	5	8	1,48
%S					1,08	2,02	10			10,7			1,08	1,9		

ANNEX 5.8
QUADRES I TAULES REFERIDES A L'ANÀLISI DE LES ACTUACIONS EN ELS
SEGMENTS D'INTERACTIVITAT DE TRANSICIÓ

QUADRE 5.8. Actuacions agrupades en funció de la cohesió temàtica, dimensions i patrons en què poden articular-se. SI TR

Cohesió temàtica	Formes d'actuació	Dimensions	Patrons possibles a configurar
Propostes de canvi d'activitat	(a)	Iniciativa//Participació potenciada	(a)-(b) (a)-(c)
	(b)	Interconnexió	
	(c)	Participació potenciada	
Accions implicades en la representació Accions efectives	(g)	Iniciativa	(g)-(h)
	(h)	Interconnexió	
	(d)	Iniciativa	(q)-(observador)
	(q)	Participació potenciada	
Propostes de distribució de rols	(e)	Iniciativa	(e)-(f) (f)-(f)
	(f)	Interconnexió	
Directives d'acció sobre la representació	(i)	Iniciativa	(i)-(j)
	(j)	Interconnexió	
Característiques i/o disposició espacial dels elements del material	(k)	Iniciativa//Participació potenciada	(k)-(l) (k)-(m) (l)-(m)
	(l)	Interconnexió//	
	(m)	Participació potenciada Participació potenciada	
Directives d'acció sobre la disposició espacial dels elements del material	(n)	Iniciativa	(n)-(o)
	(o)	Interconnexió	
Observació del comportament de l'altra	(a)	Iniciativa	

TAULA 5.11.a. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions vinculades a les propostes de canvi d'activitat SI TR

Acs	1ª S.						T	% SAC
	ST TR 1			SI TR 2				
	E	R	T	E	R	T		
(a) %S	2 6,89	0	2 3,84	1 3,33	0	1 2,17	3	3,06
(b) %S	0	0	0	0	1 6,25	1 2,17	1	1,02
(c) %S	1 3,44	2 8,69	3 5,76	0	0	0	3	3,06
(q) %S	0	0	0	1 3,33	0	1 2,17	1	1,02

TAULA 5.11.b. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions vinculades a la representació d'esdeveniments i a la gestió de rols. SI TR

Acs	1ª S.						T	% SAC
	SI TR 1			SI TR 2				
	E	R	T	E	R	T		
(d) %S	5 17,24	1 4,34	6 11,53	0	0	0	6	6,12
(e) %S	2 6,89	1 4,34	3 5,76	0	0	0	3	3,06
(f) %S	3 10,34	2 8,69	5 9,61	0	0	0	5	5,10
(g) 5S	3 10,34	2 8,69	5 9,61	0	0	0	5	5,10
(h) %S	1 3,44	1 4,34	2 3,84	0	0	0	2	2
(i) %S	3 10,34	3 13,04	6 11,53	0	0	0	6	6,12
(j) %S	1 10,34	1 4,34	2 3,84	0	0	0	2	2

TAULA 5.11.c. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions vinculades a la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material SI TR

Acs	1ª S.						T	% SAC
	TR 1			TR 2				
	E	R	T	E	R	T		
(k) %S	6 20,68	5 21,73	11 21,15	16 53,33	3 18,75	19 41,3	30	30,6
(l) %S	1 3,44	0	1 1,92	6 20	3 18,75	9 19,56	10	10,2
(m) %S	0	0	0	0	3 18,75	3 6,52	3	3,06
(n) %S	0	0	0	1 3,33	2 12,5	3 6,52	3	3,06
(o) %S	0	0	0	1 3,33	1 6,25	2 4,34	2	2

ANNEXOS SOBRE L'AVAUACIÓ INICIAL I FINAL DELS CONEIXEMENTS SOBRE EL MICROCOSMOS FICTICI DELS GNOMS

1. L'avaluació inicial i final dels coneixements sobre el microcosmos fictic dels gnoms en el cas de la Rocío i l'Elena
2. Identificació i seguiment dels trets sobre el microcosmos fictici dels gnoms avaluats en el fases de Visionat, de Preparació per al joc i de Joc amb el material manipulatiu
3. Síntesi de resultats
4. Quadres i taules corresponents a l'avaluació inicial i final dels coneixements sobre el microcosmos fictici dels gnoms

ANNEX 1.

L'AVALUACIÓ INICIAL I FINAL DELS CONEIXEMENTS SOBRE EL MICROCOSMOS FICTICI DELS GNOMS EN EL CAS DE LA ROCÍO I L'ELENA

L'avaluació inicial i final dels coneixements de la Rocío i l'Elena sobre els gnoms i el seu món

Les taules 1. i 2. proporcionen informació detallada sobre el coneixement inicial de les participants respecte als trets del contingut avaluats en les entrevistes inicials i finals, recollits en aquest mateix annex en els quadres 1. i 2.

Com es constata a la taula 1., on s'expressen els resultats de totes dues participants en relació al que coneixen sobre alguns dels trets més significatius del microcosmos fictici dels gnoms abans de que s'iniciï el procés d'activitat conjunta, les nenes mostren diferències en el grau de coneixement individual sobre el tema.

Totes dues expliquen que coneixen l'existència de la sèrie de dibuixos animats *David, el gnom*; i que l'han pogut veure en alguna ocasió fa molt de temps. L'Elena demostra a més, tenir coneixements molt bàsics al respecte. Concretament, reconeix els ens que li mostrem: un gnom que pot identificar amb el nom propi de David i un troll que anomena com a tal; l'ús dels petons amb un frec al nas com a recurs social per a saludar-se; les arrugues al voltant del nas conseqüència d'un estat de bon humor quasi permanent (de tant riure); l'existència de germans bessons; les relacions d'amistat i de suport mutu entre gnoms i entre aquests i els animals; l'enemistat entre gnoms i trolls; i el xiulet com a instrument per demanar ajut i localitzar on viuen els gnoms. Són tots ells coneixements que es repetiran en els diferents segments d'aportació d'informació al llarg de les sessions d'activitat conjunta (veure annex 3.1. al respecte).

En el cas de la Rocío, la diversitat de coneixements previs sobre els gnoms i el seu món és més limitada. Reconeix en concret, els ens que li mostrem: un gnom que pot identificar amb el nom propi de David, i un troll al que també anomena com a tal; coneix les relacions d'amistat entre gnoms i entre ells i els animals; així com l'enemistat entre gnoms i trolls; identifica a més, quin és l'habitatge dels trolls.

Constatem, a rel dels resultats anteriors, un elevat grau de coincidència entre els trets de contingut que totes dues coneixen amb anterioritat a l'activitat conjunta. Igualment, es palesa el menor nombre de coneixements previs de la Rocío respecte al contingut específic.

La taula 6.2. proporciona, al seu torn, les respostes de les dues participants a les preguntes d'avaluació final. A través de la seva lectura podem comprovar en totes dues participants, canvis qualitius i quantitius respecte als resultats obtinguts en l'avaluació inicial.

Respecte a l'Elena, els canvis més substancials en quan als coneixements inicials sobre el món gnom, s'observen en el fet que pot identificar i anomenar sense dificultats el troll que li presentem; coneix la força dels gnoms; com són i

on es localitzen els seus habitatges; quins són i on es localitzen els habitatges dels trolls; s'aproxima a la pronunciació de la paraula que els gnoms fan servir per a acomiadar-se dels humans; l'ús de la màgia per ajudar als altres; l'ús del barret com a instrument de protecció i d'identificació; la professió d'en David; la diversificació en les formes que tenen els gnoms per demanar ajut; i, per últim, la conversió dels trolls en pedra quan els toca el sol.

En el cas de la Rocío, identifica i anomena sense dificultats el troll que li presentem; coneix la força dels gnoms; el naixement en exclusiva de dos fills bessons per parella; els petons amb un frec al nas com a recurs social per a saludar-se; quins són, com són i on es localitzen els habitatges dels gnoms; quins són i on es localitzen els habitatges dels trolls; s'aproxima a la pronunciació de la paraula que els gnoms fan servir per acomiadar-se dels humans; l'ús de la màgia com a recurs social; l'ús del barret com a instrument de protecció i d'identificació; l'origen de les arrugues al voltant del nas; la professió d'en David; la diversificació en les formes que tenen els gnoms per demanar ajut; i per últim, la conversió dels trolls en pedra quan els toca el sol.

Els resultats anteriors permeten posar de manifest com, a l'acabament de la seqüència d'activitat conjunta s'igualen en qualitat i en quantitat els coneixements de que disposen totes dues participants sobre el contingut gnom; un resultat que fa d'altra banda evident, l'existència d'un sistema de significats altament compartit entre totes dues. Podríem afirmar que el fons de coneixement compartit constatat, és una conseqüència de la participació de totes dues en la construcció de l'activitat conjunta.

L'anàlisi dels errors i el desconeixement que sobre alguns aspectes del contingut avaluats mostren totes dues participants en l'entrevista final, contribueixen a clarificar la consideració que, entre elles, existeix un sistema de significats en elevat grau compartit. Ens ocupem immediatament d'aquesta anàlisi.

Efectivament, les participants no donen una resposta satisfactòria a tots i cadascun dels ítems de contingut sobre els que se'ls formula alguna qüestió durant l'avaluació final bé perquè hi ha la persistència d'un error detectat ja en l'avaluació inicial bé, perquè en desconeixen la resposta més adequada. La mateixa taula 2. fa evident l'estreta coincidència entre les respostes no adequades de totes dues participants. Concretament, es mantenen els errors vinculats a l'edat i a l'alçada dels gnoms detectats ja en l'avaluació inicial; emergeix un nou error respecte a la llengua materna dels gnoms, i desconeixen el recurs a la hipnosi com a mitjà a l'abast dels gnoms per a guarir. Un seguiment acurat de les respostes anteriors permet fer les següents consideracions:

- S'observa com en totes dues situacions d'avaluació ambdues participants associen l'alçada dels gnoms a la dels humans, sense tenir present la seva mida diminuta. L'error coincideix amb dificultats manifestades de totes dues participants per entendre allò sobre el que se les està preguntant. Les ajudes que reben de l'observador vinculades d'altra banda al món humà -marc social de referència- no semblen tampoc, suficientment efectives per a conduir-les vers una resposta correcta. L'Elena per exemple, necessita en el l'entrevista inicial, d'una reformulació de la pregunta: l'alçada s'ha de reconvertir en alt i s'han de buscar exemples de persones concretes -observador i participant- per a diferenciar possibles mides dels gnoms.

En la mateixa situació, la Rocío, dubta i acaba per atribuir als gnoms una mida intermèdia entre la seva pròpia i la de l'observador.

En el qüestionari final ambdues nenes, tornen a mostrar-se dubtoses al contestar i davant les comparacions de l'observador -món gnom/món humà-, acaben per reproduir el mateix error que durant la fase d'avaluació inicial: fan similar el que amiden gnoms i humans.

- Identificar la llengua materna dels gnoms és també motiu d'error en les respostes de les participants. En l'entrevista inicial senyalen el seu desconeixement sobre el tema. En la final, les respostes indiquen un coneixement equivocat. L'error pot venir provocar per la naturalesa de les mateixes filmacions: són enregistrades en castellà i és aquesta la llengua en la que senten parlar els gnoms. Malgrat el personatge central, en David, explica que disposen d'una llengua materna pròpia, de la que els humans únicament poden sentir-ne la paraula /slipzwaitz/, i que en coneixen d'altres - el llenguatge dels humans i el dels animals-, les nenes no demostren en les seves respostes en l'entrevista final, una apropiació significativa d'aquesta informació: per a totes dues no hi ha cap mena de dubte que la llengua en la que parlen els gnoms es correspon a la que senten en la sèrie.
- La hipnosi com a recurs per guarir, és un ítem que s'introdueix a l'avaluació final associat a l'activitat professional d'en David. Les nenes poden identificar aquest ofici i les seves finalitats però no els recursos més específics dels que es dota aquest personatge per a exercir-lo. L'Elena concretament, utilitza elements del marc social de referència per donar una resposta a la demanda feta per l'observador sobre aquest aspecte del contingut i parla d'una xeringa com a recurs per adormir als seus pacients. La Rocío no dona cap informació aproximada al respecte.
- Un tret especialment significatiu és l'edat dels gnoms en funció del seu cicle vital. És un tret que les participants han portat a col·lació en diferents espais de l'activitat conjunta i malgrat haver-ne parlat entre elles i amb l'observador, en fan una aproximació errònia al ser preguntades sobre el tema en l'avaluació final. Ambdues atribueixen 1000 anys als personatges centrals, en David i la Lisa, una edat elevada però molt distanciada de la real: 400 anys. És, no obstant, analitzada en detall, una resposta més correcta que la que han donat totes dues participants en l'avaluació inicial: 40 i 25 anys per a tots dos protagonistes l'Elena i la Rocío respectivament. Entenem que el referent usat per les participants per a contestar és el món social humà.

En el cas de l'edat que atribueixen les participants als infants en l'avaluació final, les respostes demostren una evolució en el coneixement prou ajustat en el cas de la Rocío que la situa al voltant dels 40 anys, diferent dels 5 anys de l'entrevista inicial; mentre que en l'Elena es reproduïx la resposta obtinguda per a l'avaluació inicial: entre 1 o 2 anys, sense que es posi de manifest en aquesta participant, particularment, un avenç significatiu en aquest coneixement.

- Un nou tret del contingut d'interès, és la paraula que usen els gnoms per acomiadar-se dels humans. Un tema que, com en el cas de l'edat, ha estat present en els intercanvis conversacionals de les participants en diferents

moments de l'activitat conjunta. Totes dues nenes coneixen aquesta expressió encara que amb errors fonètics en l'avaluació final: tradueixen la paraula correcta /slitzweitz/ per la forma anglesa /goodbye/. Un error que en l'anàlisi dels segments d'aportació d'informació i de discussió ja s'ha fet manifest.

Per concloure, els resultats precedents mostren, en totes dues participants, una apropiació significativa dels trets que sobre el contingut específic, s'avaluen en les entrevistes inicial i final. Coincideixen abastament tant en el que saben com en la manera en què ho saben. La coincidència en el seu grau de coneixement s'exten també als errors. Ítems de contingut específic referits a l'alçada, l'edat, la llengua materna, l'hipnosi i la paraula que usen els gnoms per acomiadar-se dels humans, són equívocament resolts per totes dues. Totes dues nenes fonamenten les seves respostes errònies en el coneixement del món humà. Tanmateix, revisats en detall els errors, s'observen diferències en les respostes de totes dues nenes en quan a la seva proximitat amb el coneixement correcte. La Rocío mostra un coneixement més correcte en relació a l'edat dels gnoms si el comparem amb el que expressa la seva companya, mentre que l'Elena dibuixa la mateixa tendència respecte a la seva companya en relació a l'ús de la hipnosi. Presentem a continuació el seguiment segment a segment dels continguts avaluats amb l'objectiu de detectar-ne una possible evolució en la seva comprensió a l'hora que l'origen dels errors que expressen en determinats ítems en l'avaluació final.

ANNEX 2.

IDENTIFICACIÓ I SEGUIMENT DELS TRETS SOBRE EL MICROCOSMOS FICTICI DELS GNOMS AVALUATS, EN EL FASES DE VISIONAT, DE PREPARACIÓ PER AL JOC I DE JOC AMB EL MATERIAL MANIPULATIU

Presència dels trets sobre els gnoms i el seu món avaluats en les fases de Visionat

Els segments d'aportació d'informació, única tipologia de segments d'interactivitat identificats en la fase de Visionat com podem recordar a rel de l'anàlisi de resultats anteriors⁸ són, per la seva definició, els espais en els que les participants entren en contacte a través del mitjà audiovisual amb les informacions sobre l'entorn fictici dels gnoms. L'anàlisi de les actuacions de les participants ha permès una primera aproximació *gruixuda* als aspectes del contingut que han centrat la seva atenció al llarg de les distintes sessions d'aportació de nova informació⁹. En aquest apartat, ens interessa identificar la presència dels trets del contingut objecte d'avaluació en les seves actuacions. La finalitat és entendre amb major grau de detall les respostes que donen les participants a l'entrevista final i conèixer, en la mesura del possible, l'origen dels errors i les confusions que es mostren en les seves respostes.

La taula 3. presenta els trets de contingut avaluats detectats durant els segments d'aportació d'informació en les successives sessions d'activitat conjunta: trets físics i psicològics dels gnoms com el reconeixement i la identificació dels gnoms principals (David i Lisa), l'edat dels gnoms en funció del seu cicle vital i la força; trets socials del món gnom lligats als infants gnoms, la paraula de comiat i l'habitatge; trets físics, psicològics i socials dels trolls com el reconeixement i caracterització dels trolls i el seu habitatge; i per últim, gnoms i trolls i com els gnoms escarmenten els trolls.

Dels successius aspectes portats a col·lació per les participants en les seves converses, ens interessen especialment dos: l'edat i la paraula amb la que s'acomiaden els gnoms dels humans. Dos aspectes en els que les respostes d'avaluació inicial i final de les participants eren errònies.

- L'edat dels gnoms adults situada entre els 300 i els 400 anys, no és correctament sostinguda per les participants en el decurs dels segments: passen de 300 a 100 anys entre la primera i la tercera sessions, respectivament. Tampoc mantenen aquesta aproximació en l'avaluació final on els atribueixen 1000 anys (veure taula 2.).

L'edat dels gnoms joves i infants és portada a col·lació a la tercera sessió i s'ajusta al seu valor real especialment la del gnom jove (65 i 13 anys, respectivament). No es manté, però, aquest valor correcte en les respostes a les entrevistes finals. La Rocío dona, no obstant, una resposta més pròxima a la que seria considerada com a correcta malgrat la seva inexactitud (veure taules 2. i 3.).

⁸ Veure mapa d'interactivitat general, capítol 4.

⁹ Veure apartat 4.1.1. destinat a la presentació de les actuacions pròpies del segment. En l'annex 4.1. es descriuen específicament.

- Respecte a la paraula de comiat /slitzwaitz/, vinculada a la llengua materna dels gnoms, la taula 3. mostra com en els segments d'aportació d'informació que corresponen a les sessions tercera i quarta les participants, coneixen i poden dir quina és la paraula amb la que els gnoms acomiaden l'episodi de dibuixos animats i s'acomiaden dels humans. La correcció, però, no es manté en les respostes de totes dues a l'entrevista final on també totes dues substitueixen la paraula en qüestió per l'anglesa /goodbye/.
- Finalment, són força diversos els trets de contingut avaluable que no apareixen en els intercanvis comunicatius de les participants durant l'aportació d'informació. Trets com la professió d'en David, la raó de les arrugues al voltant dels ulls, la salutació dels noms i l'acció del Sol sobre els trolls. No obstant, de tots ells en mostren un coneixement adequat en l'avaluació final (veure taula 2.). No s'obté idèntic resultat amb ítems com l'alçada dels gnoms, el recurs a la hipnosi, la llengua materna dels gnoms i la seva capacitat per a entendre'n d'altres, com hem tingut ocasió de comprovar en el comentari general dels resultats.

Presència dels trets sobre els gnoms i el seu món avaluats en les fases de Preparació per al joc

Dels dos segments d'interactivitat que han estat identificats per aquesta fase ens ocuparem en primer lloc de presentar el seguiment sobre els trets de contingut avaluats en els diferents segments de discussió. El mateix procés el seguirem en relació al segment de presentació de les consignes.

Trets del contingut detectats en els segments de Discussió

A l'igual que hem procedit per al segment d'aportació d'informació recollirem a la taula 4., els trets sobre l'entorn fictici dels gnoms que són introduïts per les participants i l'observador al llarg dels segments d'interactivitat de discussió. Recordem que la finalitat d'aquesta tipologia de segments és revisar i posar en comú el que sabem les participants sobre el contingut que han vist i sentit a les filmacions. Esperem doncs, que sigui en relació a aquesta tipologia de segments que es puguin identificar i seguir el major nombre i varietat d'ítems objecte d'avaluació.

Una lectura de la taula 4. proporciona informació sobre aquells aspectes del contingut avaluat que centren l'atenció de les participants en els segments de discussió.

Constatem en general respecte a aquests ítems de contingut particulars, que les participants en mostren un coneixement adequat en el moment en què l'usen per a discutir amb l'observador. Tanmateix, hi ha continguts que seran objecte d'avaluació no presents en les discussions com ara: l'edat dels joves i infants, l'alçada, les arrugues al voltant del nas, la llengua materna dels gnoms, la comprensió d'altres llengües, l'ús de la hipnosi i la manera de saludar-se entre gnoms. D'altres hi són presents però el que en senyalen és erroni; es tracta de

l'edat dels gnoms adults i la paraula de comiat. Els errors es retroben en el qüestionari final com ja ha estat comentat en apartats precedents.

Ens ocupem en primer lloc de l'edat dels gnoms adults i en acabat, de la paraula de comiat.

- En el segment de discussió que correspon a la tercera sessió d'activitat conjunta, les participants porten a col·lació per primera vegada l'edat que suposen als gnoms protagonistes tal i com reproduiran en les seves respostes al qüestionari final: 1000 anys. Es tracta d'una informació que dóna la Rocío en resposta a un requeriment inicial de l'Elena, la seva companya. No tracten en aquest segment per a cap sessió l'edat dels joves i els infants gnoms.

En els segments d'aportació d'informació com hem tingut ocasió de comprovar en l'apartat anterior, el record adequat de l'edat dels gnoms no és manté després de la primera sessió en el cas dels adults. Per als joves i infants és un contingut que no es reprèn després del segment d'aportació d'informació que correspon a la tercera sessió (veure taula 3.). En l'avaluació final la resposta de la Rocío és més pròxima a la real que no pas la de la seva companya l'Elena (veure taula 2.).

- /goodbye/ és l'expressió verbal que les participants introdueixen a l'acabament del segment de discussió de la primera sessió, amb la finalitat de donar a conèixer a l'observador la paraula amb la qual els gnoms acomiaten els humans i donen per acabat un episodi de dibuixos animats. L'Elena en pren la iniciativa al respecte.

A la tercera sessió, a l'inici de la discussió, l'Elena torna a fer referència a l'acomiadament. Senyala l'ús de paraules diferents per acomiadar-se: /slitzweitz/ es percep com a diferent de /goodbye/. L'observador senyala i ajuda a rectificar l'error donant la informació correcta. Prèviament, al finalitzar el segment d'aportació d'informació, la Rocío ha reproduït l'expressió correcta que entenem ha motivat la confusió de l'Elena i la seva intervenció en el segment de discussió immediatament posterior. A l'acabament del segment d'aportació d'informació de la quarta sessió (veure taula 3.), la Rocío ha tornat a introduir l'expressió correcta.

La seqüència d'actuacions de les participants podrien conduir-nos a pensar que s'ha establert un intercanvi d'informacions entre participants i entre aquestes i l'observador, que hauria d'haver possibilitat identificar i desfer el malentès de l'Elena principalment, sobre l'expressió correcta d'aquesta funció d'acomiadament. No obstant, a l'acabament de la seqüència d'activitat conjunta, i en la mateixa sessió en què s'ha dut a terme l'última passació de nova informació i la referència correcta de la Rocío, les participants responen erròniament en l'entrevista final, reproduint la formulació inicial presentada en el segment de discussió de la primera sessió. Resultat que torna a fer explícit el malentès i la dificultat per entendre quina és l'expressió correcta que usen els gnoms en el seu comiat. És un error persistent i resistent al canvi en les participants.

Passem a tractar els resultats referits al segment de presentació de les consignes.

Trets del contingut que apareixen en el segment de Presentació de les consignes

Els segments de presentació de les consignes són segments de curta durada, amb la finalitat de proporcionar a les participants una situació imaginada problematitzada, per a la seva resolució. Esdevenen, amb conjunció amb els segments d'aportació d'informació i de discussió, part d'un marc de referència específic sobre els gnoms i el seu món, que pot ajudar les participants a definir i construir un espai d'activitat conjunta a través del joc amb el material manipulatiu.

El seguiment dels trets de contingut objecte d'avaluació s'han extret de les consignes aportades per l'observador així com dels comentaris i intervencions que les participants n'efectuen al respecte. En presentem els resultats a la taula 5.

Respecte a les informacions que recull la taula 5. senyalar que:

- La consigna que es dóna a les participants en la primera sessió és àmplia i general, sense fer referència a coneixements específics sobre l'entorn fictici dels gnoms d'aquí que no hi hagi contingut rellevant per a les distintes caselles que configuren la taula. Recordem que el que es demana a les participants és simplement, que juguin juntes als gnoms, amb el material manipulable de que disposen.

Els trets del contingut avaluat que s'esmenten en les consignes a les sessions segona, tercera i quarta, estan presents o guarden estreta relació amb els continguts que han estat presentats en el vídeo o s'han pogut discutir en els segments de discussió precedents. Ara bé, ni tots els continguts que han aparegut en el vídeo o s'han discutit entre participants i observador, emergeixen en les consignes. Les consignes proposen una situació fictícia ancorada en les filmacions però distinta a elles. Cada consigna reposa en una filmació diferent, i aquesta opció dificulta que una mateixa tipologia de continguts pugui retrobar-se en segments diferents del mateix tipus.

- Es constata novament un ventall ampli de coneixements no esmentats pels participants encara que després puguin ser avaluats. Ens interessa al respecte comentar les intervencions dels participants respecte als següents trets del contingut: 1.1. Ens del que es tracta: gnom; 1.3. Alçada i 2.4. Habitatge dels gnoms. L'alçada és, recordem-ho un cop més, un dels ítems no ben resolts per les participants en l'avaluació final. No els altres dos ítems esmentats (veure taula 5.).
- Respecte a l'ens del que es tracta (1.1.) senyalar la intervenció de l'observador durant la tercera sessió (veure taula 5.) recordant a les participants l'existència de gnoms de diferents nacionalitats en funció dels països en els que habiten. Una informació que s'ha donat en la fase de

Visionat corresponent a la primera sessió. En cap dels segments d'interactivitat previs a la tercera sessió, els participants n'han fet esment.

- Les respostes de la Rocío i l'Elena en les avaluacions inicial i final respecte a l'alçada no són correctes. Les participants no esmenten aquest element del contingut en els segments d'aportació d'informació ni en els de discussió. L'observador introdueix i il·lustra aquest aspecte del contingut a la tercera sessió durant la presentació de les consignes a rel d'una intervenció prèvia de l'Elena on es destaca la capacitat dels gnoms de sortir il·lesos davant dels constants atacs dels trolls. Les participants demostren, a través del comportament no verbal, un seguiment i una comprensió de la informació que se'ls proporciona. No obstant aquest espai reduït d'atenció conjunta juntament amb la informació que sobre el mateix tema ha aparegut en les filmacions corresponents a la primera sessió, no semblen suficients per ajudar les participants a construir una representació mental ajustada sobre el tema si més no no es posa de manifest en l'avaluació final.
- En relació a l'habitatge dels gnoms, les referències que n'efectuen els participants són múltiples, vinculades totes elles a la segona sessió (veure taula 5.). L'observador, per exemple, contextualitza el fet de construir una casa vinculant-ho a fets socials que li donen sentit com són el matrimoni dels gnoms i la responsabilitat en la seva construcció, del gnom mascle de la parella. També les participants espontàniament proporcionen informació sobre el tema vinculant la situació imaginada presentada per l'observador amb elements vistos a través de les filmacions. Concretament, l'existència d'escapes i de recursos per a sortejar possibles perills. Una riquesa de coneixements que s'expressa en les respostes de totes dues participants en l'entrevista final.

Presència dels trets sobre els gnoms i el seu món avaluats en les fases de Joc amb el material manipulatiu

La fase de Joc amb el material manipulatiu suposa des de la configuració de la recerca un traspàs de competències de l'observador a les participants on es propicia l'actuació autònoma. Una actuació autònoma que entre d'altres aspectes suposa la gestió del coneixement específic sobre els gnoms i el seu món en la configuració de l'activitat conjunta.

Per aquesta fase hem identificat segments d'interactivitat de naturalesa diferent: d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, de delimitació de l'escenari físic i simbòlic, de representació d'esdeveniments, segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment de representació d'esdeveniments i de transició. La seva articulació dóna forma a l'activitat conjunta de les participants en aquesta fase.

En relació a tots ells hem identificat la presència o absència de trets del contingut gnom motiu d'avaluació. En les taules successives presentarem aquests trets del contingut avaluats. Cada taula recull el nombre d'ocasions en què cada participant introdueix un mateix tipus de contingut, amb independència de qui en prengui la iniciativa.

La mateixa taula organitza aquestes freqüències en funció del segment d'interactivitat de que es tracti. Recull tanmateix, la presència o absència del tret en qüestió en la fase d'aportació d'informació amb la finalitat de facilitar-ne la interpretació posterior en relació a les filmacions.

El nombre d'iniciatives per a cada participant en cada segment d'interactivitat es presentarà més endavant un cop comentades aquestes informacions inicials.

La taula 6. dona raó dels trets del món gnom que la Rocío i l'Elena incorporen en les fases de Joc amb el material manipulatiu en els diferents segments d'interactivitat que hi hem identificat. Seguint les indicacions de les dades, la major part de trets que les participants aporten a la situació fan referència al reconeixement i la caracterització dels personatges principals: gnoms (76/335, 22,7%) i trolls (65/335, 19,4%). En segon lloc, les referències són per les relacions entre gnoms i animals (17%). I, en tercer lloc, a una certa distància dels trets anteriors, les formes que prenen les relacions entre els gnoms i els trolls (57/335, 14,3%).

El nombre i tipus de tret dominant, segons la mateixa taula 6.6., varia en funció del segment d'interactivitat que es prengui com a referència per a l'anàlisi. Així, els segments de transició (TR) són els que menys trets presenten, seguits dels segments de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats (REE); el d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (IED) i els de delimitació de l'escenari físic i simbòlic (DE). Els segments de representació d'esdeveniments (RE) són, a priori, els que major quantitat de trets presenten. Ara bé, si considerem la finalitat de cadascun dels segments identificats en la Fase de joc, els segments relacionats amb la identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material (REE, IED i DE) són els que recullen globalment considerants, el major nombre de trets avaluats: 195 (58%) davant dels 132 corresponents a la representació efectiva dels esdeveniments (39,4%).

Amb independència del nombre de trets associats a cada segment, hem de senyalar que el ventall més divers l'identifiquem als segments de representació d'esdeveniments.

En relació al tipus de tret dominant, la taula 6. expressa una diversitat de resultats en funció de nou del segment en què ens situem. Els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i els de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastats en un segment de representació d'esdeveniments, fan més explícits aspectes relacionats amb el reconeixement, la identificació i la caracterització dels personatges gnoms i especialment, dels actors principals: la Lisa i en David.

En el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material són els trets vinculats al reconeixement, la identificació i la caracterització dels elements trolls els que es fan més visibles en les actuacions de les participants.

En els segments de representació d'esdeveniments, la freqüència més elevada és per als trets lligats a les relacions entre gnoms i animals. El mateix resultat encara que a escassa distància de la resta de trets que hi hem identificat l'obtenim en els segments de transició.

La diversitat quantitativa i qualitativa dels resultats pot estar vinculada com afirmàvem de bon començament, amb la intencionalitat de cada segment i ens remet a resultats ja comentats en anàlisi anteriors corresponents a la fase de Joc amb el material manipulatiu.

Hem de recordar en aquest sentit, que els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments tenen, entre els seus objectius principals, el de seleccionar els personatges i elements del material que han d'actuar en la representació posterior dels esdeveniments. Per la Rocío i l'Elena aquesta selecció ha de ser acurada i altament vinculada a les accions que ha de protagonitzar cada element en qüestió, el que explicaria el nombre d'iniciatives al respecte.

En el segment d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material, passa quelcom de similar; en aquesta situació particular però, les participants orienten pràcticament la seva atenció cap els trolls. Els elements gnom no tenen encara la rellevància que, progressivament, la pròpia situació d'activitat conjunta, els té reservada al col·locar-los en l'eix central de la situació-problema objecte de representació. Les característiques físiques dels propis elements del material: cues, dues cares, lletjos, diferent mida corporal... faciliten aquest espai d'atenció i actuació conjunta. Com dèiem, les participants dediquen bona part del seu temps a reconèixe'ls, identificar-los i comentar-ne les seves característiques.

La major diversitat de trets del món gnom introduïts en el segment de representació d'esdeveniments per les participants i el paper destacat que semblen jugar-hi les relacions entre gnoms i animals, podria ser explicat per la necessitat de reproduir en la ficció, els esdeveniments que representen una fracció del món gnom de la manera més fidedigne possible. Necessiten del coneixement específic per a fer-la efectiva. Per aquesta raó, trets com la màgia, l'utilitat del barret, les actuacions dels gnoms en les situacions de perill en què necessiten de l'ajut d'algú altre (gnom o animal) o l'acció del Sol sobre els trolls, són aspectes del contingut que únicament emergeixen en aquests segments, associats clarament als esdeveniments que es representen i a les actuacions concretes dels personatges implicats en el seu desenvolupament. Altres elements que descriuen les relacions dels gnoms amb sí mateixos com són els petons amb un frec al nas (salutació) tenen, seguint la mateixa lògica, el seu marge de presència més destacada en aquesta tipologia de segments (16 /25, el 64%).

El mateix argument explicaria la major proporció d'aspectes del contingut lligats a les relacions entre gnoms i animals (32) i entre gnoms i trolls (27) en aquests mateixos segments (56%).

Continguts com ara l'alçada, la força, la salutació, els infants gnoms, l'habitatge de gnoms i trolls així com les relacions entre gnoms i animals i gnoms i trolls, són continguts presents en la selecció, identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material. Ajuden a la construcció d'un escenari físic i simbòlic acord amb el món gnom. En guien aquest procés. A tall d'exemple, els trolls no poden disposar-se físicament a prop o al costat d'un gnom o d'un animal. És clar que, les participants, coneixen que els trolls assetgen els habitants del bosc, en

són enemics. Únicament és possible que comparteixin un mateix espai físic si es diu i es representa físicament que els trolls s'amaguen dels gnoms i els aguaiten.

Incorporen, doncs, el coneixement de que disposen sobre els gnoms i el seu món a la construcció física i simbòlica d'un escenari físic i simbòlic amb els elements del material de que disposen, i l'usen també com a referent específic per a la construcció d'una actuació histriònica amb aquests mateixos elements del material.

Paral·lelament a la distribució de l'ús dels continguts que són avaluats en els diferents segments que hem identificat a les fases de joc amb el material manipulatiu, la mateixa taula 6.6. deixa al descobert els ítems que en cap ocasió o en menor grau, són portats a col·locació per les participants en el procés de construcció de l'activitat conjunta.

Coneixements específics sobre el barret dels gnoms; l'ús de la màgia; l'alçada; el que es pot fer o no, en situacions que impliquen alguna mena de perill o l'habitatge dels trolls són, per aquest ordre, els continguts que han usat menys les participants en el procés de construcció d'activitat conjunta (amb 2, 3 o 4 aparicions).

Són trets que amb l'excepció de l'alçada dels gnoms, trobem associats a un únic tipus de segment d'acord al que ja hem comentat prèviament. El cas del barret, la màgia i el que pot fer-se en situacions que impliquen perill, es localitzen únicament, en els segments de representació d'esdeveniments. L'habitatge dels trolls tan sols és usat en els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic per tal d'organitzar la disposició espacial d'aquests elements del material. L'alçada com a coneixement específic, mereix un comentari a part. Es tracta d'un tret situat en els segments de delimitació i de representació d'esdeveniments d'escassa presència (4 aparicions) que únicament porta a col·locació la Rocío.

Recordem que totes dues participants mostren dificultats a l'hora de respondre correctament la pregunta que s'hi associa als qüestionaris d'avaluació inicial i final en què prenen com a referència coneixement del món humà.

En les ocasions en què la Rocío hi fa esment, estableix comparances entre el que amiden els gnoms o entre aquests i algun altre element del material, un ocell per exemple. Les comparances en la mida dels elements seleccionats té com a finalitat poder representar un determinat esdeveniment o una relació entre personatges. Així per exemple, en la representació d'esdeveniments (tercera sessió) les ocurrences identificades remeten a la mida del nen gnom i d'una gnoma jove. La Rocío vol representar la relació d'amistat entre aquests personatges. Condiciona aquesta relació a l'equivalència en la seva alçada. Ho il·lustrem amb les actuacions d'ambdues participants al respecte:

R. ¡hala!, ésto tendría que ser más grande, porque si viene aquí la Lisa, donde está [mira els nens gnoms]
E. [mostra una gnoma]
E. ésta es la Elisabet
R. [agafa la gnoma]
E. ¡y el novio de Elisa! [vol de nou agafar la gnoma]
R. ¡no!, la Susana, la Susana [Mira la gnoma que duu un cistell]
E. "Elisa, em..., David"

R. ¡mira! Viene aquí la Susana [posa nen gnomo i la gnoma que duu el cistell l'un davant de l'altra]
R. "¡hala si somos iguales!, ¡somos amigos!" [mira l'Elena i els gnoms i somriu]
E. [mira els gnoms]
R. "¿eh?" [riu. Mira alternativament els gnoms i l'Elena]
E. [riu. Mira alternativament els gnoms i la Rocío]
(S.I. de Representació d'esdeveniments, 3era. sessió)

Cal senyalar que en els dibuixos animats els personatges que hi han aparegut: una gnoma jove i un nen-gnom, tenen una edat i una alçada similar. La Rocío reproduceix aquesta idea en la representació dels esdeveniments.

Les actuacions de les participants fan aparèixer en les seves expressions referencials un contingut que més que estar vinculat a la mida diminuta dels gnoms respecte als humans, el que fa és establir comparances entre l'alçada dels mateixos elements del material que representen una fracció del món gnom. Aporten, doncs, amb els seus coneixements, informació poc substancial per poder resoldre posteriorment l'avaluació final.

Respecte als trets de contingut que són objecte d'avaluació però que no són incorporats al desplegament de la ficció observem, seguint la mateixa taula 6., que s'ubiquen bàsicament en relació als trets físics i psicològics dels gnoms (1): professió d'en David; edat dels gnoms; grau de desenvolupament del seu olfacte; llengua materna dels gnoms i llengües que poden entendre; causa de les arrugues al voltant del nas i hipnosi com a recurs curatiu; tots ells aspectes com ja hem dit, no introduïts per les participants en les fases de Joc amb el material manipulatiu.

L'expressió que usen els gnoms per acomiadar-se dels humans és un tret social del món gnom (2), l'únic que tampoc ha estat usat per les participants en la ficció. Com a contrapartida, remarcar la presència de tots i cadascun dels trets físics, psicològics i socials dels trolls (3); de les relacions entre els gnoms i els animals (4); i de les relacions entre els gnoms i els trolls (5).

Per a concloure aquestes consideracions més generals ens situarem en l'anàlisi de les freqüències d'iniciativa de la Rocío i de l'Elena respecte a la introducció dels continguts avaluats en les fases de Joc. Usarem per a dur-ho a terme una nova taula amb les iniciatives globalitzades segment a segment de les participants (veure taula 7.). Unes freqüències que contrastarem amb alguns dels resultats que es recullen a la taula 6.

Seguint els resultats que s'expressen a la taula 7. en la pàgina següent, és l'Elena qui, globalment, presenta major nombre d'iniciatives en la incorporació dels continguts objecte d'avaluació posterior al curs de l'activitat conjunta: 132/215, el 61%. Un 22% per sobre de la seva companya, amb 83 iniciatives preses (39%).

Les diferències globalment considerades queden matisades en funció del segment d'interactivitat analitzat. Així, i seguint la taula 7., són la delimitació de l'escenari físic i simbòlic, la representació d'esdeveniments i la redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat, els segments que menys diferències presenten en el grau de control de cada participant respecte a la iniciativa en la incorporació dels continguts. Amb tot, el segment de delimitació de l'escenari és

on més s'aproximen les seves actuacions: 34 i 26 iniciatives, amb una diferència del 13%, a favor de l'Elena.

Els segments de representació d'esdeveniments i de redefinició de l'escenari encastat mostren una diferència equivalent entre totes dues: d'un 22%, amb el 61% d'iniciatives preses per l'Elena.

Els resultats anteriors senyalen la major proporció d'iniciatives de l'Elena respecte als continguts objecte d'avaluació que són traslladats a l'activitat conjunta.

Les taules 8., 9., 10. i 11. presenten la possible evolució en els trets de contingut avaluable que porten a col·lació les participants i la distribució de qualsevol iniciativa al respecte. La seva lectura permet apreciar la variabilitat en els trets de contingut que apareixen dins de cada segment d'interactivitat i al llarg de les sessions que configuren l'activitat conjunta.

El percentatge més alt es localitza a la segona sessió: amb un 36,66% dels trets identificats en la seqüència de l'activitat conjunta (121/335), seguida de la primera (29%, 101/335), tercera (26%, 85/335) i quarta sessions (8,48%, 28/335). El percentatge més baix es troba, doncs, a la quarta sessió.

La segona sessió acumula al mateix temps, la major varietat de trets sobre el món gnom avaluats (13/25). Ambdues distribucions tradueixen un increment primer i una devaluada progressiva després, tant del nombre com de la varietat de trets sobre el món gnom avaluats detectats, sent la segona sessió com ja hem dit, la que acumula majors percentatges al respecte.

Una distribució que no es correspon en canvi amb el nombre i la amplitud de trets que presenten les filmacions, en el sentit en què, el major nombre i la major diversitat es localitza a la primera sessió d'acord a la informació recollida per als segments d'aportació d'informació. Cal pensar, doncs, per aquesta fase de l'activitat conjunta, en què les participants fan ús dels aspectes de contingut avaluables, en funció de les propostes de joc que tradueixen les consignes, i no pas directament associat al volum i tipus d'informació que es dona a les participants a través del mitjà audiovisual.

Podem comprovar en les mateixes taules, aquesta selecció de continguts de les participants associada com dèiem, a les consignes; de tal manera que des de la primera sessió es posa de manifest que no hi ha una correspondència directa entre per una part tots els coneixements que apareixen en la fase de Visionat i per altra, aquells que són usats per les participants en la fase de Joc. Ara bé, el que si podem constatar en totes les sessions d'aquesta fase és que tots els coneixements portats a col·lació per les participants que formen part del contingut sobre el món gnom avaluat, han estat en un o altra moment del procés, presentats durant l'aportació d'informació¹⁰.

Sense desplaçar-nos encara dels resultats que globalment obtenim en cadascuna de les sessions que configuren la fase de Joc amb el material

¹⁰ Les afirmacions efectuades poden ser contrastades amb els continguts que configuren les distintes fase de Visionat. Annex 3.1.

manipulatiu i, al fil de la idea anterior, convé expressar la diferència de trets predominats per a cada sessió.

En la primera sessió, el major volum de referències correspon als trolls, a la seva identificació i caracterització (3.1.) en un 46,53% (47/101); a la segona i tercera sessions aquest major volum es refereix a la identificació i caracterització dels gnoms (1.1.) el 40% (48/121) i el 18% (15/85) del total, respectivament; mentre que a la quarta sessió, són les relacions entre els gnoms i els animals (4.2.) el tret de contingut més destacat 46% (13/28)).

Aquest darrer és, però, un tret del contingut constant en totes les sessions. No obstant, la seva presència s'incrementa de manera progressiva i proporcional un cop finalitzada la primera sessió; de tal manera que podem identificar com una tendència en el comportament de les participants un increment en l'ús, per al joc, del contingut que fa referència a les relacions entre gnoms i animals, alhora que el desús, en aquest mateix procés de joc, d'informació vinculada a la identificació i caracterització de trolls i, essencialment, dels gnoms. Una tendència com hem senyalat que cal vincular a les consignes però també, a l'establiment d'un fons de coneixement compartit. Així, des de la segona sessió, les participants han establert correspondències d'identitat entre elements del material i ens apareguts a la ficció (Lisa, David, guineu, cap dels trolls...). Un cop establertes, les correspondències es mantenen estables per a la resta de sessions i, únicament es tornen a portar a col·locació coneixements sobre la identificació i caracterització dels gnoms o dels trolls, quan és precís reconèixer entre les peces del material, un personatge particular necessari per a desenvolupar una seqüència també particular d'esdeveniments. El 63% del total de trets que sobre aquest aspecte concret del contingut (identificació i caracterització dels gnoms) hem identificat a la segona sessió (48/76) respecte a les tres sessions restants, vindrien a corroborar aquesta interpretació.

Les taules 12., 13., 14. i 15. recullen la manera com queda distribuïda la iniciativa entre totes dues participants respecte a la presentació dels ítems de contingut objecte d'avaluació. Com mostren les taules, en totes quatre sessions, a la fase de Joc, és l'Elena qui clarament introdueix per primer cop, bona part d'aquests continguts. Així, a la primera sessió, 33 de les 51 iniciatives identificades les efectua l'Elena (65%); 42 de les 75 a la segona sessió (56%); 38 de les 65 a la tercera (58%) i 11 de les 20 iniciatives identificades, a la quarta (55%).

L'evolució anterior posa no obstant de manifest que, malgrat les diferències, hi ha una tendència a equilibrar en el nombre d'iniciatives incrementant el volum d'aportacions de la Rocío.

Pel que fa a cadascun dels segments identificats, les diferències a resaltar entre les iniciatives de les participants:

- en els segments de delimitació de l'escenari són més pronunciades en les dues primeres sessions i menys en les dues darreres únicament al segment de delimitació de l'escenari corresponent a la quarta sessió, el nombre d'iniciatives és favorable a la Rocío: 4/6;
- en els segments de representació d'esdeveniments passa tot el contrari, les diferències s'incrementen traspassada la segona sessió;

- els segments de redefinició de l'escenari encastats mantenen diferències significatives en totes les sessions amb l'excepció de la segona, on el nombre d'iniciatives és equivalent entre les dues (amb 2 iniciatives). Les diferències són sempre favorables a l'Elena; i en
- els segments de transició, es configuren únicament a través d'iniciatives efectuades per l'Elena, el que ens remet a resultats anteriors corresponents a l'anàlisi de les fases de Joc amb el material manipulatiu en què es posava de manifest el paper decisiu d'aquesta participant en la definició del motius que guien l'activitat conjunta.

Quant a possibles correspondències entre trets de contingut particulars i iniciativa de les participants, els resultats indiquen la dificultat de marcar tendències en el comportament de les participants encara que les dades senyalen el domini de l'Elena en quant al nombre d'iniciatives relacionades amb les relacions dels gnoms amb els animals d'una banda (4.2.) i, amb els trolls d'una altra (5.2). En el cas de la Rocío la major presència d'iniciatives quedaria reflexada en la identificació i caracterització dels personatges gnoms. Aquesta darrera tendència es trencaria a la tercera sessió vinculada a les pretensions de l'Elena per a modificar els criteris de selecció i disposició espacial dels elements del material en funció dels esdeveniments relatats en l'episodi de dibuixos vist a la fase de Visionat precedent al joc.

ANNEX 3. SÍNTESI DE RESULTATS

A manera de síntesi de resultats

Fent síntesi dels resultats presentats en relació al procés d'avaluació inicial i final del contingut específic sobre el microcosmos fictici dels gnoms, destacarem:

- Sobre els trets avaluats, les participants mostren diferències significatives quant al que coneixen i la manera com ho coneixen abans i després del seu pas per la seqüència d'activitat conjunta.
- Per totes dues participants hi ha un increment qualitatiu i quantitatiu del que coneixien inicialment sobre el microcosmos fictici dels gnoms. S'igualen en aquest sentit diferències detectades en relació al seu coneixement previ sobre el mateix tema.
- L'anàlisi quantitativa i qualitativa de les respostes en l'avaluació final revela que el coneixement de cada participant és similar tant pel que coneixen com pel que ignoren o tenen dificultats en respondre adequadament. Hi ha en aquest sentit un fons de coneixement compartit entre les participants sobre el contingut específic.
- El seguiment en un primer nivell de detall dels trets de contingut objecte d'avaluació inicial i final, segment a segment a l'interior de les distintes fases que configuren l'activitat conjunta, senyalen que el sistema de significats compartit entre participants és un resultat derivat de la seva participació en el procés d'activitat conjunta.
- No tots els ítems de contingut avaluats apareixen en les converses o en les produccions de les participants mentre manipulen el material en les fases de Joc. Quan ho fan, les participants, en poden fer interpretacions o usos equivocats que traslladen a l'avaluació final.
- S'identifiquen errors en la comprensió de determinats ítems de contingut que es mantenen constants al llarg dels diferents segments d'interactivitat que configuren l'activitat conjunta. La persistència en els errors significaria que les participants no els identifiquen com a tals. Tanmateix hi ha errors resistents al canvi tot i la intervenció de l'observador.

Més en concret i en relació als segments d'interactivitat que organitzen les fases de Joc amb el material manipulatiu:

- Hi ha una variabilitat en el tipus i nombre d'ítems objecte d'avaluació portats a col·locació per les participants mentre interactuen.
- És en l'anàlisi dels missatges identificats en les actuacions de les participants en els segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments, que es mostra aquesta major variabilitat. El resultat oposat s'obté en relació als segments d'interactivitat de transició.

- S'estableix una relació entre la variabilitats en els trets de contingut referenciats per les participants i les funcions dels segments d'interactivitat respecte a la seqüència completa d'activitat conjunta.
- Els trets del contingut objecte d'avaluació usats per les participants en els segments de representació d'esdeveniments són al servei de la ficció, de l'encadenament de les escenes que fan evolucionar la situació imaginada proposada per les consignes de l'observador. S'hi detecten el major nombre i varietat de referències a les relacions entre gnoms i entre aquests i els animals.
- En els segments de transició també el major nombre de trets del contingut avaluable identificats remetent a l'àmbit referencial de les relacions entre gnoms i animals.
- En els segments de delimitació de l'escenari físic i simbòlic i en els de redefinició encastats, les referències són essencialment als àmbits vinculats a la identificació, reconeixement i caracterització de personatges i elements del material que han de participar de la ficció posterior. La selecció de personatges que fan les participants és, en aquest sentit, molt curiosa i altament vinculada a les escenes que han de representar els esdeveniments de la situació imaginada.
- Respecte a la iniciativa de les participants en la incorporació dels trets del contingut que s'avaluen a l'activitat conjunta, els resultats senyalen l'Elena com a responsable principal. Les diferències entre participants disminueixen, no obstant, en funció del segment d'interactivitat que s'adopti com a referència.
- Tanmateix i en relació als trets de contingut, les iniciatives de totes dues participants tendeixen a associar-se a temàtiques diferenciades, en el cas de l'Elena les correspondències entre iniciativa i trets de contingut sobre les relacions dels gnoms amb els animals són més clares; en el cas de l'Elena la major presència d'iniciatives queda reflectida en la identificació i caracterització de personatges gnom.
- Les tendències en la distribució dels trets de contingut avaluats portats a col·lació per les participants al llarg de la seqüència d'activitat conjunta expressen un punt d'inflexió a la segona sessió: minven progressivament les referències a trets que permeten identificar i caracteritzar gnoms i trolls i s'incrementen les vinculades a les relacions entre gnoms i entre aquests i els animals. Els resultats s'han d'interpretar en relació a les consignes i la proposta de situació imaginada més que no pas a la informació que proporciona cada nova filmació en el segment d'aportació d'informació. Tanmateix, les participants han acordat des de la segona sessió, uns referents físics per a personatges principals en els dibuixos animats (David, Lisa, guineu, cap dels trolls).
- Els resultats anteriors senyalen un ús estratègic del coneixement de que disposen les participants sobre el microcosmos fictici dels gnoms, seleccionant el més apropiat per a cada situació de joc d'acord a la situació imaginada que les consignes defineixen per a cada sessió.

Els resultats associats a l'avaluació inicial i final de les participants sobre el contingut específic seran repesos en el capítol de discussió de resultats i conclusions, per tal de relacionar-los amb els objectius i les hipòtesis que guien la recerca.

ANNEX 4.
QUADRES I TAULES CORRESPONENTS A L'AVAUACIÓ INICIAL I FINAL
DELS CONEIXEMENTS SOBRE EL MICROCOSMOS FICTICI DELS GNOMS

QUADRE 1. Trets característics dels gnoms i el seu món. Avaluació inicial

<p>1. Trets físic i psicològics dels gnoms</p> <p>1.1. Ens del que es tracta: gnom. 1.2. Edat dels gnoms en funció cicle vital: infantesa, joventut i edat adulta 1.3. Alçada dels gnoms: menor a la dels humans 1.4. Força dels gnoms: 7 vegades superior a la humana 1.5. Llengües que coneixen: la pròpia, el llenguatge dels animals i el dels humans 1.6. Arrugues al voltant del nas: riure 1.7. Poders màgics per ajudar els altres mai autodirigida</p>
<p>2. Trets socials del món gnom</p> <p>2.1. Infants gnoms: exclusivament dos fills bessons per parella, d'igual o diferent sexe 2.2. Petons amb un frec al nas per a saludar-se i mostrar alegria 2.3. Comiat: <i>slitzweitz</i> 2.4. Habitatge: sota un arbre, al bosc 2.5. Barret: per protegir-se inclemències del temps i la confusió de les aus 2.6. Ús del xiulet: per a demanar ajut o trobar algú perdut</p>
<p>3. Trets físics, psicològics i socials dels trolls</p> <p>3.1. Ens del que es tracta: troll 3.2. Habitatge: en coves al bosc</p>
<p>4. Els gnoms i els animals</p> <p>4.1. Relacions de col.laboració i de convivència</p>
<p>5. Els gnoms i els trolls</p> <p>5.1. Relacions d'enemistat</p>

QUADRE 2. Trets característics dels gnoms i el seu món . Avaluació final

<p>1. Trets físic i psicològics dels gnoms</p> <ul style="list-style-type: none">1.1. Ens del que es tracta: gnom.1.2. Edat dels gnoms en funció cicle vital: infantesa, joventut i edat adulta1.3. Alçada dels gnoms: menor a la dels humans1.4. Força dels gnoms: 7 vegades superior a la humana1.5. Olfacte: molt desenvolupat1.6. Llengües que coneixen: la pròpia, la dels humans i el llenguatge dels animals1.7. Arrugues al voltant del nas: riure1.8. Poders màgics per ajudar els altres mai autodirigida1.9. Ús de l'hipnosi per guarir
<p>2. Trets socials del món gnom</p> <ul style="list-style-type: none">2.1. Infants gnoms: exclusivament dos fills bessons per parella d'igual o diferent sexe2.2. Petons amb un frec al nas per a saludar-se i mostrar alegria2.3. Comiat: <i>slitzweitz</i>2.4. Habitatge: sota un arbre al bosc2.5. Barret: per protegir-se inclemències del temps i la confusió de les aus2.6. Ús del xiulet per a demanar ajut o trobar algú perdut.
<p>3. Trets físics, psicològics i socials dels trolls</p> <ul style="list-style-type: none">3.1. Ens del que es tracta: troll3.2. Esdevenen temporalment en pedra si els toca el Sol3.3. Habitatge: en coves al bosc
<p>4. Els gnoms i els animals</p> <ul style="list-style-type: none">4.1. Relacions de col.laboració i de convivència
<p>5. Els gnoms i els trolls</p> <ul style="list-style-type: none">5.1. Relacions d'enemistat5.2. Els trolls assetgen els gnoms5.3. Els gnoms escarmenten els trolls

TAULA 1. Coneixements de la Rocío i l'Elena sobre els gnoms i el seu món previs a la seqüència d'activitat conjunta

	Rocío	Elena
1.1. Ens: gnom	Un gnom David	Un gnom David
1.2. Edat gnoms adults	40	25
1.2. Edat infants gnoms	5	1 o 2
1.3. Alçada	Similar a l'humà	Igual a un humà
1.4. Força	Desconeix superioritat	Desconeix superioritat
1.5. Llengua materna	Desconeix	Desconeix
1.5 Comprensió llenguatge animals	Sí	Sí
1.6. Arrugues	Vellesa	Riure
1.7. Màgia	Sí, per salvar-se (autodirigida)	Sí per salvar-se (autodirigida)
2.1. Infants gnoms	Sí. Possiblement més de dos. Diferent sexe. Més grans.	Sí. Dos. Diferent sexe. Igual edat
2.2. Salutació	"Hola bon dia"	Fregant-se el nas
2.3. Acomiadament	"Adeu"	"Adeu"
2.4. Habitatge	Desconeix	Casa localitzada al bosc
2.5. Barret	Desconeix	Perquè tots són gnoms
2.6. Situacions de perill. Petició d'ajut.	Desconeix	Demana ajut altres animals Xiulet
3.1. Ens: Troll	No recorda el nom. Els identifica d'entre el material	Trolls. Els descriu parcialment.
3.2. Habitatge	Cova	Cabana
4.1. Relacions de col.laboració i convivència gnoms/animals	Els gnoms tenen molts animals	
5.1. Relacions enemistat gnoms/trolls	Enemistat	Enemistat
6. Coneixement sèrie dibuixos animats	La coneix i l'ha vist esporàdicament. Fa temps	La coneix i l'ha vist esporàdicament. Fa temps.

TAULA 2. Coneixements de la Rocío i l'Elena sobre els gnoms i el seu món posteriors a la seqüència d'activitat conjunta

	Rocío	Elena
1.1. Ens: gnom	Un gnom David	Un gnom David
1.1. Ens: gnoma	L'Elisa	L'Elisabet
1.1. Professió David	Metge	Metge. Més coses
1.2. Edat gnoms adults (mascle/femella)	1000	1000
1.2. Edat infants	40	1 o 2
1.3. Alçada (mascle)	Similar a un humà	Similar a un humà
1.3. Alçada (femella)	Menys alta que en David	Igual que en David
1.4. Força	7 vegades més fort que un humà	7 vegades més fort que un humà
1.5. Olfacte: molt desenvolupat	Per buscar i trobar algú	Per buscar i trobar algú
1.6. Llengua materna	Castellà	Castellà
1.6. Comprensió llenguatge animals i humans	Entenen als animals i als humans	Entenen als animals i als humans
1.7. Arrugues	Riure	Riure
1.8. Màgia	Per ajudar als animals. Per ajudar els altres gnoms	Per curar als altres (pols màgica)
1.9. Hipnosi	Desconeix	Desconeix
2.1. Infants gnoms	Tenen 2 fills. Poden ser d'igual o diferent sexe. Bessons	Tenen dos fills. Bessons.
2.2. Salutació	Fregant-se el nas	Fregant-se el nas
2.3 Acomiadament	"Goodbay"	"Goodbay"
2.4. Habitatge	Cases dins dels arbres a la muntanya (en coneix detalls)	Casa dins dels arbres al bosc (en coneix detalls)
2.5. Barret	Ser reconeguts pels animals Protecció davant del fred	Ser reconeguts pels animals. Protecció davant cert perills
2.6. Situacions de perill. Petició d'ajut.	cridar a la guineu (xiulet) Olfacte Fer-se el mort	Màgia Olfacte Fer-se el mort
3.1. Ens: Troll	Troll	Troll
3.2. Acció del Sol	Transformació en pedra	Transformació en pedra
3.3.Habitatge	Cova. En un bosc.	Cova. En una muntanya
4.2. Relacions gnoms/animals	D'ajuda mútua D'amistat	D'amistat
5.1. Relacions entre gnoms i trolls	Enemistat	Enemistat
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	Sí	Sí
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls	Sí	Enganyen als trolls perquè no tenen memòria

TAULA 3. Trets del món gnom avaluats detectats en els segments d'Aportació d'informació

	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.
1.1. Ens: gnom				És un gnom El David no surt
1.1. Ens: gnoma		Núvia Lisa		
1.1. Professió David				
1.2. Edat gnoms adults	300		100	
1.2. Edat joves i infants			65 13	
1.3. Alçada				
1.4. Força		7 vegades		7 vegades
1.5. Olfacte: molt desenvolupat				
1.6. Llengua materna				
1.6. Comprensió llenguatge animals i humans				
1.7. Arrugues				
1.8. Màgia				
1.9. Hipnosi				
2.1. Infants gnoms			Són els dos fills	
2.2. Salutació				
2.3 Acomiadament			Slitzwaitz	Slitzwaitz
2.4. Habitatge		Escales Admiració		
2.5. Barret				
2.6. Situacions de perill. Petició d'ajut.				
3.1. Ens: Troll	Són els trolls Fastigosos	Els trolls Monstres Bondat /maldat Fastigosos	Míralos	
3.2. Acció del Sol				
3.3. Habitatge		Coves Bosc		
4.2. Relacions entre gnoms i animals				
5.1. Relacions entre gnoms i trolls				
5.2. Els trolls assetgen els gnoms				
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls		Cauen en les seves trampes		

TAULA 4. Trets del món gnom avaluats detectats en els segments de Discussió

	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.
1.1. Ens: gnom	David			
1.1. Ens: gnoma	Núvia			
1.1. Professi3 David	Metge			
1.2. Edat gnoms adults			1000	
1.2. Edat joves/infants				
1.3. Alçada				
1.4. Força			7 vegades	7 vegades
1.5. Olfacte: molt desenvolupat				Olor
1.6. Llengua materna				
1.6. Comprensi3 llenguatge animals i humans				
1.7. Arrugues				
1.8. M3gia		Ajudar als altres		
1.9. Hipnosi				
2.1. Infants gnoms			Nen i nena Bessons	
2.2. Salutaci3				
2.3 Acomiadament	Goodbye		Slitzwaitz	
2.4. Habitatge		Escales Arbre Trampes- perill		
2.5. Barret				No confon Amic/no amic
2.6. Situacions de perill. Petic3 d'ajut.				Fer-se el mort Seguir rastres
3.1. Ens: Troll		Fastigosos		
3.2. Acci3 del Sol		Conversi3 en pedra		
3.3. Habitatge		Coves Bosc		
4.2. Relacions gnoms/animals	Curar Alimentar			
5.1. Relacions entre trolls i gnoms	Enemistat		Enemistat	
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	Espanten	Els agafen	Fan coses dolentes	
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls		Cauen en les seves trampes	Resolen dolenteries	

TAULA 5. Trets del món gnom avaluats detectats en els segments de Presentació de les consignes

	1ª S.	2ª S.	3ª S.	4ª S.
1.1. Ens: gnom/a	gnoms		Espabilats Diferents països David/Lisa	
1.1. Professi3 David				
1.2. Edat gnoms adults				
1.2. Edat joves/infants				
1.3. Alçada			Petits	
1.4. Força				
1.5. Olfacte: molt desenvolupat				
1.6. Llengua materna				
1.6. Comprensi3 llenguatge animals i humans				
1.7. Arrugues				
1.8. M3gia				
1.9. Hipnosi				
2.1. Infants gnoms			Nadons Nen i nena	
2.2. Salutaci3				
2.3 Acomiadament				
2.4. Habitatge		Fer-se una casa Gnom mascle Casament Escala		
2.5. Barret				
2.6. Situacions de perill. Petic3 d'ajut.				Com
3.1. Ens: Troll				
3.2. Acci3 del Sol				
3.3. Habitatge		Cova		
4.2. Relacions entre gnoms i animals				Niu per ocells Joc amb conill
5.1. Relacions entre trolls i gnoms				
5.2. Els trolls assetgen els gnoms		Segrest Lisa		
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls		David ha de salvar la Lisa	Als gnoms no els passa res	

TAULA 6. Trets del món gnom detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc. Freqüència total

	IED			DE			RE			REE			TR			T		
	E	R	T	E	R	T	E	R	T	E	R	T	E	R	T	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	2	2	4	17	23	40	6	8	14	9	9	18				34	42	76
1.1. Professió David																		
1.2. Edat gnoms adults																		
1.2. Edat joves/infants																		
1.3. Alçada					1	1		3	3								4	4
1.4. Força					2	2	1	1	2	6	1	7				7	4	11
1.5. Olfacte: molt desenvolupat																		
1.6. Llengua materna																		
1.6. Comprensió llenguatge animals i humans																		
1.7. Arrugues																		
1.8. Màgia							2	1	3							2	1	3
1.9. Hipnosi																		
2.1. Infants gnoms				6	1	7	4	4	8	1	1	2				11	6	17
2.2. Salutació	4		4	2	1	3	7	9	16		2	2				13	12	25
2.3 Acomiadament																		
2.4. Habitatge	1		1	4	1	5	4	2	6				2		2	11	3	14
2.5. Barret								2	2								2	2
2.6. Situacions de perill. Petició d'ajut.							3	1	4							3	1	4
3.1. Ens: Troll	17	18	35	5	4	9	6	4	10	7	3	10	1		1	36	29	65
3.2. Acció del Sol							3	2	5							3	2	5
3.3. Habitatge				3	1	4										3	1	4
4.2. Relacions entre gnoms i animals	9	3	12	4	4	8	18	14	32	1	1	2	3		3	35	22	57
5.1. Relacions entre gnoms i trolls	3	4	7				1		1	1		1				5	4	9
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	2	2	4		1	1	11	7	18	2	1	3	1	1	2	16	12	28
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls	1		1		2	2	4	4	8							5	6	11
T	39	29	68	41	41	82	70	62	132	27	18	45	7	1	8	183	152	335

TAULA 7. Trets del contingut detectats en els segments d'interactivitat identificats a les Fases de Joc. Iniciativa

	IED		DE		RE		REE		TR		T		
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	1	2	14	13	5	6	5	5			25	26	51
1.1. Professió David													
1.2. Edat gnoms adults													
1.2. Edat joves/infants													
1.3. Alçada				1		3						4	4
1.4. Força				2	1		4				5	2	7
1.5. Olfacte: molt desenvolupat													
1.6. Llengua materna													
1.6. Comprensió llenguatge animals i humans													
1.7. Arrugues													
1.8. Màgia					1						1		1
1.9. Hipnosi													
2.1. Infants gnoms			6		2	4	1	1			9	5	14
2.2. Salutació	4		2	1	8	2		2			14	5	19
2.3 Acomiadament													
2.4. Habitatge	1		4		3	2			2		10	2	12
2.5. Barret						2						2	2
2.6. Situacions de perill. Petició d'ajut.					2						2		2
3.1. Ens: Troll	6	2	1	3	6	3	4	2	1		18	10	18
3.2. Acció del Sol					3						3		3
3.3. Habitatge			3								3		3
4.2. Relacions entre gnoms i animals	4	3	4	3	10	6		1	3		21	13	34
5.1. Relacions entre gnoms i trolls	1	2			1		1				3	2	5
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	1	2		1	10	3	2		1		14	6	20
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls	1			2	3	4					4	6	10
T	19	11	34	26	55	35	17	11	7		132	83	215

TAULA 8. Trets del món gnom avaluat detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc. Primera sessió

	AI	IED		RE		REE		TR		T		
		E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	1	2	2		2	1	1			3	5	8
1.1. Professi3 David	1											
1.2. Edat gnoms adults (mascle/femella)	1											
1.2. Edat joves/infants												
1.3. Alçada	1											
1.4. Força	1											
1.5. Olfacte: molt desenvolupat												
1.6. Llengua materna	1											
1.6. Comprensi3 llenguatge animals i humans	1											
1.7. Arrugues												
1.8. M3gia												
1.9. Hipnosi	1											
2.1. Infants gnoms	1											
2.2. Salutaci3	1	4			1					4	1	5
2.3. Acomiadament	1											
2.4. Habitatge	1	1						2		3		3
2.5. Barret												
2.6. Situacions de perill. Petici3 d'ajut.												
3.1. Ens: Troll	1	17	18	1	3	5	2	1		24	23	47
3.2. Acci3 del Sol												
3.3. Habitatge												
4.2. Relacions entre gnoms i animals	1	9	3					3		12	3	15
5.1. Relacions entre gnoms i trolls	1	3	4							3	4	7
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	1	2	2	4	3	1	1	1	1	8	7	15
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls	1	1								1		1
T		39	29	5	9	7	4	7	1	58	43	101

TAULA 9. Trets del món gnom detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc. Segona sessió

	AI	DE		RE		REE		T		
		E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a		14	19	2	2	5	6	21	27	48
1.1. Professi3 David										
1.2. Edat gnoms adults										
1.2. Edat joves/infants										
1.3. Alçada			1					1		1
1.4. Força			2	1	1			1	3	34
1.5. Olfacte: molt desenvolupat										
1.6. Llengua materna										
1.6. Comprensi3 llenguatge animals i humans										
1.7. Arrugues										
1.8. M3gia	1			2	1			2	1	3
1.9. Hipnosi										
2.1. Infants gnoms		2		1	3			3	3	6
2.2. Salutaci3		1		2	2			3	2	5
2.3. Acomiadament										
2.4. Habitatge	1	3	1	2	2			5	3	8
2.5. Barret										
2.6. Situacions de perill. Petici3 d'ajut.										
3.1. Ens: Troll	1	3	2	2				5	2	7
3.2. Acci3 del Sol	1			3	2			3	2	5
3.3. Habitatge	1	3	1					3	1	4
4.2. Relacions entre gnoms i animals	1	4	3	5	5			9	8	17
5.1. Relacions entre gnoms i trolls	1									
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	1			4	3			4	3	7
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls	1			3	3			3	3	6
T		30	29	27	24	5	6	62	59	121

TAULA 10. Trets del món gnom detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc. Tercera sessió

	AI	DE		RE		REE		T		
		E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	1	2	1	4	4	2	2	8	7	15
1.1. Professi3 David										
1.2. Edat gnoms adults										
1.2. Edat joves/infants										
1.3. Alçada					3				3	3
1.4. Força						6	1	6	1	7
1.5. Olfacte: molt desenvolupat	1									
1.6. Llengua materna										
1.6. Comprensi3 llenguatge animals i humans										
1.7. Arrugues										
1.8. M3gia										
1.9. Hipnosi										
2.1. Infants gnoms	1	4	1	3	1	1	1	8	3	11
2.2. Salutaci3		1	1	3	5		2	4	8	12
2.3. Acomiadament										
2.4. Habitatge				2				2		2
2.5. Barret										
2.6. Situacions de perill. Petici3 d'ajut.										
3.1. Ens: Troll		2	2	3	1	2	1	7	4	11
3.2. Acci3 del Sol										
3.3. Habitatge										
4.2. Relacions entre gnoms i animals				6	4	1	1	7	5	12
5.1. Relacions entre gnoms i trolls	1			1		1		2	0	2
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	1		1	3	1	1		4	2	6
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls	1		2	1	1			1	3	4
T		9	8	26	20	14	8	49	36	85

TAULA 11. Trets del món gnom detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc. Quarta sessió

	AI	DE		RE		REE		T		
		E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	1	1	3			1		2	3	5
1.1. Professi3 David										
1.2. Edat gnoms adults										
1.2. Edat joves/infants										
1.3. Alçada	1									
1.4. Força										
1.5. Olfacte: molt desenvolupat	1									
1.6. Llengua materna										
1.6. Comprensi3 llenguatge animals i humans										
1.7. Arrugues	1									
1.8. M3gia										
1.9. Hipnosi										
2.1. Infants gnoms										
2.2. Salutaci3	1			2	1			2	1	3
2.3. Acomiadament										
2.4. Habitatge		1						1		1
2.5. Barret	1				2				2	2
2.6. Situacions de perill. Petici3 d'ajut.	1			3	1			3	1	4
3.1. Ens: Troll										
3.2. Acci3 del Sol										
3.3. Habitatge										
4.2. Relacions entre gnoms i animals	1		1	7	5			7	6	13
5.1. Relacions entre gnoms i trolls										
5.2. Els trolls assetgen els gnoms										
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls										
T		2	4	12	9	1		15	13	28

TAULA 12. Trets del contingut detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc a la primera sessió. Iniciativa

	IED		RE		REE		TR		T		
	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	1	2		2	1				2	4	6
1.1. Professió David											
1.2. Edat gnoms adults											
1.2. Edat joves/infants											
1.3. Alçada											
1.4. Força											
1.5. Olfacte: molt desenvolupat											
1.6. Llengua materna											
1.6. Comprensió llenguatge animals i humans											
1.7. Arrugues											
1.8. Màgia											
1.9. Hipnosi											
2.1. Infants gnoms											
2.2. Salutació	4		1						5		5
2.3. Acomiadament											
2.4. Habitatge	1						2		3		
2.5. Barret											
2.6. Situacions de perill. Petició d'ajut.											
3.1. Ens: Troll	2	5	1	2	2	1	1		6	8	14
3.2. Acció del Sol											
3.3. Habitatge											
4.2. Relacions entre gnoms i animals	4	3					3		7	3	10
5.1. Relacions entre gnoms i trolls	2	1							2	1	3
5.2. Els trolls assetgen els gnoms	2	1	4	1	1		1		8	2	10
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls											
T	16	12	6	5	4	1	7		33	18	51

TAULA 13. Trets del contingut detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc a la segona sessió. Iniciativa

	DE		RE		REE		T		
	E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	9	9	2	2	2	2	13	13	26
1.1. Professi3 David									
1.2. Edat gnoms adults									
1.2. Edat joves/infants									
1.3. Alçada		1						1	1
1.4. Força		2	1				1	2	3
1.5. Olfacte: molt desenvolupat									
1.6. Llengua materna									
1.6. Comprensi3 llenguatge animals i humans									
1.7. Arrugues									
1.8. M3gia			1				1		1
1.9. Hipnosi									
2.1. Infants gnoms	2			3			2	3	5
2.2. Salutaci3	1			2			1	2	3
2.3 Acomiadament									
2.4. Habitatge	3		1	1			4	1	5
2.5. Barret									
2.6. Situacions de perill. Petic3 d'ajut.									
3.1. Ens: Troll	1	2	2				3	2	5
3.2. Acci3 del Sol			3				3		3
3.3. Habitatge	3						3		3
4.2. Relacions entre gnoms i animals	4	2	2	2			6	4	10
5.1. Relacions entre gnoms i trolls									
5.2. Els trolls assetgen els gnoms			3	2			3	2	5
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls			2	3			2	3	5
T	23	16	17	15	2	2	42	33	75

TAULA 14. Trets del contingut detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc a la tercera sessió. Iniciativa

	DE		RE		REE		T		
	E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	2	1	3	2	2	2	7	5	12
1.1. Professi3									
1.2. Edat gnoms adults									
1.2. Edat joves/infants									
1.3. Alçada				3				3	3
1.4. Força					4		4		4
1.5. Olfacte: molt desenvolupat									
1.6. Llengua materna									
1.6. Comprensi3									
1.7. Arrugues									
1.8. M3									
1.9. Hipnosi									
2.1. Infants gnoms	4		2		1	1	7	1	8
2.2. Salutaci3	1	1		5		2	1	8	9
2.3. Acomiadament									
2.4. Habitatge			2				2		2
2.5. Barret									
2.6. Situacions de perill. Petici3									
3.1. Ens: Troll	1	1	3	1	2	1	6	3	9
3.2. Acci3									
3.3. Habitatge									
4.2. Relacions entre gnoms i animals			4	1		1	4	2	6
5.1. Relacions entre gnoms i trolls			1		1		2		2
5.2. Els trolls assetgen els gnoms		1	3	1	1		4	2	6
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls		2	1	1			1	3	4
T	8	6	19	14	11	7	38	27	65

TAULA 15. Trets del contingut detectats en els segments d'interactivitat identificats a la Fase de Joc a la quarta sessió. Iniciativa

	DE		RE		REE		T		
	E	R	E	R	E	R	E	R	T
1.1. Ens: gnom/a	1	3			1		2	3	5
1.1. Professió David									
1.2. Edat gnoms adults									
1.2. Edat joves/infants									
1.3. Alçada									
1.4. Força									
1.5. Olfacte: molt desenvolupat									
1.6. Llengua materna									
1.6. Comprensió llenguatge animals i humans									
1.7. Arrugues									
1.8. Màgia									
1.9. Hipnosi									
2.1. Infants gnoms									
2.2. Salutació			2				2		2
2.3 Acomiadament									
2.4. Habitatge									
2.5. Barret				2				2	2
2.6. Situacions de perill. Petició d'ajut.			2				2		2
3.1. Ens: Troll									
3.2. Acció del Sol									
3.3. Habitatge	1						1		1
4.2. Relacions entre gnoms i animals		1	4	3			4	4	8
5.1. Relacions entre gnoms i trolls									
5.2. Els trolls assetgen els gnoms									
5.3. Els gnoms escarmenten els trolls									
T	2	4	8	5	1		11	9	20

ÍNDIX DE FIGURES, TAULES I QUADRES

ÍNDEX DE FIGURES

3.1. Plànol de la biblioteca	114
4.1. Mapa d'interactivitat general	135
5.1. Mapa d'interactivitat corresponent a la fase de Joc amb el material manipulatiu	229
5.1.a. Primera sessió	232
5.1.b. Segona sessió	232
5.1.c. Tercera sessió	233
5.1. d. Quarta sessió	233
5.2. Freqüències d'actuacions de cadascuna de les participants. SI IED/DE	265
5.3. Freqüències d'actuacions de cadascuna de les participants. SI RE	302
5.4. Freqüències d'actuacions de cadascuna de les participants. SI REE	369
5.5. Freqüències d'actuacions de cadascuna de les participants. SI TR.	417

ÍNDEX DE QUADRES

1.1. La concepció constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge escolar: la integració jeràrquica dels principis	8
3.1. Format del full de transcripció	121
4.1. Correspondència entre els segments d'interactivitat identificats i la fase o subfase en què es localitzen	130
4.2. Categories d'actuacions identificades per a l'observador. Segment d'aportació d'informació	142
4.3. Categories d'actuacions identificades per a les participants. Segment d'aportació d'informació	145
4.4. Categories d'actuacions identificades per a l'observador. Segment de discussió	178
4.5. Categories d'actuacions identificades per a les participants. Segment de discussió	179
4.6. Categories d'actuacions identificades per a l'observador. Segment de presentació de les consignes	199
4.7. Categories d'actuacions identificades per a les participants. Segment de presentació de les consignes	200
5.1. Categories d'actuacions identificades per a les participants. Segment d'interactivitat d'identificació, exploració i disposició espacial dels elements del material i de delimitació de l'escenari físic i simbòlic ..	243
5.3. Categories d'actuacions de les participants. Segments d'interactivitat de representació d'esdeveniments	276
5.5. Categories d'actuacions de les participants. Segments d'interactivitat de redefinició de l'escenari físic i simbòlic encastat en un segment de representació d'esdeveniments	343
5.7. Categories d'actuacions de les participants. Segments d'interactivitat de Transició	405
6.1. Síntesis de les principals aportacions	458

ÍNDIX DE TAULES

4.1. Durada i percentatge de cada segment seqüenciada al llarg de les quatre sessions de joc	134
4.2. Relació temporal dels segments d'aportació d'informació	141
4.3. Freqüències de les formes d'actuacions identificades per a l'observador. SI AI	146
4.4. Freqüències de les formes d'actuacions identificades per ambdues participants. SI AI	146
4.5. Freqüències de les formes d'actuacions per a cadascuna de les dues participants. SI AI	155
4.6. Relació temporal dels segments de discussió	176
4.7. Freqüències i percentatges d'actuacions de l'observador. SI D	182
4.8. Freqüències i percentatges d'actuacions corresponents a les dues participants. SI D	182
4.9. Relació temporal dels segments de presentació de les consignes	197
4.10. Freqüències d'actuacions de l'observador. SI PC	201
4.11. Freqüències d'actuacions de les dues participants. SI PC	201
5.1. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions identificades per a totes dues participants. SI IED/DE	245
5.2. Freqüències i percentatges de les formes d'actuacions distribuïdes per cadascuna de les dues participants . SI IED/DE	264
5.3. Freqüències i percentatges globals de les formes d'actuacions de les participants. SI RE	278
5.4. Freqüències de les formes d'actuacions de les participants identificades per a cadascun dels segments a l'interior de les sessions d'activitat conjunta. SI RE	297
5.5. Freqüències de les formes d'actuacions per a cadascuna de les participants. SI RE	301
5.6. Freqüències de les formes d'actuacions per a cadascuna de les participants en els diferents segments. SI RE	303
5.7. Freqüències i percentatges corresponents a les formes d'actuacions de les participants. SI REE	345

5.8. Freqüències i percentatges d'actuacions de les participants en els diferents segments. SI REE	347
5.9. Freqüències de les formes d'actuacions de cadascuna de les participants. SI REE	368
5.10. Freqüències d'actuacions per a cadascuna de les participants en els diferents segments. SI REE	371
5.11. Freqüències de les formes d'actuacions de les participants. SI TR	407